

'Trajedi, mücadele durduğu zaman başlar'

Ostrovski

SOL EHLİLEŞME RÜZGARINA TESLİM Mİ OLUYOR?

HERKES İÇİN ADALET

BAŞORTULUSUNA ÖZGÜRLÜK

DEVRİMCİ HAREKET'TEN

Yine yazı çeşitliliği ve içeriği açısından zengin bir sayı ile karşınızdayız. Geçmişte sistemin ekonomik şekillenmesine dair isabetli değerlendirmeler soldan beklenir, kimi burjuva iktisatçılar dahi, açıkça kabul etmese de Marksist kaynaklara şu veya bu oranda başvurma ihtiyacı duyardı. Bugün gelinen aşamada, sol dergiler iktisadi değerlendirmelere ya yer vermez ya da ajitatif bir söylemle yetinir oldu. Benzer şekilde güncel gelişmeleri sınıfsal arka planı ile ele alan değerlendirmelere daha seyrek rastlar olduk. Bunun, **toplumun sol yanının zayıf düşürülmesiyle** yakından ilintisi var ise de, bir diğer neden, solun bizzat kendisinin bir **fikri özgüven** sorunu yaşıyor olmasıdır.

Seçilen ittifaklardan atılan sloganlara ve düşülen yedeklenme hallerine kadar sol, belki de tarihi boyunca hiçbir dönem bu denli öngörüsüz olmamıştı. Bu gerçeklere dergimizde yer verme ihtiyacı, ister istemez eleştiri tonundaki yazıların miktarını artırıyor.

Bu sayımızda **gündem** yazısı gibi tek bir alıntı veya göndermenin yapılmadığı değerlendirme yazılarının yanında, solun **ehlileşme** ve **sınıfsal perspektifi yitirme** durumunu inceleyen yazılara da yer verdik. İnanıyoruz ki okurlarımız yazı ile onu ihtiyaç haline getiren nedenler arasında bağ kurmakta güçlük çekmeyecektir.

Gündem yazısında da belirtimiz gibi, halkın devrimci bir alternatiften yoksun olması, çatışma halindeki sermaye çevrelerine, kendini bütün bir toplumun temsilcisi olarak gösterme ve halkı yedekleme şansı veriyor. Bu konuda uzun süredir ısrarla yaptığımız çağrı ve değerlendirmelere rağmen devrimci yapıların bu gerçekliği yok sayan ve kendi özneliğini öne çıkararak, üretimsizlikle ve tekrarlar malul duruşu elbette umudu zayıf düşürüyor. Ancak bizler biliyoruz ki halkın bastığı zemindeki **haklılık**, tek bir yapı tarafından da olsa, devrimci zeminden yükselen **doğruluk** ile mutlaka buluşacaktır. Bu mücadelenin de sosyal bilimin de kanunudur.

Sol, büyük oranda masalarda üretilmiş radikal söylemlerin gölgesinde yaşamı ıskalamaya devam ederken, 1 Mayıs sürecine giriyoruz. Mevcut konjunktürde Taksim'in **mutlaklaştırılması** mücadele ihtiyaçları açısından zorunlu görmesek de, "Taksim'de fiili 1 Mayıs" yönünde ağırlıklı bir eğilimin oluşması halinde, geçen sene olduğu gibi bu yıl da eylemin gereğini yerine getirecek, (sözde değil) fiilen Taksim'de olacağız.

Bu arada Bakan Çelik'in "sendikalarla anlaştık" mesajı verdiği günden sonra, mücadeleyi zayıf düşüren açık veya örtük eğilimlerin sendikal bürokraside giderek yoğunlaştığına dair çeşitli izlenimler edindik. Bu uzlaşma atraksiyonlarını gizlemek istercesine içinde Türk-İş'in de olduğu konfederasyon başkanlarının 1 Mayıs için Taksim kararı alması ve gerek Cumhurbaşkanı gerekse İçişleri Bakanı ile bu içerikte görüşmelerin yoğunlaşması, bizi, pazarlıkların emek güçlerini zayıf düşüreceği ve Taksim'de 1 Mayıs'ı icazetle malul hale getirebileceği yönünde kaygılandırmıştır. Devrimci demokrat güçlerin bu olasılığı da dikkate alarak hareket edeceğini umut ediyoruz.

Sevgiyle kalın.

İÇİNDEKİLER

Gündem (Kriz)

1-8

AKP'nin Türban Manevrası...

9-12

Halkevcilik Eleştirisi

13-17

Tasfiyeciliğin Mimarları...

18-22

Hava Harekatı...

23-24

Kara Harekatının Arka Planı

25-26

8 Mart

27-28

Tükenmenin Kurmayları...

29-32

Doğru Yerden Öğrenelim

33-37

Üreten Biziz...

38-41

Devrimci Hareket Yurtdışı

42-43

Erkan Uzuneminağaoğlu

44-45

Okur Mektubu-Anma-Haber

46-52

Sol Ehlileşme Rüzgarına Teslim mi

Oluyor

53-54

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı **DEVRİMCİ HAREKET**
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü **Fehmi Kılıç**

Yayın Türü: Yaygın

Adres: K. Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No:4 K:4 Beyoğlu-İstanbul

Tel: 0212 249 38 75 **Faks:** 0212 249 38 74

Web: <http://www.devrimcihareket.net>

E-posta: devrimci@yahoo.com web@devrimcihareket.net

Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0060572-5

Euro Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0028274-9

Ege Temsilciliği: Şehit Fethi Bey Cad. No:13 K:2 (Eski Eshot İşhanı)
Konak-İzmir

Tel: 0232 441 98 19

Avrupa İrtibat

Almanya (Turkey Information Center) Tel: 0049 176 251 72 451

Belçika Tel: 0032 473 80 65 66

Fransa Tel: 0033 618 93 94 34

Hollanda Tel: 0031 624 47 76 76

İngiltere Tel: 0044 781 63 666 35

İsviçre Tel: 0041 764 73 41 01

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık (Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi
C Blok 215-216 Topkapı-İstanbul)

BİR KRİZİN PANORAMASI VE SÜRECE DAİR ANALİZLER

Bugün ülkede yaşanan ve giderek keskinleşen sınıf mücadelesinin nedenlerini kavrayabilmek için, sistemin iç işleyişini dün-bugün diyalektiği içinde irdelemek gerekiyor. Bu, genel bir doğrudur; egemen sınıfların emekçi sınıflarla olan çatışmalarının keskinleştiği dönemler, emperyalizmin krizinin giderek derinleştiği ve çözüm önerilerinin neredeyse bir biçimde iflas ettiği, dolayısıyla yeni arayışların gündeme geldiği dönemler olarak ortaya çıkar.

Bilindiği gibi, 1950'ler sonrasında **yeni sömürgecilik** olgusu dünya genelinde yukarıdan aşağıya geliştirilmiş, meta üretimi yaygınlaşmış ve nispi bir refah gündeme gelmişti. **Savaş sonrasında yeniden imarın ve üretim araçlarının yenilenmesinin de etkili olduğu** bu nispi refahın yayılmasıyla birlikte, pazar alanının gelişmesi sonucunda tekellerin burjuvazinin krizinin bir ölçüde hafiflediği bir dönem yaşanmıştı. Bu süreç, 1970'lere gelindiğinde büyük oranda tamamlandı. 1968-69'larda başta metropol ülkelerde başlayan sol dalga, aynı döneme denk gelen ulusal kurtuluş hareketlerinin emperyalizme vurmuş olduğu darbelerin şiddetini arttırdı ve sömürü alanlarının daralmasının da etkisiyle emperyalizmin krizi giderek keskinleşti.

Bu süreçte yükselen öğrenci hareketleri veya yeni sömürge halklarının özgürlük mücadelesi krizi belirli oranlarda etkilemiş olsa da **gerçekte kriz, kapitalizmin işleyişinden kaynaklandı**. Çünkü yeni sömürgecilik süreci, emperyalist tekeller arasında çok büyük bir merkezileşmeyi beraberinde getir-

di. Çok az sayıda tekeller, dünya ekonomisinde neredeyse belirleyici konuma geldi. Bu kadar kapsamlı bir tekelleşmeyle beraber, ürünlerin maliyetlerinin çok çok üzerindeki fiyatlarla (tekellerin karlarıyla) pazara sürülmesi sonucunda, geniş halk yığınları yoksullaşırken, tekellerin burjuvazinin karları en üst noktaya çıktı. İşte tam da bu aşamada gündeme gelen kriz, **aşırı üretimle** gerekçelenmiş olsa da gerçekte eksik tüketim sebebiyle oluşmuş bir krizdi. Ürünler, gerçek mal oluş fiyatlarıyla değil de çok daha yüksek tekellerin fiyatlarıyla pazara sürüldüğünden, tüketimi için gerekli maddi kaynak da düşük ücret sebebiyle emekçi halklarda bulunmadığından istenen **tüketim** gerçekleşemiyordu. Bu kriz, kıtaların derinlemesine sömürsü sonucu pazar alanının genişlemesiyle bir ölçüde hafifletilebilmiş ise de, 1970'lere gelindiğinde artık o sürecin de sonuna gelinmişti. İşte tam bu süreçte kapitalizmin krizi derinleştiği oranda birdenbire kapitalizmin gerçek krizini gizleyebilecek tarzda başka görüngüde bir kriz yaratıldı. Bu, **1974 petrol krizi** olarak ortaya çıktı. Gerçekte ise petrol krizi, emperyalist tekeller arasında rekabetin ürünü olarak suni biçimde yaratıldı. Çünkü OPEC ülkeleri olarak ortaya çıkan ve petrol fiyatlarını aşırı derecede yükselten ülkelerin neredeyse tamamına yakını ABD işbirlikçisi siyasal iktidarlar tarafından yönetiliyordu. ABD tekelleri bu ülkedeki siyasal yapılarla tümüyle egemendi. Dolayısıyla OPEC olgusunu kesinlikle ABD politikaları dışında düşünmemek gerekiyor. Petrol fiyatlarının bu dö-

nemde en az iki üç kat yükselmesiyle birlikte, petrole bağımlı olan ABD dışındaki ülkelerin ekonomileri gerilerken ABD ekonomisi krizi bir biçimde erteleyebildi.

1980'lere gelindiğinde ise artık bu sürecin de sonuna gelinmişti. Çünkü diğer ülkeler, farklı enerji kaynaklarına yönelerek kendi krizlerini aşmış ve yine emperyalistler arasındaki eşitsiz gelişimden kaynaklanan rekabet giderek derinleşmişti. Emperyalist tekeller bu kez de **işgücü maliyetlerinin aşağı çekilmesi** olarak adlandırılabilir bir yöntemle krizi ertelemeyi denedi. Buna uygun olarak da o yıllara bakıldığında yaygınlıkla tartışılan, **uluslararası yeni işbölümü ve serbest bölgeler olgusu** ön plana çıktı. Buradan amaç şuydu; sömürü sürecinde emperyalist tekeller yeni sömürge ülkelerde burjuvazinin bazı kesimleriyle ittifak halindeydi ve sömürüden kaynaklanan gelirin bir kısmı o kesimlere pay ediliyordu. Yerel siyasal iktidarlara vergiler, v.b. araçlarla kaynak aktarılıyor, ayrıca o ülkelerdeki savunma harcamalarına bir ölçüde katılmak zorunda kalınıyordu. Sonuçta emperyalizm bu kesime aktarılan kaynakları asgariye indirmeyi, her ürünü dünyada en ucuza nerede üretilebiliyorsa orada üretmeyi ve o ürünleri piyasanın çok altında fiyatlarla hem kendi ülkesine aktarmayı hem de ihraç etmeyi amaçladı. Bu şekilde hem yeni bir işbölümüyle her ürün dünyada en ucuz nerede üretiliyorsa sanayiye oraya yönlendirmek gibi bir politika izlendi, hem de yeni sömürge ülkelere aktarılan kaynakları asgariye indirmek için bu ülkelerin kontrolü dışında ser-

best bölgeler oluşturuldu ve süreç 1990'lara kadar bu tarzda gelişti.

1990'larda reel sosyalist cephe- de yaşanan çözülme, sisteme yeni bir açılım fırsatı verdi. Globalleş- me adı verilen, bütün dünyanın tek bir pazar olarak görülmesi ve bu- na uygun ekonomik, siyasal, mali sistemin dayatılması gündeme gel- di. Aslında bu gelişme, 1970'lerde başlayan ve çeşitli biçimlerde erte- lenen krizi bir biçimde, dönemsel olarak aşabilmenin bir aracı haline geldi. Bunun için, mali sermayenin bütün dünyada özgürce hareketinin önündeki bütün kısıtlamaların kal- dırılması gerekiyordu. İkincisi, tüm mal ve hizmetlerin özgürce dünya pazarlarındaki değişiminin önün- deki engellerin kaldırılması gere- kiyordu. Üçüncüsü, yeni sömürge ülkelerin gümrük, vergi, vb. her türlü kısıtlamalarının asgariye in- dirgenmesi, hatta sıfırlanması he- deflenmişti. Bu şekilde ürünler çok ucuza ithal edilirken aynı zamanda yeni sömürge ülkeler birbirleriyle rekabet etmek zorunda bırakıl- dı. Çünkü yeni sömürge ülkelerde ihracat ekonomisi bir siyasal-eko- nomik tercih olarak gündeme gel- diğinde, metropol ülkelere ürünle- ri en ucuza satabilecek koşullarda üretebilen ülkelerin ürünleri alıcı buldu. Sonuçta yeni sömürge ülke- ler arasında ürünleri en ucuza üre- tebilme konusunda korkunç bir re- kabet başladı.

Anımsanacak olursa o süreçte yaptığımız değerlendirmelerde, ye- ni sömürge ülkelerde ürünlerin çok

daha ucuza mal edilebilmesi için atılan adımların bu ülkelerle sınırlı kalmayacağını ve çok geçmeden bu olgunun metropol ülkelerdeki işgü- cünün de, üretimin de maliyetinin çok daha aşağılara çekilmesini da- yatacağını, yoksa bu ülkelerdeki sa- nayileşmenin tümünden yeni sömürge ülkelere kayacağını vurgulamıştık. Ve gerçekten de gelişme bu doğ- rultuda oldu. Sonuçta globalleşme sürecinde bugün gelinen noktada örneğin Çin, Hindistan gibi nüfu- su bir milyarı aşan ülkelerde işgü- cünün maliyeti aylık 40-50 dolara kadar düştü. Dolayısıyla işgücünün maliyetindeki düşüklük, bu ülkeler- de aşırı üretime rağmen kendi tüke- timlerinin kısıtlı kalmasına yol aç- tı. Bu ülkelerde yapılan muazzam ve çok ucuza üretim, başta ABD olmak üzere dünyanın temel tüke- tim toplumunun talebini karşıladı. Ve başlangıçta bir biçimde kriz erte- lendi. Çünkü Çin, Malezya, En- donezya gibi ülkelerde üretilen çok ucuz ürünler metropol ülkelerdeki işçi, emekçi sınıfların alımına su- nulduğunda onların yaşam standart- larında çok önemli bir gerilemeye yol açmadı. Ancak bu ülkelerden gelen ürünlerle ihtiyacın karşılan- mış olması yerel sanayileri geri- letti. Metropol ülkelerde yatırımlar düştü, işsizlik %11-12'lere tırman- dı, bunun yanında bir de sürekli o- larak yaşanan %6-8'lere varan enf- lasyon bu ülkelerin ekonomilerinin temel hastalığı haline geldi. Örne- ğin ABD, enflasyonu azdırmamak gerekçesiyle bu dönemde süre-

li olarak faizleri %5-6 oranlarında tuttu. Merkez bankasının faiz oran- larını bu kadar yüksek tutmasının amacı tüketimi aşağı çekmek, tüke- time zaten yönelen kesimlerin aşırı tüketim talebini banka kredileriyle finanse etmesini engellemekti. Fa- kat ABD, yüksek faiz politikasıyla enflasyonu engellemeye çalışma- sına rağmen, daralan ekonominin ihtiyaçlarını karşılamak açısından özellikle 1995'li yıllardan itibaren başka bir alanda ekonomiyi can- landırmayı denedi. Bunun için, ye- ni sömürge ülkelerden ithal edi- lemeyen tek ürün konumunda olan inşaat sektörünün finanse edilmesi ve o kesimin canlandırıl- ması politikası benimsendi. Bunun sonucunda, 30-40 yıl vadeli, oldukça düşük faizli kredilerle ve çok gü- venli olmayan aracı sigorta kurum- larının da sorumluluk üstlenmesiyle aşırı bir konut patlaması, inşaat sek- töründe bir canlanma yaşandı. Ve bu, ABD ekonomisinde bir krizin tümüyle ortadan kaldırılması yerine ertelenmesine yol açtı. Ama ekono- minin sürekli artan oranda dışardan gelen ürüne bağımlı olması sebe- biyle, işsizlik giderek arttı, gelir dü- zeyi düştü ve bugün konuşulan kriz gündeme geldi.

Bugün en çok ABD ekonomi- sini etkilemiş olduğu için onun- la anılan, konut sektörüne dayalı Mortgage denilen sistemle iç ekono- miyi canlı tutmak biçimindeki politika, AB ülkelerinde de uygu- lanmaktadır.

Başta İngiltere olmak üzere Al- manya, Fransa, Hollanda, vb ülke- ler ekonomik tıkanıklığı aşmada konut sektörünün desteklenerek güçlendirilmesini tercih ettiler. Örneğin Hollanda'da kent mer- kezlerine yakın bölgelere 2. Dün- ya Savaşı'ndan beri konut yapıl- ması yasak olmasına rağmen, son 15 yılda oralarda da yapılaşma hızlı bir şekilde yaygınlaştı. Ama bu konuda en keskin süreç İngilte- re'de yaşandı.

Avrupa'da, özellikle de ABD'de

Geçtiğimiz günlerde, çatışmanın yoğunlaştığı bir noktada İlhan Selçuk'un ve Alemdaroğlu'nun hedef tahtasına konarak gözaltına alınmasını, sınıfsal duruşlarıyla açıklama şansımız yok. Söz konusu kişiler bir anlamda, AKP'nin kararlılık gösterisine kurban edilmiştir. Diğer bir ifadeyle AKP, İlhan Selçuk'u gece 04.00'te gözaltına alarak, kapatma davası karşısında sessiz kalmayacağını ve her şeyi yapmaya hazır olduğunun mesajını vermiştir.

mortgage tercihi, belirli bir süre için krizin bir ölçüde de olsa ertelenmesine imkân tanıdı. Ancak sonuçta gerek **mortgage tarzında uzun vadeli borçlanmalarla** gerekse yeni sömürge ülkelere aktarılan olağanüstü kaynaklarla dünya ölçeğinde üretilen mal ve hizmetleri 7-8 kez satın alabilecek kadar muazzam bir alım gücü oluştu. Bu alım gücünün karşısında, alınabilecek mal ve hizmetlerin sınırlı kalması bir köpük yarattı. Bu sistemin tıkanmasının kaçınılmazlığının da işaretiydi.

Tıkanma, önce konut kredisi kullanan kişilerin ödeme güçlüğü çekmesi tarzında yansıdı. Sürecin ilk tetikleme 2004 yılında oldu. ABD’de yüzbinlerce konuta bankalar el koydu. El konulan konutların satışıyla kriz gene birkaç yıl ertelendi. Ancak bir süre sonra bankalar ve aracı kuruluşlar el koydukları konutları satamaz oldu. Ellerinde, yüzbinlerce konuttan oluşan, satmak istendiğinde alıcısı bulunmayan ve sonuçta ticari hiçbir değeri olmayan muazzam bir fon birikti.

Konut sektöründe canlanma yaşadığı süreçte, kredi kartı kullanımından inşaat sektörüne ara mal üreten kesimlere kadar geniş çaplı bir dinamizm gündeme gelmişti. Bu nedenle, konut sektöründe yaşanan kriz, bankaları olduğu kadar inşaat sektörüne yardımcı olan, o alana ürün satan kesimleri de etkiledi. Yani yaşanan sadece bankaların parasının geri dönememesinden kaynaklanan bir kriz değildi. Gelişmeler, aynı zamanda Amerikan ve bir ölçüde AB ekonomilerini ayakta tutan sektörlerin (sadece o bölgede üretim yapabilen başka bölgelere ürün ihraç etmesi mümkün olmayan sektörlerin) de krize girmesine yol açtı.

Aşağıdan yukarıya başlayan kriz, şimdi en büyük bankaların çöküşüne yol açıyor. Anımsanacak olursa daha önce de yaptığımız değerlendirmelerde Mortgage’nin **neden**

Gerçekte borsadaki düşüşler, mali sistemde bazı bankaların karlarının azalması, zarar etmesi ve hatta iflas etmesi yeni bir olay değildir. Hemen her dönemde bazı bankalar veya kimi büyük ticari şirketler zarar eder, iflas eder, mülkiyeti el değiştirir. Bu tek başına paniğe sebep olacak bir olgu değildir. Bu nedenle, bugün yaşanmakta olan olayların kapitalizmin içerisindeki doğal işleyişle ilintisinin ne olduğuna bakmak gerekiyor. Bu, iyi bir piyasa araştırması yapılmadan verilmiş olan ve geri dönmeyen kredilerin batmasıyla ortaya çıkan, yani kötü yönetimden kaynaklanan bir olgu değildir. Aksine bankacılık sistemini bir bütün halinde tehdit etmektedir. Ayrıca, geri dönemeyen kredilerin büyük bir yekûn tutmuş olması, bu bankalar tarafından finanse edilmiş olan diğer büyük sanayi kesimlerinin daha zor koşullarda kredi bulmalarına yol açıyor. İkincisi, kredi köpüğüne, ucuz mali krediye dayalı olarak artmış, canlanmış olan dünya ticaretinin giderek daralmasını beraberinde getiriyor. Bu daralma, zaten kriz halinde bulunan sanayinin krizinin derinleşmesine yol açıyor. Bu nedenle, ortaya çıkan krizi bir tek Amerikan, İngiliz bankalarının batmasıyla sınırlı bir olay olarak görmek doğru değildir.

değil sonuç olduğunu söylemiştik. Gerçekte yaşanan bir sistem kriziydi ve Mortgage, krizi erteleme ihtiyacına bağlı olarak gündeme gelmişti. Ve bugün bünye (sistem), hastalığa ek olarak yapılan zorlama operasyonunun (mortgagenin) yan etkilerinin de yükü altında kalmış durumda.

YAŞANAN BİR BÜTÜN OLARAK EMPERYALİST KAPİTALİST SİSTEMİN KRİZİDİR

Bugün yaşanmakta olan kriz, bankacılık sisteminin krizi gibi görünmesine rağmen, yukarıda da belirttiğimiz gibi bu, kapitalist sis-

temin varolan çelişmeleri aşmak amacıyla başvurduğu yöntemlerin kimi araçları öne çıkarmış olması sebebiyle düşülen bir yanılsamadır. Gerçekte sistem global düzeyde bir kriz içindedir. Mortgage gibi bu süreçte kredi kartları da bir kredilendirme yöntemi olarak kullanıldı. Gerçekte kredi kartı, ortaya çıkışı bakımından günlük alışveriş için bir ödeme aracıdır. Ama kimilerinin salt ülkemize özgü zannettiği, “kredi kartıyla uzun vadeli satışların” gerçekte Amerikan toplumunda da çok yaygın olduğu ve bütün dünyada kredi kartlarının aynı zamanda uzun vadeli ama oldukça pahalı bir kredilendirme yöntemi

Önümüzdeki süreçte emperyalist ülkeler kapıya dayanan krizin yükünü yeni sömürgelere aktarma yönünde politikalar geliştireceği için Türkiye gibi ülkelere kriz daha katmerli bir şekilde yansiyacak. Bu durumdan, iş çevrelerinden emekçi kesimlere kadar herkes belirli oranlarda etkilenecek. Ve egemen sınıflar arasında korkunç bir rekabet başlayacak. Bu rekabette büyük bir kesim tasfiye olurken, bir kesim sadece ayakta kalabilecek. Yani emperyalist tekeller arasındaki çelişme ve kriz derinleştikçe, Türkiye'deki egemen sınıflar arasındaki çelişme de, ayakta kalabilmek için çatışma da giderek artacak, bu artışla birlikte mevcut kaynaklara el koyma süreci hızlanacaktır. Bugüne kadar bu tarzda yoğun sömürü yaşamamış olan Türkiye gibi ülkelerde, böyle bir sürecin emekçi yığınlar tarafından tepkisiz kabul edilebileceğini düşünmek mümkün değil.

olduğu ve ekonominin bir ölçüde krizini erteleyen işlev gördüğü ortaya çıktı. Günümüzde artık sadece banka kredilerinin değil, kredi kartlarının kullanımından kaynaklanan uzun vadeli borçların da ödenmesinde sorunlar yaşanmaya başlandı.

Krizle beraber, tüm müdahalelere rağmen bankaların batması engellenemiyor. Ve bugün artık para, daha önce olduğu gibi en yüksek kar getiren yere değil en güveneli yere yönelmiş durumdadır. Bu nedenle artık bir bankanın batması, bir biçimde onunla diyalogu olan diğer bankaların sarsılma yaşaması, muazzam para hareketlerine, alım ve satımlara yol açıyor ve önce o mali sektörde sonra onunla ilintili olan diğer sanayi kesimlerinde büyük düşüşler söz konusu oluyor.

Gerçekte borsadaki düşüşler, mali sistemde bazı bankaların karlarının azalması, zarar etmesi ve hatta iflas etmesi yeni bir olay değildir. Hemen her dönemde bazı bankalar veya kimi büyük tica-

ri şirketler zarar eder, iflas eder, mülkiyeti el değiştirir. Bu tek başına paniğe sebep olacak bir olgu değildir. Bu nedenle, bugün yaşamakta olan olayların kapitalizmin içerisindeki doğal işleyişle ilintisinin ne olduğuna bakmak gerekiyor. Bu, iyi bir piyasa araştırması yapılmadan verilmiş olan ve geri dönmeyen kredilerin batmasıyla ortaya çıkan, yani kötü yönetimden kaynaklanan bir olgu değildir. Aksine bankacılık sistemini bir bütün halinde tehdit etmektedir. Ayrıca, geri dönemeyen kredilerin büyük bir yekûn tutmuş olması, bu bankalar tarafından finanse edilmiş olan diğer büyük sanayi kesimlerinin daha zor koşullarda kredi bulmalarına yol açıyor. İkincisi, kredi köpüğüne, ucuz mali krediye dayalı olarak artmış, canlanmış olan dünya ticaretinin giderek daralmasını beraberinde getiriyor. Bu daralma, zaten kriz halinde bulunan sanayinin krizinin derinleşmesine yol açıyor. Bu nedenle, ortaya çıkan krizi bir tek Amerikan, İngiliz banka-

larının batmasıyla sınırlı bir olay olarak görmek doğru değildir.

Dünyada para hareketliliğindeki esnekliğin, pazarın genişlemesinin sonuna geldiğini, bundan sonra pazarda bir daralma yaşanacağını söyleyebiliriz. Bu daralma çeşitli biçimlerde dışavuracaktır. **Birincisi**, pazardaki daralma başlangıçta pazar için üretim yapan yeni sömürge ülkelerin ekonomilerinde bir tıkanmayı getirecektir. Çünkü artık bu ülkelerin üretmiş olduğu ürünleri ihraç etmesi daha zor olacaktır. Bu durum daha zorlu bir rekabetin önünü açarken, ürünleri çok daha ucuza üretebilen ülkeler ancak ticarete yer alabilecek ve sonuçta yeni sömürge ülkeler arasında emeğin maliyetini daha aşağı çekme konusunda yeniden bir rekabet yaşanacaktır. **İkincisi**, bankaların alacağını tahsil etmek için tüketicilere uygulayacağı baskı ve hatta saldırı, yaşam koşullarında giderek bir gerilemeyi beraberinde getirecektir. Yani kriz bankalarla sınırlı olmayacak, halkın yaşama seviyesinin, alım gücünün giderek azalacağı ve ekonominin metropol ülkelerde de daralacağı bir süreç yaşanacaktır.

Bugüne kadar Amerikan Merkez Bankası, mevcut politikayı sürdürmek için enflasyonu engellemek bahanesiyle yüksek bir faizi tercih etmişti. Çünkü yüksek faiz, banka kredisine dayalı olan tüketimi kısmanın bir aracıydı. Bir süredir uygulanan bu politikadan Amerikan Merkez Bankası vazgeçmiş durumda. Son bir yılda faizler, %5,5'lerden %2,5'lara kadar düşürüldü.

Amerikan Merkez Bankası'nın faizleri düşürmesinden, ekonomiye faizleri düşürerek müdahale etmesinde temel amaç, yatırımcının bankalardan kredi kullanarak yatırım yapması ve dolayısıyla ekonominin canlandırılmasıdır. Bu, eskiden başvurulan, **Keynesçi** bir modeldir. **Ülkede karşılıksız para basarak, bir biçimde krediler yaratılarak %2,5'luk bir enflasyon daha başlangıçta kabul edilerek, %6-7'lik**

büyümlerin yakalanacağı tezi, Keynes'in temel tezidir. Yani globalleşme süreciyle reddedilen, yok sayılan bir model bir biçimde dolaylı yoldan uygulamaya konuluyor. Aynı şekilde, batmak üzere olan bankalar devlet tarafından satın alınarak ya da doğrudan ödemeler yapılarak kurtarılıyor. Bu da, neo-liberaler tarafından savunulan, devletin ekonomik gelişmeler karşısında bağımsız ve tarafsız olması, müdahale etmemesi fikrinin tersyüz edildiği anlamına geliyor.

Peki, ABD Merkez Bankası'nın faiz indirimi politikası bir çözüm olabilir mi? Eğer bir toplum, dünyadaki toplam tüketimin dörtte birine eşdeğer oranda bir tüketimi tek başına gerçekleştirecek aşamaya gelmişse; tüketim, temel siyasi-ekonomik aktivitenin %70'ini oluşturuyorsa; o ülkede kredi faizlerinin düşürülmesi, sadece yatırımı değil tüketimi de körükleyecek ve sonuçta bu müdahale, ekonomik bir canlanma yaratmaktan çok bankacılık sisteminin daha da bunalıma girmesine yol açacaktır. Bununla beraber, aşırı tüketim enflasyonu büyütürken, enflasyon emekçi halk kesimlerinin satın alma gücünü düşüreceği için ekonomide giderek bir daralma yaşanacaktır. Kısacası, **Amerikan, İngiliz ya da genel olarak AB ekonomisini faiz politikalarının kurtarması mümkün değildir.** Faiz indirimleri ilkin psikolojik olarak durumun biraz düzelebileceği hayalini yaratacak, ama gerçeğin hayalle aşılamayacak kadar büyük olduğu görüldüğünde, moral etki tersine işlev görecektir.

Amerikan Merkez Bankası, faiz indirimleriyle beraber açıktan bazı şirketleri desteklese de dünya ekonomisinde her yıl %2-3'lere varan bir çöküş, gerileme süreci hemen hemen kaçınılmaz görünüyor. Bu çöküşe şu anda emperyalist tekel-ler tarafından bir çözüm bulunabilmiş değildir. **Yani ne faiz politikasıyla, ne de batan ya da batma tehdidi altında olan firmaların**

devlet tarafından finanse edilerek kurtarılmasıyla bu ekonomik kriz engellenemez.

Kriz, 1929'da olduğu gibi global olarak giderek geriye doğru bir düşüşe yol açıyor. Ama, **kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası** nasıl ki büyümede emperyalist ülkeler arasında eşitsiz bir sürecin yaşanacağını ön görüyorsa, çöküş sürecinde de her ülkenin bu tür krizlere, daralmalara karşı direncinin eşit olmayacağı, etkilenmenin farklı düzeylerde yaşanacağı düşünülebilir. Sürece dair bilinmesi gereken bir diğer boyut, emperyalist tekel-lerin sahip oldukları ekonomik, siyasal, askeri, vb olanaklar nedeniyle bu tür krizlerin ağır yükünü, genelde emekçi halkların özelde yeni sömürge ülkelerin sırtına yıkmak için **her yolu** deneyebilecek olmasıdır. Bunun için örneğin emperyalist tekel-ler, paranın değerinin düştüğü bu koşullarda ellerindeki kaynakları, **uygun güvenceyi verecek ülkelerde** yatırıma dönüştürmeyi tercih edecektir. Bugüne dek varolan kredi köpüğü nedeniyle kolaylıkla kredi bulabilmiş ama güven verme konusunda ikna edici olmayan ülkelere ise yatırımlar giderek zorlaşacaktır.

Önümüzdeki süreç bu biçimde gelişirken, direnme potansiyeli taşıyan ülkeler krizi aşma şansına daha fazla sahip olacaktır. Örneğin Çin, geçen yıl 80 milyon insanın yaşama standardını asgari düzeyin üzerine çıkarma hedefini devlet politikası olarak benimsedi ve bunu gerçekleştirdi. Bu yıl 120 milyon insanın yaşama standardını asgari düzeyin üzerine çıkarmayı hedefliyor. Bu veriler, Çin'in ihracat ekonomisi olmanın ötesinde, muazzam nüfus potansiyeli nedeniyle, uluslararası pazara yönlendirebileceği tüketim ürünlerini kendi iç pazarına da yönelterek krizden en az etkilenebilecek ülkeler arasında yer alabileceğini gösteriyor. Ayrıca Çin, bugüne kadar olduğu gibi sahip olduğu dış ticaret fazlasıyla ABD devlet tahvilleri sa-

tın alırken, bunun bir kısmını kendi ülkesinde halkın tüketim talebini arttırma yönünde uzun vadeli krediler biçiminde değerlendirebilir. **Yani bugün ülkelerin çoğunluğu, artık geliş keskinleşmiş olan global krizden en az zarar görebilmenin imkanlarını zorlayacaktır.** Bu tür olanaklara sahip olmayan ülkeler ise, daralan dünya pazarında payını koruyabilmek amacıyla ürünleri daha ucuza üretme politikasına yönelecektir. Bu da maliyet içerisinde en önemli unsur olarak bilinen ücretlerin aşağı çekilmesini beraberinde getirecektir. Beklenmesi gereken bir diğer sonuç da yeni sömürge ülkelerde emperyalist yağmanın dışında kalabilmiş ne varsa (menkul, gayrimenkul) her şeyin yağmalanmasıdır. Bunun için, mevcut iktidarlardan **yağmanın önündeki her engelin** kaldırılması istenecek, bu işi yapabilecek olan siyasi iktidarlar ayakta kalacak, bunu yapamayanlar emperyalist tekel-ler tarafından bir biçimde devre dışı bırakılacaktır.

Gelişmelerin gündeme getirmesi muhtemel bir diğer olgu da yeni sömürgelerde bugüne dek uygulanan politikanın tersine, **korumacı önlemlerin** devreye sokulmasıdır. Emperyalist tekel-ler, yeni sömürge ülkelerdeki yatırımlarının güvenliğinin ve karlılığının korunması, pazar anlamında başka ülkelerin ürünlerine karşı gözetilmeleri, vb nedenlerle korumacı önlemlere tekrar yönelebilir. Metropol ülkelerde zaten bir süredir korumacılık yönünde bir eğilim gözleniyor. Çeşitli ülkeler tarafından bu açıkça dillendirilmeye başlandı. **Korumacılığın salt bir düzenlemeden ibaret olmadığını, yerel siyasi iktidarların güçlenmesi, halk üzerindeki baskı ve otoritesinin artması anlamına geldiğini bilmek, muhtemel zincirleme etkilere hazırlıklı olmak açısından önemlidir.** Örneğin Türkiye'de yabancı sermaye oranı %70'ler civarındadır. Krizin derinleşmesiyle el değiştirme sü-

Amerikan Merkez Bankası'nın faizleri düşürmesinden, ekonomiye faizleri düşürerek müdahale etmesinde temel amaç, yatırımcının bankalardan kredi kullanarak yatırım yapması ve dolayısıyla ekonominin canlandırılmasıdır. Bu, eskiden başvurulan, Keynesçi bir modeldir. Ülkede karşılıksız para basarak, bir biçimde krediler yaratılarak %2.5'luk bir enflasyon daha başlangıçta kabul edilerek, %6-7'lik büyümelerin yakalanacağı tezi, Keynes'in temel tezidir. Yani globalleşme süreciyle reddedilen, yok sayılan bir model bir biçimde dolaylı yoldan uygulamaya konuluyor. Aynı şekilde, batmak üzere olan bankalar devlet tarafından satın alınarak ya da doğrudan ödemeler yapılarak kurtarılıyor. Bu da, neo-liberaller tarafından savunulan, devletin ekonomik gelişmeler karşısında bağımsız ve tarafsız olması, müdahale etmemesi fikrinin tersyüz edildiği anlamına geliyor.

recinin giderek hızlanacak olması sebebiyle bu oran %80-90'lara kadar çıkabilecektir. O durumda Türkiye'de gündeme gelebilecek korumacı önlemler, ülkeye yerleşmiş olan emperyalist tekellerin korunması anlamına gelecek ve sonuçta zarar göreceği olan, ekonomik ve demokratik hakları yok edilmiş emekçi halklar olacaktır.

TÜRKİYE, KRİZ VE SONUÇLARININ HABER VEREREK GELDİĞİ BİR ÜLKEDİR

IMF aracılığıyla emperyalist tekeller tarafından Türkiye'ye dayatılan yaptırımlardan SSGSS yasası tek başına emperyalistlerin niyet ve beklentilerindeki çıta yüksekliğini ele veriyor. Eğitimin, sağlığın ve sosyal güvenliğin bütünüyle tekellerin insafına bırakılması isteniyor. Ve giderek yeşil alanlardan akarsulara, kıyılarından maden yataklarına dek her alanın yok pahasına emperyalist tekellere açılması istenecek. Bu arada yabancı tekeller,

asgari ücretin neredeyse Çin, Hindistan düzeyine çekilmesi yönünde bir dayatma içinde ve bunu Türkiye'ye yatırımın koşulu sayıyor.

AKP'ye IMF tarafından dayatılan yaptırımlar, bugüne dek hiçbir iktidarın dokunmaya cesaret edemediği türden hakların gaspını da içeriyor. AKP, bugüne kadar ki 5-6 yıllık iktidarı boyunca, bu tür hassas konularda IMF'ye adeta "havet" diyerek, bir anlamda zamana oynamıştı. IMF'yle aynı düşüncede olsa da çok güçlü muhalefet olacağı düşüncesiyle söz konusu haklara dokunmayı zamana yaymıştı. O süreçte gerek dünya ölçeğinde mevcut kredi köpüğü nedeniyle, gerekse de banka faizlerinin %3-4 olduğu bir dünyada %15-16 net faiz veren bir ülke olması ve geri ödeme güvencesi vermesi sebebiyle kredi bulabilmekte güçlük çekmişti. Ama bugün dış ticaret dengesizliği, cari açığa artış, bütçe açıkları, vb. düşünüldüğünde, artık Türkiye ekonomisi gelecekte borçların ödenebilirliği konusunda bir

güven vermediği için sadece doğrudan yatırımlar aracılığıyla sermaye sağlayabilecektir. Geçen yıl doğrudan sermaye girişleri büyük oranda azaldı. Hele son üç ayda neredeyse durma noktasına geldi. Ve artık, IMF'nin taleplerine tümüyle 'evet' demeden böyle bir kaynak akışı mümkün görünmüyor.

Önümüzdeki süreçte emperyalist ülkeler kapıya dayanan krizin yükünü yeni sömürgelere aktarma yönünde politikalar geliştireceği için Türkiye gibi ülkelere kriz daha katmerli bir şekilde yansıtacak. Bu durumdan, iş çevrelerinden emekçi kesimlere kadar herkes belirli oranlarda etkilenecek. Ve egemen sınıflar arasında korkunç bir rekabet başlayacak. Bu rekabette büyük bir kesim tasfiye olurken, bir kesim sadece ayakta kalabilecek. Yani emperyalist tekeller arasındaki çelişme ve kriz derinleştikçe, Türkiye'deki egemen sınıflar arasındaki çelişme de, ayakta kalabilmek için çatışma da giderek artacak, bu artışla birlikte mevcut kaynaklara el koyma süreci hızlanacaktır. Bugüne kadar bu tarzda yoğun sömürü yaşamamış olan Türkiye gibi ülkelerde, böyle bir sürecin emekçi yığınlar tarafından tepkisiz kabul edilebileceğini düşünmek mümkün değil.

Emperyalist odakları ve işbirlikçi kesimleri Türkiye nezdinde cesaretlendiren olguların başında, emekçi kesimlerin devrimci bir alternatiften yoksun olması ve mevcut iktidarın bu nedenle, dayatılan her şeyi kabul etmeye hazır bir duruş sergilemesidir. Tam da bu noktada Türkiye'de egemen sınıflar arasında yaşanan konjonktürel bir çatışma öne çıkıyor. Bu soruna daha önce de çeşitli konu bağlamlarında yer verdik. Anımsarsak; Türkiye'de, cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte ortaya çıkan ve cumhuriyetle tarihsel gelişim içerisinde özdeşleşen, devlet bürokrasisiyle ve orduyla iç içe geçmiş bir oligarşi vardır. 1960'ta da '71 ve '80'de de darbelerin nedenlerinden

biri de bu egemen ittifak arasındaki çelişmelerdir. Son yıllarda özellikle AKP ile beraber farklı bir sermaye birikim modelinin önü açıldı ve giderek gerek siyasal iktidarla gerekse küresel sermayeyle çıkar ortaklığı, bu kesimin **nüfuzunu** da **çatışma imkanlarını** da büyüttü. Hatta bugün petrol fiyatlarının artışı sebebiyle, AKP'nin sermaye ilişkilenmesi içinde olduğu Körfez ülkelerinde oluşan muazzam kaynakların ülkeye akışımının da hedefleniyor olması, çatışmayı derinleştirebilecek olgulardan biridir.

AKP'nin bugün, kendisine yandaş kesimleri emperyalist tekeller adına yapılacak yağmadan yararlandırarak yaşanacak krizden en az zararlı çıkmasını sağlamanın da hesabı içinde olması, çelişmenin boyutunu ve çatışma potansiyelini büyütüyor.

Çatışma, oligarşi içi egemen sınıflar arasında bir çatışma olsa da AKP'nin tarikatlar kadar uzanan ve daha başlangıçta bu tür bir çatışmanın tarafı olmayı reddetmeyen bir iktidar yapısına sahip olması, sorunu daha da karmaşıklştırıyor. Görünüşteki mevzilenmeye göre çatışma, ordu ve devlet içersindeki bürokrasiye dayalı olarak varlığını sürdürmek isteyen oligarşik kesimle, AKP'yle bütünleşerek varlığını sürdürmek isteyen egemen kesimler arasında yaşanıyor. AKP karşıtlığıyla bilinen kesim, mücadelede konjonktürel ihtiyaca bağlı olarak bazen laikliği, bazen Kürt sorunuyla da ilişkilendirerek milliyetçiliği eksen almakta, bazen de son olaylarda olduğu gibi emekçi yığınların demokratik eksende sürdürmüş olduğu mücadeleye sahip çıkarak bir biçimde kendisine taban yaratma mücadelesi vermektedir.

Gerçekte oligarşinin AKP ve yandaşlarıyla çelişme halinde olan kesimlerinin AKP'ye karşı **tek başlarına** bir iktidar mücadelesini sürdürmesi ya da emperyalizme, AKP yerine kendisinin tercih edilmesi konusunda somut bir öneri vermesi mümkün değil. Bu neden-

le çatışmanın bir sermaye çatışması olduğu bir anlamda gizlenmekte ve toplumun çeşitli konulardaki duyarlılıkları öne çıkarılmaktadır. İşte tam da bu noktada Marksizm'in "iktidarın kim olduğu" tespitine bakmak gerekiyor. Eğer bir siyasal yapılanma topluma **sadece kendi dayandığı sınıfın** tercihlerini sunuyorsa, iktidar olma şansı yoktur. Bunun tersine, bir sınıfın siyasal yapılanması kendi sınıfsal taleplerini, **toplumun bütününün talepleriymiş** gibi sunabiliyorsa iktidar olma şansı yüksektir. İşte bu önermeden hareketle, devrimci alternatifin olmadığı bu koşullarda oligarşi içinde bir kanada dayanmış olan, cumhuriyet mitinglerinden tanıdığımız kesimin Türkiye'de geniş halk yığınlarının muhalefetini örgütleyebilme, yedekleyebilme şansına sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Gerçekte böyle bir potansiyele sahip olduğunu hem kendileri hem karşılarındaki AKP iktidarı biliyor.

Önümüzdeki dönemde AKP'nin söz konusu yasaları çıkarmak zorunda olduğunu ve yağmanın daha da yoğunlaşarak süreceğini düşünürsek, emekçi sınıfların artık dayanılmaz hale gelmiş olan yaşam koşulları nedeniyle mücadelesinin yükselmesinin kaçınılmaz olacağını görürüz. O süreçte, duruşunu AKP karşıtlığıyla örtüştüren sermaye kesiminin temsilcileri, bir biçimde emekçilerin mücadelesinin içinde yer alarak hatta belki halkın beklentileri ile kendi beklentilerini kaba da olsa **bir programla** ortaya koyarak geniş halk yığınlarını yedeklemeye çalışabilir. Bu olasılık ortaya çıktığı oranda, çatışmanın araçları çeşitlenebilir ve toplumda hiç beklenmedik kişiler hedef tahtasına konabilir.

Peki, ABD Merkez Bankası'nın faiz indirimi politikası bir çözüm olabilir mi? Eğer bir toplum, dünyadaki toplam tüketimin dörtte birine eşdeğer oranda bir tüketimi tek başına gerçekleştirecek aşamaya gelmişse; tüketim, temel siyasi-ekonomik aktivitenin %70'ini oluşturuyorsa; o ülkede kredi faizlerinin düşürülmesi, sadece yatırımı değil tüketimi de körükleyecek ve sonuçta bu müdahale, ekonomik bir canlanma yaratmaktan çok bankacılık sisteminin daha da bunalıma girmesine yol açacaktır. Bununla beraber, aşırı tüketim enflasyonu büyütürken, enflasyon emekçi halk kesimlerinin satın alma gücünü düşüreceği için ekonomide giderek bir daralma yaşanacaktır. Kısacası, Amerikan, İngiliz ya da genel olarak AB ekonomisini faiz politikalarının kurtarması mümkün değildir. Faiz indirimleri ilkin psikolojik olarak durumun biraz düzelebileceği hayalini yaratacak, ama gerçeğin hayalle aşılamayacak kadar büyük olduğu görüldüğünde, moral etki tersine işlev görecektir.

Geçtiğimiz günlerde, çatışmanın yoğunlaştığı bir noktada İlhan Selçuk'un ve Alemdaroğlu'nun hedef tahtasına konarak gözaltına alınmasını, sınıfsal duruşlarıyla açıklama şansımız yok. Söz konusu kişiler bir anlamda, AKP'nin kararlılık gösterisine kurban edilmiştir. Diğer bir ifadeyle **AKP, İlhan Selçuk'u gece 04.00'te gözaltına alarak, kapatma davası karşısında sessiz kalmayacağını ve her şeyi yapmaya hazır olduğunu mesajını vermiştir.**

Anımsanacak olursa, 2002'de AKP iktidara geldiğinde, tabanına türban, vb taleplerle gitmeyeceğini, ancak ne zaman mücadele keskinleşir, boyutları derinleşirse o zaman kendi tabanını sağlama almak için dinci motifleri kullanma ihtiyacı duyabileceğini söylemiştik. İşte bugün tam da mücadelenin keskinleştiği aşamada AKP, "ben senin her koşulda taleplerini savunuyorum" noktasında kendi tabanını etrafında tutmak istiyor. Kendi tabanının da büyük bir kısmının emekçi kökenli olması ve son sendika eylemlerinde görüldüğü gibi giderek tepki oranını yükseltmesi karşısında AKP'nin bulmuş olduğu çözüm, türban sorununu sürekli canlı tutmak ve bu ekseninde bir yapılanma oluşturmaktır. Bunun karşısında çatışmanın diğer kutbundaki sermaye kesimi ve temsilcileri de türban konusundaki tavrını sürekli canlı tutarak, AKP'ye karşı bir politikayı sınıfsal mücadele içerisinde harmanlama yoluna gidiyor.

Aslında AKP'yi kapatma amacıyla hedefe koyan süreç de yeni değildir. Ve diyebiliriz ki, Milli Selamet Partisi'nin, Refah ve Fazilet Partisi'nin kapatılmasına gerekçe olan olaylar bugün yaşanan olaylara göre çok daha geri düzeydedir. Başsavcının hazırlamış olduğu iddianameye bakılırsa, sorgulama türban olayının ötesinde 1950'lere dek uzanmış. Bu hareketin nasıl başladığından tarikat örgütlenmelerine ve devleti aşağıdan yukarıya ele geçirme mücadelesine kadar her

şey ortaya konduktan sonra, türban olgusu bunun üzerine oturtulmuş.

Yani iddianame, topyekün bir şekilde AKP iktidarına ve onunla işbirliği yapan sınıfsal yapıların hepsine bir meydan okumaydı. Eğer çok basit bir kapatma davası olsaydı veya salt türban üzerinden gelmiş olsaydı, AKP kesinlikle bu kadar yüksek perdeden tepki göstermez ve bugün olduğu gibi kamuoyunda kolay teşhir edilebilecek açıklar vermezdi. Ama iddianamede neredeyse bu kesimin son 50 yılı sorguluyor.

Kısacası, bir süredir varlığından ve giderek keskinleşme olasılığından söz ettiğimiz sermaye çatışmasında **kılıçlar çekilmiştir.** AKP, kapatma davasının Ergenekon davasına tepki olarak açıldığını söylese de, gerçekte, kapatma davasına dair hazırlık çok daha öncesine dayanıyor. AKP'nin de başsavcının böyle bir hazırlığı olduğunu bilmesi mümkün değildir. Bu bağlamda, Hrant Dink cinayetinden beri böyle bir tasfiye hareketi söz konusu olsa da, bir reaksiyon davasından söz edeceksek, iddiaların tersine, Ergenekon'un hazırlanmakta olan kapatma davasına karşı açıldığını söyleyebiliriz. Bu süreç ve çatışma hamleleri derinleşerek devam edecektir. Bu aşamadan sonra tarafların hiçbir şekilde geri adım atma şansı yoktur. Aynı şekilde, siyasal iktidarın giderek ekonomik-demokratik mücadeleye ve hatta eleştiriye karşı tahammülsüzlüğü, agresifliği devam edecektir. Bu nedenle **gelişmeler, çok daha baskıcı bir dönemin başlangıcı olarak okunmalıdır.**

Ekonomik krizin ayak seslerine siyasal krizin de ayak sesleri eşlik ediyor. Süreci 1929'a benzetirsek; o zaman ekonomik krize nasıl faşizm eşlik etmişse, bugün de bir anlamda **faşizmin sertleşmesi** eşlik edecek. Bu nedenle, örneğin İlhan Selçuk olayına veya şimdiye kadar hakkında dava dahi açılmamış olan İşçi Partisi'nin yöneticile-

rinin tutuklanmasına tekil bağlamda açıklamalar, gerekçeler aramak, gelişmelerin yönünü doğru okumayı güçleştirir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi gelişmeler, başka bir sürecin başlangıcına işaret eder. Bunun, AKP'nin ya da onunla çıkar ilişkilenmesi içinde olan egemen sınıfların ve emperyalizmin, egemenliğini her koşulda hiçbir sınır tanımadan sürdürmek için her türlü aracı eskisine göre daha pervasızca kullanacağı bir dönemin başlangıcı olarak algılamak gerekiyor.

AKP'nin emperyalizmin bölgedeki askeri ihtiyaçlarından yasal düzenlemelere kadar hiçbir konuda itiraz şansı yoktur. AB süreci tıkanmış, iş çevreleri ümidini kesmiştir. Süreç giderek AKP'nin kitle desteğini daraltırken, onunla çatışma halindeki sermaye kesiminin temsilcilerine desteği arttıracak gibi görünüyor. Sonuçta AKP için o rahat geçen ve adım adım örgütlendiği dönem sona ermiştir. Şimdi gerginliği turmandırarak gücünü gösterme dönemi başladı. Önümüzdeki süreçte okullarda, mahallelerde, alanlarda çatışmaların giderek artması beklenmelidir. Sistem, çeşitli açılardan böyle bir hazırlığın içindedir. Sokaklardaki güvenlik terörünü bununla ilişkilendirmek abartılı olmaz. **Devrimcilerin doğal tabanı olarak bilinen halk kesimlerinin, böyle bir süreçte alternatifsiz kaldığı oranda, "AKP karşıtlığı" yanılması düşme ve gerçekte tarafı olmadığı bir çatışmanın figüranı olma olasılığı zayıf değildir. Bu nedenle devrimciler, örneğin 1 Mayıs'ta Taksim'de olmak gibi günün ihtiyaçlarına cevap vermeyen hedeflerle sınırlarını daraltmak yerine süreci doğru okumalı ve kitlelerin karşısına bütünlüklü bir alternatifle çıkmamanın yollarını aramalıdır. Tüm enerji ve imkanlar bu amaçla seferber edilmelidir**

8 NİSAN 2008

DEVRİMCİ HAREKET

AKP'NİN TÜRBAN MANEVRASI VE SÜRECE DAİR ANALİZLER

2008 yılının nasıl geçeceği, 2007'nin yaz aylarının ortalarından itibaren, yapılan tartışmalarla büyük oranda ortaya çıkmış, netleşmişti. Başta ABD olmak üzere emperyalist-kapitalist sistem, konut sektörü, vb alanlarda suni de olsa oluşturduğu kredi köpüğü ile bir talep patlaması yaratmış, bu taleplerin karşılanmasına yönelik bir canlanmayı birkaç yıldır zaten kullanmıştı. Sonuçta kredilerin ödenmesi aşamasına gelmiş, Mortgage gibi krizi erteleme yöntemlerinin bizzat kendisi, ertelenemez bir sorun olarak gündeme girmişti. Gerçekte bu, dar anlamda mortgagenin değil sistemin tıkanmasıydı.

Daha önce yaptığımız çeşitli değerlendirmelerde, emperyalist kapitalist sistemin küresel saldırısının sonuçlarının yeni sömürge ülkelerdeki ücretlerin aşağı çekilmesi ve halkın yaşama standardının düşürülmesiyle kalmayacağını, bir süre sonra metropol ülkelerdeki halkın yaşama düzeyine ve işçi sınıfının kazanımlarına da yansıtacağını, bu zincirleme etkinin ekonomide giderek bir durgunluğa sebep olacağını söylemiştik. İşte bu sonuçlar, daha büyük sarsıntıların habercisi olarak ortaya çıkmaya başladı. Örneğin Çin, 2007 yılında yüzde 11,6 ile tarihinin en büyük büyümesini yaşarken, Amerikan ekonomisinin sadece yüzde 2-2,5 gibi bir gelişme göstermesi, hatta enflasyonla beraber düşünüldüğünde daralma anlamına gelebilecek bir sınırdan kalması, yaşanacakların habercisiydi. Dolayısıyla haber vererek gelen sürecin karşısında neler yapılabile-

ceğine dair emperyalist kuruluşlarca çeşitli önlem paketleri sunulmuş da olsa, Amerikan Merkez Bankası bugüne kadar faiz düşürmenin dışında bir başka alternatif üretebilmiş değildir. Kaldı ki birçok ekonomist bunun da karşılaşılabilecek olan sorunu aşmakta yeterli olmayacağını, gelişmelerin küresel anlamda bir daralmaya, krize yol açmasının engellenmesinin mümkün olmadığını 2007 yılının yaz ortalarından itibaren vurgulamıştı.

2008 yılı tam da beklentilere uygun şekilde başladı. İlk günden itibaren mortgage kriziyle ilgili mali kuruluşların ard arda gelen açıklamaları sadece tetikleyici bir rol oynadı. Sonuçta Amerikan Merkez Bankası zorunlu olarak iç pazarı genişletme amacına yönelik biçimde faiz oranlarını hızla düşürdü. Bu hızla düşürmenin, belki uluslararası sermayenin yeni bir yatırım alanı olarak Amerika'yı görmesi nedeniyle krizi erteleyici bir etkisi oldu. Bu durum dünya borsalarındaki çöküşü biraz yavaşlattı. Birinci günkü çöküşü ikinci gün kısmen bir yavaşlama izledi. Ama her defasında, her zikzakta, devletin ekonomiden çekilmesini savunan neoliberalerin politikasının tersine, Amerikan hükümeti, yüz milyarlarca dolara varan parayla batan firmaları sübvans etmek, onları kurtarmak zorunda kaldı. Ne var ki iktisatçılar dahil çeşitli kesimlerden, devletin şirket kurtarılması yerine liberalizmin genel kurallarının işletilmesinin daha doğru olacağı yönünde eleştiriler gelmeye başladı. Dolayısıyla Amerikan hükümetinin ekonomiyi daha fazla

müdahale ile bu tür şirketlerin batmasını engellemesi mümkün görünmüyor.

Özellikle yaz aylarına doğru krizin tüm dünyada genişleyeceği, derinleşeceği varsayılıyor. ABD'yle anılan bu krizin AB ülkelerini de kısmi olarak içine alması benzer sorunların bu ülkelerin finans sektöründe de yaşanması bekleniyor. Özellikle kendi iç dinamiği ile belli bir gelişme gösterebilme olanaklarına sahip Çin, Hindistan gibi ülkelerde krizin daha sınırlı olacağı; bu ülkelerin sahip olduğu çok geniş iç pazar olanakları nedeniyle (iç pazara yönelik bir üretimle iç pazar taleplerinin artırılmasıyla) krizi daha kolay atlatabileceği, yani krizden bu ülkelerin daha az etkileneyeceği; buna karşılık ABD ve metropol ülkelerde krizin bugüne kadar ki krizlerden çok daha derin yaşanacağı ekonomistlerin genel kanaati durumundadır. Benzer şekilde yeni sömürge ülkelerde de etkili olması beklenen krizin, özellikle ihracata dayalı olan ama büyük bir dış ticaret açığı yaşayan ülkelerde çok daha yıkıcı etkiler yaratması bekleniyor. Bu bağlamda akla ilk gelen ülkeler Güney Afrika Birliği ve Türkiye'dir. Evet, Türkiye'de önümüzdeki yaz aylarında dünyadaki diğer ülkelere göre çok daha derin boyutlarda yaşanabilecek bir krize kesin gözüyle bakılıyor. Türkiye ayrıca böyle bir krizi derinleştirebilecek pek çok potansiyel sorunla kuşatılmış durumda. Örneğin Türkiye'nin güneyinde yer alan Irak'ta en ufak bir değişim bir dalgalanma Türkiye'nin iç ve dış politikasından ekonomik yapılanmasına ka-

Gerek emperyalist tekellerin gerekse AKP'nin temsil etmiş olduğu sınıf ve katmanların talepleri doğrultusunda beklenen uygulamalar şu anda görülenden çok daha fazla bir muhalefetin oluşmasını beraberinde getirecektir. Bu uygulamaların başında, IMF'nin son 5 yıldır sürekli olarak Türkiye'ye olmazsa olmaz düzeyinde dayattığı fakat hiçbir siyasal iktidarın çıkarmaya cesaret edemediği Genel Sağlık Sigortası ve Sosyal Güvenlik Yasası geliyor. Buna mecbur bırakılan AKP iktidarı yasayı iki yıldır ertelemeler eşliğinde gündemde tutuyor. Bu yasa Türkiye'deki dengeleri altüst edebilecek ve geniş bir toplumsal muhalefeti harekete geçirebilecek kadar önemli bir yasadır. AKP böyle bir yasanın Türkiye'de siyasi anlamda nelere yol açabileceğini çok iyi biliyor.

dar etki edebilmektedir. Irak daha şimdiden Türkiye'nin dış ticaretinde neredeyse 10 milyar dolara yakın bir ticaret hacmiyle önemli bir yer tutuyor; ayrıca, genelde Irak'ın özelde işgal ordusunun ihtiyaçları bağlamında tarım ürünlerinin en önemli ihraç alanlarından birisidir. İşte bu ticaret grafiği, Türkiye'nin bölgeye dair politikalarından kolaylıkla etkilenebiliyor. Bunun dışında Kürt sorunundan AB sürecinde yaşanabilecek tıkanmalara, Ege sorunundan Kıbrıs sorununa ve bir bütün halinde bölgesel sorunlara kadar **ekonomik işleyişe** etki eden pek çok faktörden söz edilebilir. Aynı tarihsel süreçte ülkenin siyasal grafiğinde de ciddi dalgalanmalar beklenmelidir. İç çelişmeler de emperyalizmle girilen ilişkiler de giderek büyüyen bir gerilme potansiyeliyle süreçte etkili olacaktır. Özellikle, geçen yaz aylarında geniş kitlesel gösterilere yol açan oligarşi içerisindeki farklı eğilimlerin kendi talepleri doğrultusunda mücadeleyi sürdürecekleri ve bu mücadelenin önümüzdeki dönemde daha da radikalleşerek belki de kendi içinde bazı evrimleşmelere uğrayarak

gelişeceği biliniyor. Bir çeşit sözcü sıfatıyla konuşan Tuncay Özkan'ın CHP kongresine dair beklentilerini açıktan dillendirmesi ve gerektiğinde bir parti kurmak için hazırlıkların büyük oranda tamamlanmış olması, **geçen sene kitleleri alanlara çeken mücadelenin ortadan kalkmadığını her zaman için kitleselleşme boyutunu da taşıyacak tarzda sessiz ve derinden devam ettiğini gösteriyor.** Bugün belki askeri kesimler güncel politik gelişmelere müdahale etmiyor gibi görünüyor. Ama benzer tepkiler Yargıtay Başkanı, Anayasa Mahkemesi Başkanı, Üniversitelerarası Kurul, vb aracılığıyla dillendiriliyor.

Gerek emperyalist tekellerin gerekse AKP'nin temsil etmiş olduğu sınıf ve katmanların talepleri doğrultusunda beklenen uygulamalar şu anda görülenden çok daha fazla bir muhalefetin oluşmasını beraberinde getirecektir. Bu uygulamaların başında, IMF'nin son 5 yıldır sürekli olarak Türkiye'ye olmazsa olmaz düzeyinde dayattığı fakat hiçbir siyasal iktidarın çıkarmaya cesaret edemediği Genel

Sağlık Sigortası ve Sosyal Güvenlik Yasası geliyor. Buna mecbur bırakılan AKP iktidarı yasayı iki yıldır ertelemeler eşliğinde gündemde tutuyor. Bu yasa Türkiye'deki dengeleri altüst edebilecek ve geniş bir toplumsal muhalefeti harekete geçirebilecek kadar önemli bir yasadır. AKP böyle bir yasanın Türkiye'de siyasi anlamda nelere yol açabileceğini çok iyi biliyor.

Bugüne dek gerek parlamento düzeyinde gerek parlamento dışında AKP'nin uygulamalarına karşı ciddi/etkili bir karşı duruşun olmaması, muhalefetin uygun bir perspektiften, geniş kitleleri kucaklayabilecek ve onların mücadelesiyle bütünleşebilecek bir mücadele çizgisinden yoksun olması, AKP'yi bugüne kadar saldırgan politikaları rahatlıkla izlemede, pervasızca hareket etmede cesaretlendirmişti. Ancak önümüzdeki süreçte AKP'nin işinin bu denli kolay olacağı söylenemez. AKP'nin açmazları bunlarla sınırlı değil, Türkiye'de bugünkü ekonomik yapının kendini sürdürebilmesi için her yıl ortalama 70-80 milyar dolar civarında bir sıcak paranın ülkeye girişinin sağlanması gerekiyor. Ama şu andaki ekonomik kapasite ve uluslar arası konjonktür (kriz) böyle bir kaynağın bulunmasını olanaksız hale getiriyor. Bundan sonra yabancı sermayenin ülkeye doğrudan yatırımlar tarzında gelebilmesinin önünde ciddi engeller var.

Globalleşmeden söz ederken de belirttiğimiz gibi Türkiye'deki iş gücünün maliyeti, ticaret kolaylıkları, bunların dünya pazarına özgürce sunulması konusunda Türkiye'nin sağlamış olduğu kolaylıklar en az bir Çin, Hindistan, Malezya, Singapur ya da Güney Kore gibi ülkelerin sağlamış olduğu kolaylıklar düzeyine getirilmeden yabancı sermayenin yoğun bir şekilde Türkiye'ye doğrudan yatırımlarını çekmesi mümkün değil. Türkiye'ye bu çerçevede emekli maaşları ve asgari ücretin düşürülmesi,

kıdem tazminatı gibi 30 yıldır hiç bir siyasi iktidarın dokunmaya cesaret edemediği bir olgunun zamana yayılmaksızın sonuçlarıyla beraber ortadan kaldırılması, sosyal güvenlik sisteminin tekelci burjuvazinin talepleri doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi ve bunun sonuçlarının göğüslenmesi gibi talepler dayatıldı. Bu yasal çerçeveyi uygulamak hem AKP'nin kendi varlık gerekçesi hem Türkiye'deki emperyalist kapitalist ilişkilerin sürdürülebilmesinin zorunlu koşuludur. Hatta anayasa ile beraber düşünülduğünde **AKP, Türkiye'nin yeni sömürge statüsünde bir aşama anlamına gelecek olan bir yasal çerçeveyi topluma kabul ettirebilme zorunluluğuyla karşı karşıyadır.**

Borsadaki işlemler ya da devlet tahvilleri yoluyla gelebilecek sıcak paranın 20-30 milyar doları geçmediği ve ABD'de yaşanan süreç sonucunda bundan sonra sıcak paranın Türkiye'ye geliş konusunda pek de istekli olmayacağı, her geçen gün aynı parayı ABD'de yatırıma sevk etmek cazip hale gelirken Türkiye'de bu parayı tutmanın daha da riskli olacağı bütün ekonomik veriler tarafından ortaya konduğuna göre artık sorun bir noktada kırılma ve tıkanma aşamasına gelmiş demektir.

AKP İÇİN TERCİH VE ZORUNLULUKLAR

AKP'nin hiç işine gelmeyen nokta, çıkarılmak istenen Sosyal Güvenlik Yasası dahil emperyalizmin taleplerinin kendi iktidarı tarafından gerçekleştirilmesi sonucunda bundan çıkarları zedelenen geniş halk yığınlarının bir blok olarak (bugüne kadar AKP'ye oy vermiş olan emekçi kesimler dahil) karşı tavır geliştirmesidir. Söz konusu uygulamalar hayata geçtiği oranda toplumun büyük çoğunluğunun sosyal konumlarında, ekonomik yaşama düzeylerinde çok

büyük gerilemeler olacak, Türkiye yeni bir şekillenmeye doğru gidecektir.

Bugüne kadar AKP iktidarıyla göstermelik de olsa dengeli, "istikrarlı" bir ekonomik model sürdürülebilmişken ve hatta son seçimde almış olduğu oyla AKP bir istikrar sembolü görülerek diğer partilerin, özellikle CHP'nin savaşı kışkırtıcısı ve radikal tavır alışı karşısında tercih edilmişken bu avantajını yitirme aşamasına gelmiştir. İşte **AKP tam da bu noktada kendi uygulamalarına karşı oluşabilecek güçlü muhalefet blokunun yerine kendi istediği doğrultuda bir şekillenmenin/kutuplaşmanın olmasını sağlamaya çalışıyor. Bu durum, AKP'ye karşı uzun vadede oluşabilecek muhalefet blokunu parçalama gayreti olarak da okunabilir. Türban, böyle bir tercihin sonucu ısıtılıp gündeme sokulmuştur.**

5 yıl önce cami önlerindeki gösterilerle türban nasıl ülkenin bir numaralı talebiymiş gibi gündeme getirildiyse, bugün de aynı süreç tekrar ısıtılıyor. AKP bu gerilimden belirli oranlarda da olsa kazançlı

çıkacak gibi görünüyor. Bilindiği gibi Türk-İslam senteziyle eskiden beri dinci ideoloji içerisinde gelişen, kendi siyasal varlık gerekçesi olarak dini gören, dini politika yapmanın bir aracı olarak kabul eden ve bunu en radikal biçimde toplumda uygulayan partilerin arasında 30-40 yıldır MHP geliyor. Yani MHP hiçbir zaman dinci ideolojiden ayrılmamıştır. Sanıldığına aksine BBP ayrılığı da MHP'nin bu niteliğini değiştirmemiştir. Hatta din ile siyaset arasındaki ilişki konusunda AKP ile de aralarında önemli bir farklılığın olduğu söylenemez. MHP'nin Kürt meselesi konusundaki ırkçı-milliyetçi tavır alışı da muhalefette veya iktidarda olmasına göre değişebilmekte ve toplam olarak bakıldığında AKP ile arasındaki fark biçimsel olmaktan öteye gitmemektedir.

Bugün AKP'nin yapmak istediği, kendisine muhalefet etme eğilimi taşıyan kesimler içerisinde MHP'yi olabildiğince yanına çekmek, neredeyse ideolojik anlamda bütünleşmek ve muhalefeti, onun da dışında olan kesimlerle sınırlamaktır. Bu bağlamda atılan son

Devrimciler, ne kadın sorununu ne Kürt sorununu ne de inanç özgürlüğünü demokratik bir programın dışında, soyutlanmış tekil bir olgu olarak görmez, aksine demokratik devrimin kapsamı içinde, birinin diğerini yadsımadığı (destekleyerek tamamladığı) bir toplam halinde ele alır. Bu nedenle devrimciler, demokratikleşme talebi konusunda en gerçekçi ve çözüme en yakın kesimdir. Benzer şekilde anayasa tartışmalarını Türkiye solunun gerçekte geniş kesimleri kucaklayacak tarzda sürdürülebilmesinin olanak ve araçları vardır. Bu araçlara rağmen Türkiye'deki sol hareketlerin birkaç kapalı salon tartışmasından veya günlük gazetede bir dizi yayınlamaktan öteye gitmeyen etkisiz duruşu bilerek veya bilmeyerek muhalefet alanını başka birilerine bırakmak anlamına geliyor.

AKP'nin hiç işine gelmeyen nokta, çıkarılmak istenen Sosyal Güvenlik Yasası dahil emperyalizmin taleplerinin kendi iktidarı tarafından gerçekleştirilmesi sonucunda bundan çıkarları zedelenen geniş halk yığınlarının bir blok olarak (bugüne kadar AKP'ye oy vermiş olan emekçi kesimler dahil) karşı tavır geliştirmesidir. Söz konusu uygulamalar hayata geçtiği oranda toplumun büyük çoğunluğunun sosyal konumlarında, ekonomik yaşama düzeylerinde çok büyük gerilemeler olacak, Türkiye yeni bir şekillenmeye doğru gidecektir.

adımın türbanın ötesinde çok daha kapsamlı bir uzlaşmayı öngörerek atıldığını söyleyebiliriz. Bu durumda kimi kararlara DTP'nin de destek vermesiyle parlamentonun dörtte üçünü kapsayan bir ittifak ortaya çıkmaktadır. (Gerçi Anayasa, vb oylamalarda DTP'nin tutumu farklı olabilir.) Böylece büyük oranda CHP'den oluşan parlamento muhalefetinin cılız ve etkisiz niteliği ile beraber, en gerici yasaların bile birkaç saat gibi kısa bir sürede çıkarılabilesinin önündeki bütün engeller kaldırılmış oluyor.

Yukarıda türban manevrasına dair sıraladığımız temel nedenlerin yanında, **ilgiyi türbana çekip temel gündem maddelerini gölgede bırakmak** gibi ikincil nedenlerden de söz edilebilir.

AKP, MHP'ye dönük olarak yandaşlaştırma ve bir oranda etkisizleştirme politikasını, Susurlukvari oluşumların kamuoyunda en mahkum edilmişlerine yönelik operasyon eşliğinde sürdürüyor. ABD'nin de **Hrant Dink suikastı eşliğinde** temenni ettiği bu düzenleme gerçekte kapitalizmin de gereğidir. Böylece hem tekellerin hakimiyeti dışındaki alanlara gidebilecek rantlar sınırlanmış, hem de söz konusu oluşumlar devlete yük olmaktan çıkarılmış oluyor. AKP gerçekte sandıldığı veya yansıttığı gibi "devleti temizlemiş" olmasa da attığı bu a-

dımla hem MHP'nin kamuoyundaki imajını bir oranda düzeltmiş hem de kendi adına çetelerle mücadele bağlamında prim yapmış oluyor. Aslında yine bu süreçte gündeme gelen Antep'teki El-Kaide operasyonu da konu bütünlüğü içinde değerlendirilmelidir. ABD, kendi yandaşı olan AKP iktidarı altında da olsa, kendisine karşı dinci veya başka bağlamda gelişebilecek organizasyonlar karşısında da son derece tahammülsüz ve saldırgan konumdadır. Söz konusu operasyonda istihbarat tümüyle ABD tarafından yapılmış ve Türkiye sadece infaz işini gerçekleştirmiştir. Bu operasyon aynı zamanda AKP'nin, ABD ve işbirlikçisi sınıfların temsilcisi olduğunun, dini motifler dahil her aracın iktidardaki konumunu güçlendirmek için biçimsel nedenlerle kullanıldığının göstergesidir.

AKP'nin türban manevrası, kimi kesimlerce **kişisel hak ve özgürlükler** kapsamında demokratik bir talep olarak değerlendirilip destekleniyor. Bu, bilinçli bir destek veya yedeklenme değilse bir yanılgıdır. İnsanlar, kendini ifade etme kanalları tıkandığı oranda dolaylı ifade araçlarına, yani simgelere ihtiyaç duyar. Türban da bu bağlamda bir simgedir. Türbanın arkasındaki fikri ve ideolojik duruş ise, hemen tüm kurumlarda tarikatların ve gericiliğin hakimiyetini öne çıkaran

bir nitelik taşıdığı için, bu tarihsel kesitte öne çıkarılan bu simgenin **gericiliğe hizmet ettiğini**, onu güçlendirdiğini söyleyebiliriz.

Demokratikleşme, fikir özgürlüğünden kişisel hak ve özgürlüklere, inanç özgürlüğünden örgütlenmeye kadar bir bütündür. Bugün ülkemizde tepeden tırnağa bir demokratikleşme yakıcı bir ihtiyaç halindeyken, bunu yok sayıp salt türban talebini öne çıkarmak, **gerçek bir demokratikleşmenin önünü tıkamaktır**. Bu nedenle demokratik bir talep olarak görülüp desteklenmesi doğru değildir.

Devrimciler, ne kadın sorununu ne Kürt sorununu ne de inanç özgürlüğünü demokratik bir programın dışında, soyutlanmış tekil bir olgu olarak görmez, aksine demokratik devrimin kapsamı içinde, birinin diğerini yadsımadığı (destekleyerek tamamladığı) bir toplam halinde ele alır. Bu nedenle devrimciler, demokratikleşme talebi konusunda en gerçekçi ve çözüme en yakın kesimdir. Benzer şekilde anayasa tartışmalarını Türkiye solunun gerçekte geniş kesimleri kucaklayacak tarzda sürdürülebilmesinin olanak ve araçları vardır. Bu araçlara rağmen Türkiye'deki sol hareketlerin birkaç kapalı salon tartışmasından veya günlük gazetede bir dizi yayınlamaktan öteye gitmeyen etkisiz duruşu bilerek veya bilmeyerek muhalefet alanını başka birilerine bırakmak anlamına geliyor.

Devrimcilerin bugün yapay gündemlerle veya birbirine çatı partisi önererek vakit dolduran kesimlerin kendi ihtiyacı olan önerilerle oyalanma lüksü yoktur. Sürecin en büyük eksikliği devrimci yol göstericiliktir. Böyle bir önderlik için gerekli olan devrimci hareketin oluşturulması temel siyasi görev olarak görülmeli ve tüm çabalar bu amaca kanalize edilmelidir.

**9 ŞUBAT 2008
DEVRİMCİ HAREKET**

DEVRİMCİLERİN HALKA KARŞI SORUMLULUKLARINDAN BİRİ DE FİKRİ YÖNLENDİRMELERDE TİTİZLİKTİR

Devrim Dergisi çevresi tarafından, geçtiğimiz aylarda “Halkın Devrimci Yolu- Bildirge” adıyla bir kitap yayınlandı. İçeriğinden, nasıl bir ihtiyaca bağlı olarak gündeme geldiğine kadar hemen her açıdan tartışılabilecek söz konusu çalışmayı, öncelikle içerdiği **yanlış yönlendirmeler** sebebiyle yazı konusu yapma ihtiyacı duyduk. Daha kapsamlı bir değerlendirme yapmayı saklı tutarak, bu sayımızda, önsöz bağlamında bir değerlendirme yaptık ve ayrıca, **25 yıl aradan sonra bugün Devrimci Yol’u işaret etmeye ihtiyaç duyulmuş olmasının arka planına değindik.**

Devrimcilerin her dönemde olduğu gibi bugün de halka karşı sorumlulukları vardır. Bu sorumlulukların içinde, fikri yönlendirmelerde titizlik, dönemin nitelikleri gereği öne çıkmıştır.

Marksizm’in toplum yaşamında aydınlatıcı bir rehber olmasından bugüne, fikri dünya toza-dumana ilk defa bu denli teslim olmuştur. Bu bulanıklıkta, devrimcilerin dışındaki hemen her kesim, ya iradi olarak rol almakta, ya da bilmeyecek de olsa, alet olmaktadır. Bu nedenle devrimcilerin netliği kadar, söz söylerken ki özeni de büyük önem taşımaktadır.

Emperyalizmin Lenin tarafından tanımlanan niteliklerini doğru kavrayanlar, karşımızda durağan/donmuş bir sistemin olmadığını; sürekli çelişme halinde de olsa, varlığını koruyabildiğini ve dönemsel tıkanmalara dönemsel açılımlar geliştirerek yerinde saymadığını bilir.

Buna rağmen kimi kişi ve çevreler, alışılmışın dışında rastladıkları uygulamalar sebebiyle, emperyalizme farklı tanım ve nitelikler atfetme yoluna gitmiştir. Örneğin, **imparatorluk** veya **demokratik emperyalizm** tanımları, emperyalizmin üzerinde yükseldiği temel niteliklerin eksik veya yanlış kavrandığının göstergesidir. Benzer şekilde, söz konusu kitapta, emperyalizmin temel niteliklerinin yanlış kavrandığına dair değerlendirmeler mevcuttur. Aktarıyoruz.

“Emperyalist-kapitalist sistemin üzerinde yükseldiği iki temel de çökmektedir: İlki, 60 yıldır emperyalist-kapitalist sistemin liderliğini sürdüren ABD egemenliğinin çözümlenmekte oluşudur. Diğer yandan tekelci sermayenin ihtiyaçlarının dayattığı birikim rejimi altında yeni sömürgecilik modeli sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır.” (S: 7-8)

Birincisi, emperyalist-kapitalist sistemin üzerinde yükseldiği “iki temel”, ABD’nin egemenliği ve yeni sömürgecilik modeli değildir. İşte kastettiğimiz tam da budur. Emperyalist sistemin temel nitelikleri, her eline kalemi alanın keyfine göre değişen olgular değildir. Böyle bir tanım esnekliği (dolayısıyla bulanıklığı) belki kalem sahibini **orijinal** ve **ilgiye mahzar** kılabilir; ama ne **Marksist** (dolayısıyla bilimsel) ne de **sorumluluk sahibi** kılmaz.

ABD, dünya ölçeğinde belirleyici bir egemen güç değilken de emperyalizmin üzerinde yükseldiği temel nitelikler belliydi. 1. 2. ve 3. bunalım dönemlerine damgasını

vuran nitelikler dahi, emperyalizmin temel nitelikleri için farklı tanım sebebi oluşturmamıştır. Benzer şekilde küreselleşme ile girilen süreç ve içerdiği yönelim farklılıkları, emperyalizmin özüne dair farklı tanım ihtiyacı doğurmamıştır.

İkincisi, yeni sömürgecilik zaten sömürgecilik ve yarı-sömürgecilik gibi emperyalizmin temel yönlendirmelerinde ihtiyaca ve edindiği deneyime göre geliştirdiği, ama öz olarak farklı olmayan bir uygulamadır. Sanıldığı aksine, yeni sömürgeciliğin tayin edici niteliği, işgalin gizli olmasından çok, sömürünün derinlemesine olmasıdır.

Bu nedenle, son yıllarda yaşanan gelişmeler, “yeni sömürgecilik modelinin sürdürülebilir olmaktan çıktığının” değil, daha kapsamlı ve yaygın biçimde sürdürüldüğünün göstergesi olarak okunmalıdır.

Son yıllarda giderek yaygınlık kazanan bilinemezciğin ve fikri şaşkınlık halinin panzehiri, **değişik** şeyler söylemek değil, **doğru ve anlaşılır** şeyler söylemektir. Doğrudur, ABD’nin dünya ölçeğindeki hegemonyası sarsılıyor. Dünya ticaretinde Dolar’ın ağırlığı giderek azalıyor. Son olarak yılda 60 milyar dolarlık petrol ihraç eden İran, Dolar’dan vazgeçtiğini açıkladı. Ama bu gelişmeler, **“Emperyalizmin 4. Bunalım Dönemi”** tanımını gerektiren nitelikte farklar değildir. Ve zaten sorun, isimlendirmeden çok içeriktedir. Emperyalizm ve çelişmeleri doğru kavranamadığında, geliştirilen mücadele de işaret edilen alternatif de sorunlu olur.

Toplumsal mücadeleler tarihin-

Yeni Dünya Düzeni söyleminin amaçlarından biri de çeşitli halk kesimlerinde oluşan tepkileri sınıfsal kavga zeminin dışına kaydırabilmektir. Bunun yollarından biri de mücadele ve örgüt fikrini sakatlamak, örgüt fobisini yaygınlaştırmak, bu alandaki zengin deneyimlerin daha ileri üretimlere taşınmasının önünü almaktır.

de yaşanan deneyim aktarımının sosyalbilim alanına girdiği ve matematikte olduğu denli kesinlik taşımaya da bir devamlılığın zorunlu olduğu dikkate alınmadığında, yani düne ait üretimler yadsındığında, bugünü tanımlamak daha güç olacak ve düne ait tespitlerin tekrar üretilmesini ihtiyaç haline getiren bir eksiklik/yetersizlik hali ortaya çıkacaktır.

Sık sık “yeni”, “yepyeni” kavramlarını kullanmak, söyleneni güçlendirmede olduğu gibi, bugüne kadar ki pratiği eskitmeye yetmiyor. Çin, Vietnam devrimleri, 1917 Ekim devrimi ve iç savaştan dünya savaşına, Savaş Komünizmi’nden NEP’e kadar çok özel aşamalardan geçen inşa süreci, “aşılmış bir tarihsel dönem” olarak görüldüğünde, ister istemez nasıl bir yadsıma ile karşı karşıya olunduğu, yani yerine ne konduğu sorusu akla geliyor.

İlk olarak “Tartışma Süreci” için hazırlanan “Satırbaşları” yazısında ve daha sonra da Tartışma Süreci’nde bolca ve özensizce kullanıldığına tanık olduğumuz “Sosyalizmin bir tarihsel dönemi sona erdi” saptaması, kitaptaki fikri duruşa da temel oluşturmuş görünüyor. Sovyet tarihini eleştirel bir gözle inceleyen, artılarını alıp bugüne taşıyan bir çalışma ile karşı karşıya değiliz. Aksine bütünlüklü bir reddetme söz konusu.

Aslında, 20. yüzyıl pratiğini ve üretimini “bir tarihsel dönem ve ona ait kavramlar” olarak görüp, o bütünün dışında yazıp söyleme ihtiyacı duymak ve buna **21. yüzyıl sosyalizmi** demek, niyetten ba-

ğımsız olarak, 19. yüzyıl üretimini (Marks ve Engels’i) hemen hiç dikkate almamayı beraberinde getirecektir.

21. yüzyıl sosyalizmi, ilk bakışta kulağa hoş gelen bir kavramdır. Ne var ki sorun tam da burada başlıyor. Bugün, hemen her konuda, bir çeşit kitle kuyrukçuluğu yaparak, sınıfsal bakışın yerine kitleye şirin gelebilecek slogan ve yaklaşımları tercih eden yapıların nezdinde, sınıfsallık “hoş çağrışım”lara kurban edilebiliyor. Bu nedenle de konun araştırılması yerine içeriksiz sahiplenme/yedeklenme tercih ediliyor. Ve sonuçta, **birakalım devrimci kimliği, pragmatizmi dahi kişisel sınırlarda yaşayan birilerinin, Latin Amerika’dan devşirdiği öznellik malul haberlere hakketmediği ilgi gösterilebiliyor.**

“21. yüzyıl sosyalizm kavramını tasarladım, ortaya koydum, Dünya Sosyal Formunda da Chavez dile getirdi.” diyen, yani bu kavramın üreticisi olarak bilinen Heinz Dietrich bile “İskandinav devletlerinin denetimindeki sosyal demokrasinin öne çıktığı bir model” olarak tanımlarken, bir dönem Devrimci Yol’da yürümüş birilerinin kavrama bu denli rağbet gösterip alternatif olarak karşılaması, düşündürücüdür.

Tabii ki her ülkenin devrimci pratiğini, kendine ait renk ve tonlarla yaşaması gerekiyor. Bu, geçmişte de böyleydi. Çin ile Sovyet devrimi arasındaki fark, böyle bir farktır. Ve o farka rağmen hiç kimse, iki devrim arasında yaşanmış olan deneyim/birikim aktarma ger-

çeğini yadsıyamaz.

Paris Komünü ideallerinin kimi ülkelerde gerçekleştirilememiş olması, nasıl o ideallerin önemini zayıflatmıyorsa, bugün geriye dönmüş olması, eski Sovyet cumhuriyetlerinin kitaplara sığdırılmayacak kapsamdaki öğreticiliğini zayıflatmıyor.

Her yüzyılı bir öncekinden bıçakla keser gibi ayırıp, adeta “o dönem bitti, şimdi yeni yepyeni şeyler söyleyip yaşayacağız.” dercesine teorik ve pratik miras reddedildiğinde, ya yeni bir üretim gerçekleşmediği için bir **tıkanma** yaşanacak, ya da “geleneksel” denilerek uzak durulan devrimci mirasın tersi yönüne doğru **savrulma** olasılığı artacaktır. Bugün çeşitli versiyonlarına tanık olduğumuz bu durum, gerçekte yenilenmeyi Marksizm dışı odaklarda aramaktır. Latin Amerika’daki gelişmeler karşısındaki hayranlığın sebebi budur. **Söz konusu hayranlık aynı zamanda ezberleyerek öğrenmeye, kopya çekmeye ve dolayısıyla kendine bir Kabe oluşturarak şabloncu duruma düşmeye sebep olmaktadır.**

Bugün yoğunlukla yeni sömürgelerde olmak üzere dünyanın pek çok yerinde emperyalizmin ve işbirlikçilerinin baskı, sömürü ve saldırılarına karşı insanların isyan etmekte olduğu doğrudur. Ne var ki bu isyanların hiçbiri görünür vadede, “bitti” denen sosyalizmin tarihsel döneminden daha ileri sonuçlar vaat etmiyor; daha derinlikli bir kavrayış içermiyor. Yani insanlığın önünde, “Yeni sömürgeler dünyası, sosyalizmin yeni tarihsel döneminin kurucu siyasi inisiyatiflerinin ve üzerinde yükselineceği toplumsal Rönesansların verimli top-
rağı olarak öne çıkmaktadır.” (age, S: 8) demeyi gerektiren bir pratik söz konusu değil.

“Yeni işçi sınıfı, kendi devrimci bilincini, devrimci öncüsünü ve devrimci eylem tarzını yaratmaktadır.” (S:9) ifadesi ise, hem sı-

nif ile öncü arasındaki ilişkiyi ters kurmuş, hem de dünden bugüne uzanan devrimcilerin fikri ve fiziki varlık zincirini sıfır noktasında göstermiş; yaratılacak her şeyin bugünün yeni işçi sınıfının ürünü olacağından hareket etmiştir. Hatta diyebiliriz ki, kitap, 20. yüzyılda yaşanmış her pratiği ve ortaya çıkmış her örgütsel yapıyı, aşılımış bir tarihsel döneme ait, bugün işlevi olmayan bir olgu olarak ele aldığından; bir olguya ilericilik, devrimcilik atfetmek için, onun yeni olmasını şart koşmuştur. Tabii buradaki “yeni”lik için belirgin ortak normlar olmaması, yazar(lar)ın “yeni”lik kıstasını ve dolayısıyla devrimcilik ölçütünü ele veriyor.

“Yeni sömürgecilik sisteminin krizini toplumsal kurtuluş doğrultusunda değerlendirmeye çalışan ilerici girişimler artık dünyanın birçok yerinde boy veriyor. Bu yöndeki en umut verici gelişmeler Latin Amerika’da yaşanıyor.” (S: 9) ifadesi, kitabın pek çok yerinde göreceğimiz gibi “yeni”den, “umut”tan, “alternatif”ten Chavez’in Venezuelasının kastedildiğinin göstergesidir. “Yine de bu girişimler, henüz düzenden mutlak bir kopuş gerçekleştirmedi, düzenin dışına çıkmayı başarabilmiş değiller.” (S:9) denmesinin nedeni budur. Ülkemiz dahil pek çok coğrafyada daha ileri devrimci yapılar varken “Yeni sömürge halklarının bugünün dünyasında ortaya koydukları bu ilk iktidar mücadeleleri” ifadesinin kullanılması, Latin Amerika’daki sosyalistliği tartışma götürür hareketlerin popülizminin ne denli etkisi altında kaldığını gösteriyor.

Kitap, devrimcilerin yeni bir devrimci yolu yürüyerek yaratıktıkları, bir öz-deneyim olarak yaşanan inşa sürecinden söz ediyor. Gerçekte ise, ne Chavez’in ortaya koydukları ne de Türkiye’de örneğin “halkın hakları var” denilerek atılan adımlar, “hazır reçetelerin dipten gelen bir dinamizmle par-

çalanması” anlamına gelmiyor. Aksine, devrimci önderliğin yol-gösterici işlevini yerine getirebileceği örgütsel bir etkileşim halinde olmadığı durumlarda, halkın öne çıkan dönemsel ihtiyaçlarını sloganlaştırarak oluşturulan hareketlilikler, hem geçici olmakta hem de **öncünün kitleye yedeklenmesi sebebiyle devrimci sonuçlar doğurmamaktadır.**

Böyle bir çalışma bir halkevinin potansiyel kitlesi için anlaşılabilir sınırlılıktadır. Ne var ki bu çalışma, politik perspektifle farklı kanallara, farklı örgütsel formlar eşliğinde taşınmadığı sürece, **sivil itaatsizlik** veya **sivil toplumculuk** olarak kalır. Bugün kitlelerin (özellikle de gençliğin) örgütsüzlüğü öven, yarı-anarşist tepki hareketlerinin içinde yer almayı, devrimci çatılar altında toplanmaya tercih etmesinin nedenlerinden biri de budur.

Devrimci yapıların çitayı düşürmesi ve sanki halkın devrimcilerle bütünleşmesinden umut kesmiş gibi kitlelerin kendiliğindenci her eylemini övmesi; hatta kendiliğindenci olanı yenilenmenin koşulu sayması, söz konusu hareketlerin **ölçü bozukluğunda da yaygınlığında** da etkendir.

Aslında kitapta rastladığımız anlayış, bugün sadece Halkevcilerde değil, solun önemli bir kesiminde ağırlık kazanmış bir eğilimdir. En belirgin özelliği, Marksizm’e ait

teorik ve pratik külliyyatın, yeni/değişik şeyler söylemeye feda edilmesi olarak özetlenebilir. Bu anlayış, 20. yüzyılın ulusal kurtuluş mücadelelerinden sosyalizm pratiklerine kadar devrettiği tüm birikimi, tarihsel döneme ait, dolayısıyla eskimiş ve aşılımış sayarken; o dönemin içinde ancak kısıtlı sayılabilecek bir olguyu yeni bir eylemlerle söyleyen Chavez’i bir kurtarıcı, bir önder gibi yansıtıyor. Mesela, Chavez sosyalizmden kavram düzeyinde bahsedince veya ta Paris Komünü’nden beri çeşitli zaman ve biçimlerde uygulanan “geri çağırma” ilkesinden söz edince, büyük heyecanlar yaratmakta; kişiyi hakkettiğinden öte bir önem atfedilmesine sebep olmaktadır.

Bizler, Marksizm’in teorik öngörülerinin veya pratik tezahürünün aşılmasından olsa olsa, kıvanç duyarız. Kaldı ki böyle bir yenilenme Marksizm’in özüne de uygun düşer. Marksizm bir eylem kılavuzudur ve ne durağanlıkla ne de tekrarla bağdaşır. Ne var ki tüm bilimlerde olduğu gibi sosyal bilimlerde üretim, deneyim aktarımını dolayısıyla da eski ile yeni arasında bir devamlılığı gerektirir. Aksi takdirde, sistemin çokça temenni ettiği **hafızasızlığı** dolayısıyla da **kuşak kopmasını**, yenilenme sevdasıyla biz devrimciler kendi ellerimizle gerçekleştirmiş oluruz.

Gerçekte buradaki sorunun te-

Hangi sebeple olursa olsun yenilgi psikolojisi, özgüven yitimi ve geleceğe dair karamsarlık; devrimci zeminden sisteme doğru dönüş kanallarını açar. Dünyayı değiştirmek gibi büyük hedeflerin insanları, hedefleriyle beraber küçülmeye başlar. Dün itibar edilmeyen ölçüler, bugün yükselen değer haline gelir. Etrafımızı bu açıdan incelediğimizde, bugün çözümlenin mekanları haline gelen alanlardan hangi yapıların beslendiğini ve politikalarını nasıl bu alanın potansiyel kitlesine göre şekillendirdiğini rahatlıkla görebiliriz.

Her yüzyılı bir öncekinden bıçakla keser gibi ayırıp, adeta “o dönem bitti, şimdi yeni yepyeni şeyler söyleyip yaşayacağız.” dercesine teorik ve pratik miras reddedildiğinde, ya yeni bir üretim gerçekleşmediği için bir tıkanma yaşanacak, ya da “geleneksel” denilerek uzak durulan devrimci mirasın tersi yönlerde doğru savrulma olasılığı artacaktır. Bugün çeşitli versiyonlarına tanık olduğumuz bu durum, gerçekte yenilenmeyi Marksizm dışı odaklarda aramaktır. Latin Amerika’daki gelişmeler karşısındaki hayranlığın sebebi budur. Söz konusu hayranlık aynı zamanda ezberleyerek öğrenmeye, kopya çekmeye ve dolayısıyla kendine bir Kabe oluşturarak şabloncu duruma düşmeye sebep olmaktadır.

melinde, tespit sahiplerinin 20. yüzyıldaki pratiğe, dolayısıyla da Marksizm’e yabancılaşması yatmaktadır. Bu durum, sınıfsal perspektif yitimini ve devrim/iktidar hedefinden uzaklaşmayı beraberinde getirirken; yeni, değişik olana ilgiyi arttırıyor. Bu çevrede rastlanan “Yumurtanız hazır hem de kafadan”, “Yaşasın halkların kız kardeşliği”, “Ampul Tayyip” gibi sınıfsal içerik yoksunu sloganlara ilgi, bir örnek sayılabilir.

Anımsanacak olursa, aynı çevre bir ara lümpen proletaryanın bugün en devrimci sınıf olduğunu saptamış, bu konuda uzun uzun değerlendirmeler yapmış ve daha sonra da o “devrimci dinamik”ten sessiz sedasız vazgeçmişti.

DÜNÜ İNKAR YARATICIĞA DEĞİL TASFİYECİLİĞE GÖTÜRÜR

Sınıflar mücadelesinin seyri içinde halk güçlerinin, ihtiyaca bağlı olarak farklı yöntem ve araçlar denemesi/geliştirmesi yeni veya bilinmez bir durum değildir. Hatta direniş komiteleri önermesinin bile, faşistlerle çatışma içindeki halk kesimlerinin fiilen geliştirdiği ör-

nek direnişten öğrenilenler üzerine bina edildiği bilinir. Bu, sıklığı ve yoğunluğu değişmek üzere her dönem karşılaşılan bir durumdur. Devrimciler mücadeleyi kendi etkinlik alanlarındaki fiillerden ibaret görmediği ve süreci dün-bugün diyalektiği içinde kapsamlı bir değerlendirmeden geçirdiği takdirde, hem bu tür pratikleri gözden çıkarmamış hem de kendini her şeyin merkezine koyma yanlışlığına düşmemiş olur.

Evet bugün de sınıflar mücadelesinde halktan yana duran herkesi mutlu eden gelişmeler yaşanıyor. Örneğin, YÖRSAN AŞ’nin sendikaya üye olan işçileri işten atması üzerine, işletmede stajyer olarak, öğrenci kimliği ile sigortasız çalıştırılanlar dahil pek çok işçinin atılmayı göze alarak sendikaya üye olması; bugünün teslimiyet eğilimli, bireycilik ve örgütsüzlük ağırlıklı sürecinde çok önemli bir gelişmedir. Ve eğer “yeni bir devrimci hareket” için örnek fiil aranıyorsa, çok uygun bir örnektir. Ne var ki “Halkın Hakları Var” kampanyası için aynı kanaati taşıdığımızı söyleyemeyiz. Aksine gerçekte ilerletici olduğu bile tartışma gö-

türür olan bu çalışma, politik bir yönlendirmeden yoksun bırakıldığı oranda, yeni bir devrimci hareketin değil, reformizmin tohumlarını atmış olacaktır. Kaldı ki biz tartışmanın, “hangi pratik yenidir” ekseninde yürütülmesini de doğru bulmuyoruz. Önemli olan, rastlanmamış, ilginç pratikler değil, sınıflar mücadelesinin gereklerine uygun pratiklerdir. Bunların denenmiş, bilinen olmasında da hiçbir sakınca yoktur. “Geçmişini tekrar etmeme” korosuna katıldığına tanık olduğumuz pek çok kişi ve yapının ortak özelliği, devrimci gelenekleri karşısına almış olmaktır. Bu ise, kimseyi daha ileri, daha yaratıcı kılmıyor. Bilinir ki yaratıcılık sayılan olgular bile şapkadan tavşan çıkarır gibi yoktan var edilmez. Yani dünü inkar, yaratıcılığa değil, teslimiyete götürür.

Bugün devrimle maddi-manevi tüm bağlarını kesmiş ve bütünüyle düzene rücu etmiş eski(miş) devrimcilerin de karşılaştıkları hemen her pratiğe soğuk bakmaları, memnuniyetsizlikleri ve “farklı şeyler yapmak lazım” biçiminde ne anlama geldiği belli olmayan temennileri, kendi konumlarına meşruiyet arama baskılanmasının dışavurumudur.

DEVRİMCİLİĞİN HER TÜRLÜ BEDEL ÖDEME OLASILIGINDAN UZAK STERİL BİR YOLU YOKTUR

Emperyalist güçler Sovyet sonrasını yeni düzen olarak benimsetmek için, “Tarihin sona erdiğini” söylediler. Onlar için bu aynı zamanda sınıf mücadelesinin bittiğinin ilanıydı. Tespitleri ve gayretleri, sınıfsal kimlikleri gereği anlaşılır bir durumdur. Ne var ki, “Sınıflar var olduğu sürece sınıflar mücadelesi de olacaktır.” diyen ve sürece bilimsel devamlılık içinde bakan devrimcilerin, “tarihsel bir dönemi sona erdirmesi” anlaşılması güç bir durumdur.

Sınıflar mücadelesi tarihi boyunca yaşanmış her direnişi önemseyen; köle isyanlarından da köylü ayaklanmalarından da öğrenen; hapishanelerden fabrikalara, sokaklardan dağlara dek her mücadele alanını teorisinin sınanarak yeniden üretildiği bir pratik zemin, bir okul olarak gören devrimciler; içinde 2 dünya savaşı, pek çok ulusal kurtuluş mücadelesi; Sovyet, Çin, Vietnam, Küba, Kore gibi zaferler bulunan bir yüzyıla; bitmiş, **eskiyerek örnek alınır olmaktan çıkmış** muamelesi yapmaz, yapmamalıdır.

Bugün hangimiz o "tarihsel dönemin dili" ile konuşmuyoruz ki? Başka türlü de mümkün değil zaten. Eğer kastedilen, her dönemin kendine ait dinamiklerinin dikkate alınması, değişen koşulların üzerinden atlanmaması ise, bunun için bırakalım bir yüzyılı, 10 yıl bile uzun bir süredir. Devrimci Yol Mahir'i aşmış, devam eden süreçte de Devrimci Yol, ihtiyaca bağlı olarak yeniden üretim eşliğinde aşılmıştır. Ancak bu, yüzyıl ile birbirinden ayrılan iki dönemle açıklanamaz. Kaldı ki 20. yüzyıl pratiği de oldukça değişkendir. Çin devrimi 1917 Ekim'den, Vietnam ve Küba devrimi Çin'den önemli farklarla ayrılır. Yani **salt 20. yüzyıla özdeşleştirebileceğimiz bir devrimcilik tanımı yoktur**. Bugün 21. yüzyıl sosyalizmi denilirken de ortada bir yenilenme, 20. yüzyıl ile önemli farklar koyma durumu yoktur. Olsa olsa, yenilik adına zorlama pratikler veya Venezüella gibi ülkelere hakkettiğinden öte anlamlar atfetme durumu vardır.

Ayrıca, **değişim** edebiyatının bir çeşit **çözülme**, hatta **savrulma** eşliğinde dillendirilmesi; daha ileri değil, daha geri örgütsel formlar ve pratikler üretmesi; değişimin devrimcilik içi bir yenilenme değil, **sisteme yakınlaşma** olarak yaşandığının göstergesidir. Bu bağlamda halkın **su, barınma** gibi gereksinmelerinin tespit edilip dillendirilmesi ve çözülmesi sürecini bilinç

götürme ve organik ilişki için vesile saymak da yeni değildir. Bugün Halkevleri'nin veya ÖDP ve TKP'nin yaptığı gibi sorunu salt dillendirmek, içerdiği çıta düşüklüğü ve ancak reformizme kaynak teşkil etmesi sebebiyle **yeni** sayılabilir.

Yeni Dünya Düzeni söyleminin amaçlarından biri de çeşitli halk kesimlerinde oluşan tepkileri sınıfsal kavga zeminine dışına kaydırabilmektir. Bunun yollarından biri de **mücadele ve örgüt** fikrini sakatlamak, **örgüt fobisini** yaygınlaştırmak, bu alandaki zengin deneyimlerin daha ileri üretimlere taşınmasının önünü almaktır.

Hangi sebeple olursa olsun yenilgi psikolojisi, özgüven yitimi ve geleceğe dair karamsarlık; **devrimci zeminden sisteme doğru dönüş** kanallarını açar. Dünyayı değiştirmek gibi büyük hedeflerin insanları, hedefleriyle beraber küçülmeye başlar. Dün itibar edilmeyen ölçüler, bugün **yükselen değer** haline gelir. **Etrafımızı bu açıdan incelediğimizde, bugün çözümlenir mekanları haline gelen alanlardan hangi yapıların beslendiğini ve politikalarını nasıl bu alanın potansiyel kitlesine göre şekillendirdiğini rahatlıkla görebiliriz.**

"Eskiye tekrar etmeme" yönündeki çekincenin 70'li yılların pratiğini/üretimini küçümseme, hafife alma eşliğinde gündeme getirilmesi ve yeni adına işaret edilmenin, yeni olmaktan çok, eskinin ehlileşmiş biçiminden ibaret olması, bizleri devrimin genel kazanımları adına kaygılandırıyor.

Sanıldığı gibi aksine, amacımız ne kitabın arkasındaki çevreyle didişmek ne de o çevre dahil hiçbir devrimci demokrat kesimin üretimini zayıf düşürmektir.

Bizler, devrim yürüyüşünün de öncülüğün de tek bir yapının güç ve imkanları ile olmayacağını, dolayısıyla ülkedeki devrimci demokrat toplumun başarısının bizim de başarımız olduğunu düşünüyoruz.

Rekabet, küçük düşünenlerin işidir. Onlar, bırakalım devrimi, genel anlamda başarı yoksundur.

Devrimci Yol değerlerine dair hassasiyetimiz, tasfiyenin açık veya örtük biçimlerinin bugüne dek arkalarında bıraktıkları yıkıntıların boyutu dikkate alınarak değerlendirilebilirse, aslında **Devrimci Yolcu bir hoşgörü içinde olduğumuz**, altını çok daha koyu biçimde çizmemiz gereken kimi gerçekleri bile özenilmiş bir üslupla ortaya koyduğumuz görülecektir.

Devrimini yapmış ve sosyalizm yönünde çeşitli oranlarda yol almış ülkelerde geriye dönüşü başarabilen emperyalist odaklar, topluma dair hemen her şeyin yeniden (kendisi sınıfsal ihtiyaçları çerçevesinde) tanımlanmasını bir gereklilik gibi sunan yeni düzeni dayatırken, **ateşledikleri ideolojik silahların birinci hedefi örgüt, değişim ve değişime olan inanç olmuştur.** Bu bağlamda dünün devrimci kadrolarının büyük çoğunluğunun bugün **mücadeleye değil, uzlaşmaya** yakın zeminlerde konumlanmış olması, bir tesadüf olmadığı gibi yeni koşulların gereği de değildir.

Bugün risk olasılığı en düşük örgütsel duruşla ve buna uygun mücadele hedefleriyle hareket eden kesimlerdeki yaygınlık, bu eğilim içindekilerin belki kendilerini basılanma altında hissetmelerini önüyor; ama, onları haklı kılmadığı gibi mücadelenin her türlü risk göze alınarak yürütülmesinin gerekliliğini ortadan kaldırmıyor. Devrimciliğin her türlü bedel ödeme olasılığından uzak, steril bir yolu yoktur.

Brecht'in dediği gibi eğer bütün ırmaklarında ve bütün denizlerinde yüzeceksek yeryüzünün; fırtınaya yakalanma ve dalgalarla boğuşma olasılığını göze almak durumundayız. Aksi takdirde yüzme fiilinin dışında kalacağız. Ve kendimize yüzücü desek de denizin bizden haberi bile olmayacak.

TASFIYECİLİĞİN MİMARLARI

25 YIL ARADAN SONRA

NEDEN DEVİRİMCİ YOL'U KEŞFETTİ?

Bilinen hemen tüm tasfiye hareketlerinin ortak özelliği, zamana yayılarak uygulanması, ilkin amacını gizlemesi ve sindirildiği, başarı kazandığı oranda adımlarını büyüterek dilini sertleştirmesidir. Özellikle yenilgi ve geri çekilme dönemleri, tasfiyecilik için bilinen en uygun topraktır. Türkiye coğrafyasında buna uygun çeşitli dönemlerden söz edebiliriz. Ama konumuz gereği biz 1982 ve sonrası üzerinde durmak istiyoruz. 12 Eylül faşist darbesi sonuç vermiş; yaşanan örgütsel dağılmanın yanında fikri dağılmanın da işaretleri belirmeye başlamıştı. Biz bu konuya daha önce de o günün etkili öznelerinden Taner Akçam üzerinden çeşitli biçimlerde değindik. O gün Taner Akçam'ın bir kişi olmaktan çok tasfiyecilikle özdeşleşmiş bir olgu olduğunu söylediğimizde tepki duyup daha sonra **kendi gözleri ile gördükleri oranda** bu gerçekliği kabullenenlerin olması da bu tür süreçlerin bilinen özelliklerindedir. Tabii gecikmeli olarak fark edilmek her tasfiyecinin temennisidir. Nitekim Taner Akçam "fark edildiğinde", dağıtım süreci bitirilmiş, kadroları ya tutuklanmış ya da örgütsüz bırakılarak etkisiz kılınmıştı. Ama tasfiye, çeşitli biçim ve araçlarla hatta kendini yenileyerek devam etti.

Böylece, 12 Eylül sonrasında demokratik açıdan adeta soluksuz bırakılan topluma, demokratik talep-

leri içeren bir programla gitmek yerine, "nasıl bir sosyalizm" tartışmaları ile gidilmiş, adeta beklentiler oyalanmış ve bir fırsat kaçırılmıştır.

Tartışmaların maddi koşullardan ve halkın ihtiyaçlarından kopuk soyut zeminlerde ve akademik-entelektüel çerçevede tutulması, hem halkla devrimciler arasındaki açığı giderek büyütmüş, hem de bir çeşit bilinemezlik halini yaygınlaştırarak, Marksizm dışı oluşumlara ilgiyi arttırmıştır.

Taner Akçam'ın Marksizm'i açıkça reddeden duruşuna oranla, **utangaç tasfiyecilerin yıllara yayılan etkisi daha büyük oldu.** Zaten Devrimci Yol gibi ideolojik politik üretkenliğinin ve yaşamın bütününde sonuç veren önderliğinin izlerini bir çırpıda silmek olması değildi. Daha önce de belirttiğimiz gibi bir taraftan Devrimci Yol düşüncesinin artık ortak bir payda olmayacağı, bu zeminin dağıtılması gerektiği savunulur ve bu doğrultuda adım atılırken, diğer taraftan burjuva muhalefet yüceltiliyor veya **salt çevrecilerin, işsizlerin, kadınların örgütlenmesine** işaret ediliyordu. Sınıfsal temelde, sınıfsal ilişkiyi ön plana çıkaran örgütlenmelerle ilgili ise, olumlu tek kelime dahi edilmiyor; **marjinal, gereksiz, aşılmış** bir tarz olarak görülüyordu. İşte bu eğilimin netleşmesi zamanla oldu. Özellikle ÖDP ve onu hazırlayan tartışma

süreci, sözünü ettiğimiz fikirlerin daha net biçimde dışa vurduğu bir zemin oldu. Ne var ki tasfiyeciliğin çapını salt ÖDP ile ölçmek nasıl bir eksiklik ise, ÖDP'yi ve ona güç veren kesimleri salt bugün çatısı altında olanlarla açıklamak da bir eksikliktir.

Tasfiyenin yıllara yayılan iradi bir aşındırma ile oluştuğu durumlarda o tasfiyeci güce direkt veya dolaylı olarak güç katan kesimleri saptamak kolay değildir. Hatta bazen bu kesimler gerek zaman aşımını gerekse bağın dolaylılığı sebebiyle kendilerini tasfiye karşıtı gibi de gösterebilir. Bu konunun netliği için tasfiyenin bilinen halkalarının kronolojik bir dizin halinde sıralanması da yeterli değildir. Bunun için en sağlıklı yöntem, 25 yıllık süreçte Devrimci Yol geleneği üzerinde bozucu etki yapmış olan kimi teorik ve pratik adımları birbiri ile ilişkilendirerek ortaya koymaktır. Yani mesele tek başına ne Taner Akçam'la ne de ÖDP kurmaylarıyla açıklanamaz.

Uzun süreli tutsaklık sonrasında ÖDP dahil hiçbir yapıda yer almadığı halde salt örgütsüzlüğü tercih eden yaşamsal duruşu ve ona özgü fikirlerindeki duruş geriliği sebebiyle tasfiyeye objektif olarak kan taşıyanların sayısı, sürecin değerlendirilmesinde ihmal edilmeyecek boyutlardadır. Bunun dışında örneğin kendini **Halkevcisi** olarak tanımlayan çevrenin, bugün fiziki

olarak ÖDP'den ayrı dursa da Devrimci Yol değerlerine verdiği zararlar ÖDP'den daha az değildir. Kaldı ki sürecin çeşitli aşamalarında yaşanan ve bugün belirli oranlarda devam eden **fiziki kesişme** de dikkate alınırsa sorumluluk oranı daha da büyür. Bu bir yakıştırma veya tartışma gereği sarfedilmiş bir söz değildir.

Direniş Komiteleri gibi sosyalizm örneklerinde rastlanan bürokratikleşmeyi önleyici tespitler arasında sayılabilecek üretimleriyle, solun mevcut tıkanmalarına çözüm olmaya en yakın devrimci örgütlenmenin içinden gelip sonra da TKP'nin, Troçkizmin ve hatta anarşizmin etkisinde kalarak değerlendirme yapmak, o zeminlerden yansıyan fikir parçacıklarıyla dünyayı açıklamaya çalışmak, Devrimci Yolcuların en son düşeceği durum olmalıdır. Anımsanacak olursa aynı çevrenin yaptığı geçmiş değerlendirmesini eleştirirken *"Bir Devrimci Yol'cu bunu kendine nasıl yapar?"* diye sormuştuk.

Siyasal pratikten uzak söylene biçiminde Devrimci Yol'u tanımış genç arkadaşları belirli oranlarda anlamak mümkün. Onların yanılması da Devrimci Yolculuğu keyfi tanımlara sığdırması da anlaşılabilir. Ne var ki o deneyimi, kavganın içinde bire bir yaşamış olanlar için bu denli iyimser değiliz. Bu nedenle, tasfiyede rol oynadığına inandığımız kimi teorik ve pratik kesitlerle ilgili anımsatma yapmakta yarar görüyoruz.

1982 sonrasında daha bilinçli adımlarına tanık olduğumuz tasfiyeciliğe, özellikle şu biçimlerde tanık olundu:

*İdeolojik kimliğin bulanıklaştırılması ve giderek yok edilmesi.

*Örgütsel yapı sekterlik boyutuna vardırıılarak, insanların önce örgütlü ilişkilerden soğutulması, sonra da örgütlü ilişkilerin dağıtılması.

*Oldukça uzun erimli bir dönemde, her türlü örgütlü ilişkinin, bireyin özgürlüğünü kısıtlayıcı, öz-

gür gelişimini köstekleyici olduğu vurgulanarak, örgütsüzlük vaaz edilerek bir geleneğin öldürülmesi.

İlk gözlenen sonuç, devrimci örgütlenmelerden uzaklaşma oranında Feminizmin, Çevreciliğin ve Troçkizmin yaygınlaşması olmuştur. Örgüt fobisi, sorunların risksiz örgütlenmelerle de aşılabileceği telkini eşliğinde yaygınlaştırıldı. Bir dönemin militan kadınlarına Feminist harekette giderek yaygınlaşan biçimde rastlanır oldu. Devrimcilerin çevreyi önemsemediği iddiası dönün devrimcisinin bugünün çevrecisi olmasının gerekçesi edildi. Devrimci olmak yerine demokrat (meşhur "ünlemler demokrat" dergisi anımsanmalıdır) olmak, devrimci örgütlenmeler yerine kitle örgütlerini tercih etmek, hatta daha da ötesi, fan kulüpleri çağrıştıracak şekilde dayanışma toplantıları düzenleyip orada vicdan rahatlatmak süreç içinde devrimcilerin yalnızlaştırılmasını ve devrimci kavrayışın sivil toplumcu anlayışla ikame edilmesini beraberinde getirmiştir.

"Bilinir ki ezilen halkların bilinçlenerek kaderini eline alması kendiliğinden bir gelişim izlemez. Bu nedenle işçi, köylü, kadın, Kürt, siyah, vb. olmak başlı başına bir değer olmadığı gibi, değiştirici/dönüştürücü rol için de yeterli değildir. İşçi sınıfı ideolojisi olarak bilinen Marksizm'in işçi sınıfına dışarıdan taşınmasının nedeni budur."(DH) Benzer şekilde, "taban insiyatifi"nin, konsey, komite gibi oluşumların kendinden menkul bir değeri yoktur. Bu tür olgular, yükledikleri işlev bağlamında anlam kazanır. Fetişleştirilmesi ise, siyasal irade yoksunluğunu beraberinde getirir.

Leninist örgütlenme tarzını en iyi kavramış yapılardan biri olarak Devrimci Yol'un bu kavrayış çerçevesinde, birinin varlığını diğeri-nin yadsınmasına gerekçe etmeden örgüt çeşitliliğini ustaca kullandığını bilen Devrimci Yolcuların yıllar sonrasında, **muhalefet mec-**

lisleri gibi modeller önermesi veya bir dönem **sendikaları** sonra da **Halkevlerini** tek örgütsel alan olarak öne çıkarması, en azında bu geleneğin kavrayış düzeyine uymamıştır.

80'li yılların ikinci yarısında **Kuru Çeşme**'de yaşanan tartışmalara katılmamış olmak Devrimci Yol geleneğinden gelenlerin bir artısı olarak tarihe geçerken, birkaç yıl sonrasında o tartışmanın ekseninde yer almış yapılarla yaşanan fiziki ve fikri yakınlaşma söz konusu artıyı da Devrimci Yolculuk farkını da ortadan kaldırmış ve giderek tasfiyeci ortak paydada aynılaşma yaşanmıştır.

Bu süreçlerin hemen her aşamasında, Devrimci Yolcu ısrarla karşılaşılan her yerde saldırgan ve agresif biçimde önleme yoluna gidilmiş; "Devrimci Yol'un 80 öncesi bir dergi, yıldızlaşan yumruğun da dergi amblemi olduğu dolayısıyla bugün kullanılmasının mizaha konu olabileceği" biçimindeki inkar kokan duruş açıkça savunulmuştur.

Bugünün halkevçileri sendikal eksen baz alınarak işçi emekçi partisi fikrini ortaya attığında henüz ortada bir kitle partisi de yoktu. İlerde gündeme gelecek olan bugünün ÖDP'si ile ayrışma, **yasal parti konusundaki bu yaklaşım farklılığı** sebebiyle olmuştur. Nitekim "Tartışma Süreci"nde bu farkın "önder tarafları"nda bir **kesişme** yaşanmış, tartışma süreci "fiili bir kongre", satırbaşları yazısı da *"kongrenin açılış konuşması"* olarak değerlendirilmiş, bu **yakınlaşma**, partileşme etabında dönem dönem çelişmeler ve ayrışmalar yaşanmış da olsa, her dönem kimi kişi ve olgular üzerinden varlığını sürdürmüştür.

Çin-Sovyet kutuplaşmasına taraf olmayan Devrimci Yol'un bu niteliğini kavramış kadrolardan beklenen, ülkenin değişen koşullarında da ihtiyaç olan özgün politikaları üretmek, farklı dinamikler üzerine oturan dışsal örneklere öykün-

memektir. Ne var ki gerek lafızda gerekse içerikte Devrimci Yolcu niteliklerini terk ederek, sistemle uzlaşma zemininde sol bir anlayış (liberal sol) oluşturan ÖDP ve Halkevleri, bugün geldikleri noktada Latin Amerika'yı bir çeşit Kabe ilan etmiş durumdadır.

Halkevcilikte, Troçkizm'in her şeyi proletaryaya havale eden niteliğinin izlerine giderek daha fazla rastlanırken; ÖDP, "Emeğin Avrupası" teziyle, "Havet" tercihiyle ve yapacağı her şeyi Küresel BAK içinde değerlendirip yereli yok sayan duruşuyla Troçkizm'in dünya devrimi tespitine yakınlaşmış görünüyor.

Kısacası örgütü yadsıyan, bireyi ise yücelten yanı sıra Anarşizmi, dışarıdan sınıfa bilinç taşımanın gerekliliğini, yani Leninist örgüt anlayışını yadsıyarak Troçkizmi keşfeden, kadın sorununa içerikten sembollere kadar feministlere öykünerek yaklaşan ve sonuçta **Devrimci Yol'a yabancılaşmada birbirini tamamlayan ÖDP ve Halkevcilerin 25 yıl aradan sonra Mahir'i, Devrimci Yol'u ve yıldızlaşanyumruğu keşfetmesi, ne yeni duruşunun ne de mücadelenin ihtiyacıdır. Geriye bir tek olasılık kalıyor, o da ayaklarının altından kaymaya başlayan toprağı durdurmak üzere**

değer sömürsüdür.

Bu ihtiyaç, Artvin Devrimci Yol şehitlerini anmak üzere **ÖDP ile Halkevlerini** bir araya getirdi. Bu konuda yaptıkları ortak açıklamayı aşağıda aktarıyoruz:

Aşağıdaki açıklama sonrasında Devrimci Hareket, yukarıdaki değerlendirmede de belirttiğimiz "değer sömürsü"ne dikkat çekmek üzere yandaki açıklamayı yaptı:

Bu açıklamadan kısa bir süre sonra Halkevciler, ÖDP'lilerle ortak anma sorumluluğunu Artvin Halkevine yükleyen bir açıklama yaparak etkinlikten çekildiğini duyurdu.

ARTVİN HALKINA

12 Eylül öncesinde ve sonrasında Artvin halkı ve onun değerli evlatları adalet, özgürlük ve devrim mücadelesinden vazgeçemediler. Devrimci hareketin gelişmesi, toplumun özgürleşmesi ve bu doğrultuda örgütlenilmesi sürecinde birçok bedeller ödedi. Kimi arkadaşımız bedenini siper etti güzel bir hayat için, kimi arkadaş ise zindanlarda işkencecilerle sır vermedi ser verdi.

İşkencede öldürülen 41 yaşındaki Cengiz Aksakalı tanıyanımız var mı? Bir öğretmendi. Aydınlık yüzlü çocuklar yetiştiriyordu ülkesine... Ve sonra bir gün karanlık eller dokundu işkencede... İşkencecilerin elinde öldü. İşkencecilerle açılan dava hala sonuç vermedi. O işkenceciler karanlık elleriyle ve yürekleriyle hala bu ülkenin sokaklarında hepimizin hayatına dokunarak dolaşıyorlar.

Vural Ural Hocayı tanıyor musunuz? Hopa'da öğretmenlik yapıyordu. Sivil faşistler (MHP'liler) parkın göbeğinde döverek öldürdüler. Katilleri hala yaşıyor ve aramızda dolaşıyor.

Erkan Uzuneminağaoğlu Borçka'da giderek halkın başına tebelleş olan sivil faşistlere karşı halkı anti-faşist zeminde bir direnişe sevk eden o büyük insanın kim olduğunu biliyor musunuz? Arkadaşı vurulduğunda kaçmayıp arkadaşını kurtarmaya çalışan ve hayatını kaybeden insandır. O dostluğa sahip çıkmanın erdemini hayatıyla ödemiştir.

Ve daha nice öyküler türedi Artvin'in en güzel çocuklarının direnişinden. İhsan Hacımuratoğlu, Cavit Kaya, Sa-vaş Eryetiş, Ahmet Pehlivan, Mahir Çakır ve onlarcası.

Ve 12 Eylülden bugüne kazara kaybettiklerimiz, işkence sonucu hastalıklara yakalanıp ölenler, kaza ile ya da hastalıktan kaybettiklerimiz...

İhsan Kotil, Candaş Topaloğlu; Güzin Altunkaya, Turan Özkan, İlhan Usatabaş, Ahmet Özdil, Refik Karaibrahimoğlu, Sefer Ustabaş ve daha niceleri...

Artvin'in en güzel çocuklarıdır kaybettiklerimiz. Eşit, özgür ve demokratik bir Türkiye hayali için öldüler, öldürüldüler. Bizler ÖDP ve HALKEVLERİ olarak tarihimizin köklerine bağlı kaldığımızı ve ödenen bedellerin boşuna olmadığını sonuçlarıyız. Onlar olmasaydı bu topraklarda özgürlük ve eşitlik hayali böylesine güçlü devam etmezdi.

ARTVİN EN GÜZEL ÇOCUKLARINI ANIYOR...

Ve daha niceleri, mücadele tarihi içerisinde kaybettiğimiz devrimcileri anma günü ilan ettiğimiz 23 Aralık gününde saat 12:00'de Borçka'da Erkan Uzuneminağaoğlu'nun mezarı başında tören düzenlenecektir.

Aynı gün saat 14.00'te Artvin belediyesi düğün salonunda Oğuzhan Müftüoğlu ve Mahmut Memduh Uyan'ın katılacağı "devrimci hareketi anlamak ve 12 Eylül" konulu panel düzenlenecektir.

Saat 17.30'da Artvin'in en güzel çocukları anı gecesi Sevinç Eratalay, kaybettiğimiz arkadaşlarımızın aileleri ve mücadele arkadaşlarının katılımıyla devam edecektir.

Artvin'de yitirdiğimiz tüm arkadaşlarımızın yakınlarını, mücadele arkadaşlarını Artvin'e bekliyoruz.

ÖDP VE HALKEVLERİ

DEVİRİMCİ YOL ŞEHİTLERİNİN ÜZERİNDEN ELLERİNİZİ ÇEKİN!..

“Savaşarak düşenler savaşarak anılmalıdır. Özgürlük ve Dayanışma'nın ölçütünü, ayakları altına serilen halının üzerinde oynamak olarak değerlendirenler, böyle bir gerçeğe yabancıdırlar.”

1990 sonrasında Devrimci Yol'un iradi biçimde tasfiyesi için başlatılan ve çeşitli araçlar eşliğinde sürdürülen süreçte direkt veya dolaylı olarak yer alan ve dolayısıyla da yaşanan tahribattan **sorumlu** duruma gelen kişiler; gerek yaşamın açığa çıkarıldıkları gerekse de tasfiyeye başından beri direnenlerin (Devrimci Hareket Dergisi ve önceli yapılar) işaret ettikleri gerçeklerin bugün artık üstü örtülemez hale gelmiş olması sebebiyle, son zamanlarda **Devrimci Yol'a dair sembol ve değerlerin sömürsü** anlamına gelecek atraksiyonlara başvurmaya başladı.

Daha önce çeşitli vesilelerle bahsettiğimiz gibi bu türden tasfiye hareketlerinin en büyük güvencesi **hafızasızlıktır**. Bu nedenle zamana oynamak ve unutulduğuna inandıkları söz ve fiillerinin tersi konuma geçip, dün yok etmek için özel gayret sarf ettikleri değerleri tekrar savunur görünmek ortak özellikleridir. “Savunur görünmek” diyoruz çünkü biz, ne denli hafızasızlık yaşanırsa yaşansın kitlelerin yaklaşık 15 yıldır Devrimci Yol'a örgütlü ve iradi biçimde kıyanları bağışlamayacağına inanıyoruz. Kaldı ki ne ÖDP ne de Halkevleri için böyle bir şans kalmamıştır. Adeta Devrimci Yol'a giden her taşı söktükten sonra bugün tekrar bu çerçevede çağrı yapanların ayağına ilk dolanan, kendi oluşturdukları ve yeni diye lanse ettikleri duruşun bağları olacaktır.

ÖDP kurucularından bir kesimin 10 yıl aradan sonra “Yeniden Devrim” dergisi çıkarması, kapakta, 10 yıllık geleneklerinin tersine Mahir ve yıldızlı yumruk kullanması nasıl bir istismardan ibaretse ve geleceği olmayan bir çırpınıssa; Halkevlerinin Devrimci Yol'la benzer hiçbir yanı kalmayan duruşunun yanında internette bolca Mahir'li ve yıldızyumruklu siteler oluşturması, “Halkın Devrimci Yolu” diye bildirme(!) çıkarması nafile bir çabadır. Zaten kitabı okuyanlar Devrimci Yol'un fikri sistematüğinden nasıl uzaklaşıldığını somut biçimde göreceklerdir.

Düne kadar Devrimci Hareket'e “*Devrimci Yol'u salt sembollerle yaşatıyorsunuz*” diyenler, bugün Devrimci Yol tasfiyesini sembollerle kamufle etme niyetindedirler. Yıllarca devrim şehitlerinden söz etmeyenler, bize “*şehit edebiyatı yapıyorsunuz*” diyenler, **şehitlerin uğruna yaşamlarını verdikleri değerleri tasfiye ettikten sonra** bugün onları anma etkinlikleri yapar oldular.

Çeşitli kanallardan bize de ulaşan ve internette bir süredir yansıyan haberlere göre, 23 Aralık'ta Artvin'de ÖDP ile Halkevleri Artvin'in devrim şehitlerini anmayı içeren ortak bir etkinlik düzenliyor. Aynı etkinlikte, **devrimci hareketten ne anlaşılması gerektiğini Oğuzhan Müftüoğlu ve Mahmut Memduh Uyan anlatacakmış**. ÖDP'den çok farklı olduğunu söyleyen ve ÖDP'yi liberal sol ilan eden Halkevleri'nin bugüne dek bu iki kişinin politikalarında belirleyici olduğu ÖDP için ne dediği, acaba umut edilen hafızasızlığa rağmen kitlelerin gözünden kaçacak mı?

Devrimci Yol'a gönül verenlerin artık bu ortaoyununa dur deyip oyuncularına hak ettikleri dersi vermelerinin zamanı geldiğine inanıyoruz.

Yalan, manipülasyon, duygu ve değer sömürsü devrimcilere değil sınıf karşıtlarına yakışır. Ancak istismarcılar devrimci değerleri ihtiyaca göre eğip bükür. **Devrimci Yol şehitlerini anlamak da anmak da bugün Devrimci Yol'da yürüyor olmayı gerektirir**. Aksi durumlarda ortada bir sömürü var demektir. Bu sömürüye hizmet etmemek ve Devrimci Yol'la hiçbir bağı kalmayan istismarcıları meşrulaştırmamak için, halkımızı bu etkinliği protesto etmeye çağırıyoruz.

**17 ARALIK 2007
DEVİRİMCİ HAREKET**

“HALKEVCİLERDEN ZORUNLU AÇIKLAMA

23.12.2007 tarihinde yapılacak olan ‘Artvin En Güzel Çocuklarını Anıyor’ etkinliğinden Halkevçiler olarak çekildiğimizi tüm kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Bu süreçte örgütlenecek olan panelin panelistleri hakkındaki görüşlerimizi açıkça belirtmek istiyoruz.

Bu etkinlik ile birlikte geçmişin devrimci değerleriyle bugünün devrimci hareketine ışık tutmayı ve bu çerçevede değerlendirmeyi düşünürken; şu haliyle panelin katılımcısı olarak çağrılan kişilerin, geçmiş devrimci hareket içerisindeki hatalı ve zaafı davranışlar ve önemli bir sürecin yenilgiyle sona ermesi üzerine sorumlu olmalarına rağmen bugüne değin geçmişe dair bir öz eleştiri vermemiş olmalarından kaynaklı bugün bu etkinlikte söz sahibi olmalarının devrim şehitlerine (mücadelelerinin bedelini canlarıyla ödemiş olanlara) ve bugün yaşamını bu değerler etrafında sürdürmeye çalışanlara en hafif ifadeyle haksızlık olduğunu düşünüyoruz.

Bizler geçmişin değerlerini savunmanın asıl olarak geleceği örgütlemek olduğunu biliyoruz. Bu açıdan baktığımızda bir tarih açısından, yenilgiyi örgütsüzlüğü ve dağınkılığı ifade eden ve bu sürecin sorumluluğu hala üzerlerinde bulunan kişilerle bir tarihi tartışmanın, nostalji yapmaktan ve “savaşmadan yenilgiyi” meşrulaştırmaktan öteye geçmeyeceğini düşünüyoruz. Bugünün devrimci yolu yaşamın her alanında hak mücadeleleri üzerinden oluşacak toplumsal hareketlerin içerisinde gelişecektir.

Panelin örgütlenme sürecinin kendi içimizdeki iletişimsizlik gibi bazı sorunlardan dolayı, bu biçimde tartışılmış olması ve bu zamana kadar gelinmesinden dolayı oluşan bütün hatayı ve sorumluluğu Artvin halkevçileri olarak üzerimize alıyoruz. Panelin bizim dışımızda gerçekleşmesini engellemek üzere tertip komitesinde bulunan üç arkadaşımız resmi başvurularından çekilmeyeceklerdir.

Halkevçiler olarak bu organizasyondan bağımsız olarak Artvin'in devrimcilerini mezarları başında yapacağımız etkinliklerle anacağız.”

Tabii Halkevciler, panelde konuşmalarının “devrim şehitlerine (mücadelelerinin bedelini canlarıyla ödemiş olanlara) ve bugün yaşamını bu değerler etrafında sürdürmeye çalışanlara en hafif ifadeyle haksızlık olduğunu” düşündüğü kişilerle **o güne dek ve bugün hala** kesişerek ortaklaşmayı nasıl açıklıyor bilemiyoruz?

Söz konusu gelişmeleri peş peşe açıklama ihtiyacı duymamızın nedeni, fiili duruşu itibarıyla Halkevcilerin ÖDP’den bir farkı olmadığını bir de örnek üzerinden göstermek içindir. Gerçi süreci yakından izleyenler, ortada politik olarak bir tanımı dahi yapılamayacak, halkın ihtiyaçlarının veya mücadelenin değil özneliğin belirlediği amorf bir topluluk olduğunu bilir. Günlük yaşamda rastlanan içe kapanıklılığın ve sekterliğin de nedeni budur.

Geçmiş değerlendirmesi gibi bütünüyle yazarlarının ihtiyacı olan ve bir anlamda Devrimci Yol’dan ne denli uzaklaşıldığının anlatıldığı “**Halkın Devrimci Yolu**” bildirgesinden sonra, aynı ihtiyacın devamı olarak, büyük bir olasılıkla **aynı adla bir dergi** de gündeme gelecektir. Ancak bunun **Devrim Dergisi**’nden farkının isim değişikliğinden ibaret olacağını ve dolayısıyla isim sömürsünden öte bir işlevinin olmayacağını, bugüne kadar ki **Halkevci çizgi** yeterince ortaya koymuş durumdadır.

Bizler inanıyoruz ki, özellikle başkalaşmamış Devrimci Yolcu hiçbir akıl ve yürek, **tasfiyeciliğin mimarlarının bu isim değişikliği manevrasına kanmayacaktır.**

**Saçtaki yağmur damlası gibi
Yer değiştirmeye hazır niyetler
Gönülleri kazanmaya yetmez
Kelebek ömürlü olmasın diye yürüyüşümüz
Adımlarımızın şiirini
Her gün yeni mısralarla büyütüyoruz
Biz
Sehpayı tekmeleyen Özenç’in gözlerindeki
kararlılığın devamıyız**

**Biz
Zeynel Abidin’in işkencedeki
sınav sonuçlarıyız**

**Biz
Hıdır’dan Önder’e uzanan Yol’un
kesintisizlik sebebiyiz**

**Bugün bu nedenle
Şehit yoldaşlarımızın gözleri arkada değil**

SINIR ÖTESİ OPERASYON ABD'NİN TÜRKİYE ÜZERİNDEN BÖLGE ÜLKELERİNE KARŞI BİR GÜÇ GÖSTERİSİDİR

Bir süredir, sadece sınır ötesine değil, atılan hemen her adıma dair haberler **medyanın güçlü manipülasyon imkanları eşliğinde** kamuoyuna sunulmakta ve genellikle olguların, egemen güçlerin göstermek istediği şekilde algılatılmasına özel bir önem verilmektedir.

5 Kasım sonrasında yaptığımız açıklamada, "*ABD'nin tercihleri çerçevesinde bir uzlaşmanın sağlandığını*" söylemiştik. ABD'nin Türkiye egemenlerini ikna etme ihtiyacı duyması, onların da aralarındaki çelişmeleri erteleyecek denli ikna olması, görüşmenin PKK ile sınırlı olmayan, çok daha kapsamlı bir içerikte olduğunun göstergesidir. ABD, dünya ölçeğinde olduğu gibi bölgede de sıkıntılıdır. Yaşadığı ekonomik durgunluktan, doların saltanatının sarsılmasına ve itibar kaybına kadar pek çok sorun onu yeni arayışlara zorlamaktadır.

Rusya'dan Çin'e ve Hindistan'a kadar çeşitli ülkelerle arasındaki irade savaşı, daha önce de belirttiğimiz gibi ABD'yi enerji kaynakları ve ulaşım yolları üzerinde tam ve kesin denetime zorluyor. Bu çerçevede düşündüğü İran müdahalesi için **nükleer gerekçenin**, istihbarat örgütlerinden BM'ye kadar çeşitli organlarca boşa çıkarılması; ABD'yi bu niyetten vazgeçirmemiş, sadece nükleer gerekçeye sıkışıp kalmayan yöntemlere yöneltmiştir. Kaldı ki ABD'nin, uygun zemin yakaladığında, meşruiyet için özel bir gayret sarf etmeyeceği

çeşitli örneklerden biliniyor.

İşte tam bu noktada, Oval Ofis'te ikna edilen Türkiye'nin, PKK gerekçesiyle Kuzey Irak'a yaptığı operasyonun kimi ayrıntıları, ABD'nin bölgeye dair niyetlerini ele veriyor.

Bilindiği gibi PKK 1984'ten beri büyük oranda Türkiye coğrafyasında olmak üzere bölgede aktif biçimde gerilla faaliyeti yürütüyor. Türkiye de bunu önlemek için OHAL uygulamalarından dünyaca bilinen tüm antigerilla birikimleri ithal etmeye ve teknolojinin son imkanlarını kullanmaya kadar her yolu denemiş; ama, son operasyonda öne çıkarıldığı gibi "PKK'yi tüketememiştir". Hatta bugün hala

kendi sınırları içinde gerilla oluşumunu önleyemezken, Kandil'de "sorunu çözmüş" olması, kampların "BBG evi" gibi gözetlendiği iddiası inandırıcı olmaktan uzaktır. Ve zaten gerçek amaç da bu değildir.

Sınıra yakın kentlerdeki üslerden uçak kaldırıp, havada ikmale ihtiyaç duymadan daha önce de olduğu gibi tespit edilen hedeflerin bombalanması mümkündür. Bunun yerine, Türkiye'nin en batısından da (Balıkesir'den) havalanan uçaklara **havada birkaç kez**, İncirlik'ten kalkan tanker uçaklarıyla **ikmal şovu** yapılması ve hedeflerin, çok özel amaçlar için üretilmiş lazer güdümlü bombalar ve MK-84'lerle(yeral-

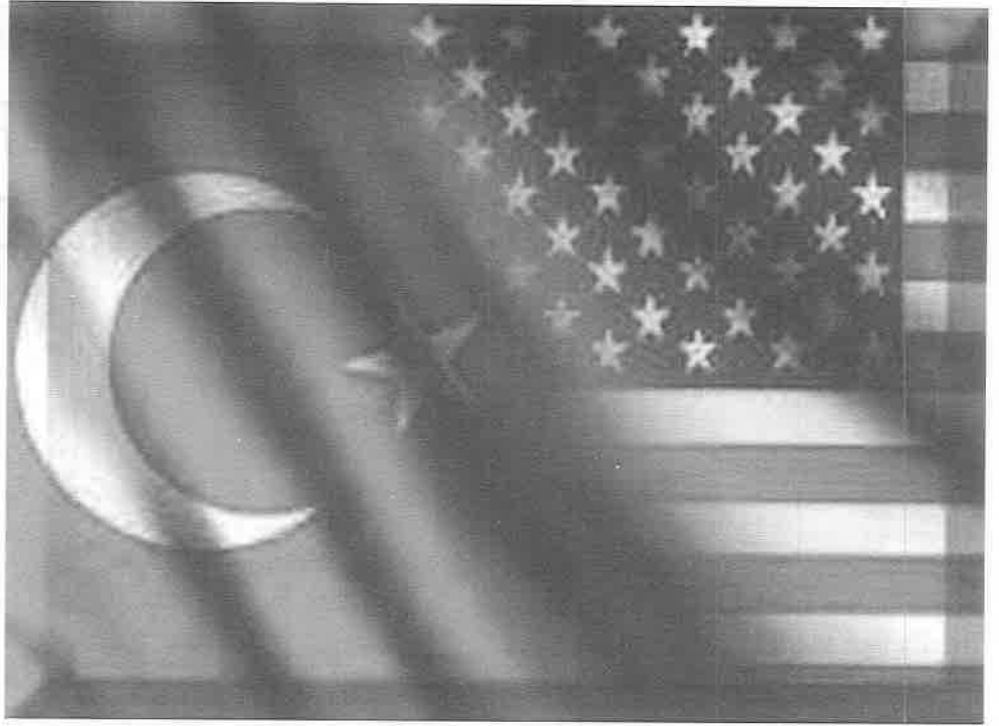
tı sığınaklarını dahi vurabilen ABD patentli bomba) vurulması, niyetin kimi baraka ve mağaraları çökertmekten öte olduğunu, hatta operasyonun bir çeşit **tatbikat** amacı taşıdığını gösteriyor. Bu tatbikat bölge ülkelerine (İran gibi) ABD-Türkiye ittifakının olanaklarını gösterme amacı da taşımaktadır.

Evet ABD, başta İran olmak üzere bölge ülkelerine Türkiye üzerinden güç gösterisi yapmış; süper gücüne dair beliren kuşku bir oranda da olsa gidermeyi amaçlamıştır.

Konunun eksenine PKK'nin orturtulması, Türkiye'ye eylem meşruiyeti sağlarken, aynı zamanda uzun süredir %90'lar düzeyinde seyreden ABD karşıtlığını da aşağı çekmeyi ve Türkiye'de ABD'nin tekrar, dost/müttefik olarak görülmesini amaçlamıştır.

Operasyona Barzani'nin tepkisi, kendi hâkimiyet alanındaki Kürt yoğunluğu sebebiyledir. Talabani ise, yıllar öncesine dayanan Şattül-Arap sorununu kaşıyarak, ABD'nin İran'la ilgili olarak nükleer silah yerine başka bir sorunu ısındırması için fırsat vermiştir.

Mevcut durum, Türkiye ile ABD'nin çıkar örtüşmesi içinde olduğunu gösteriyor. Muhtemelen Türkiye bu rol karşılığında ABD'den sanıldığının aksine PKK

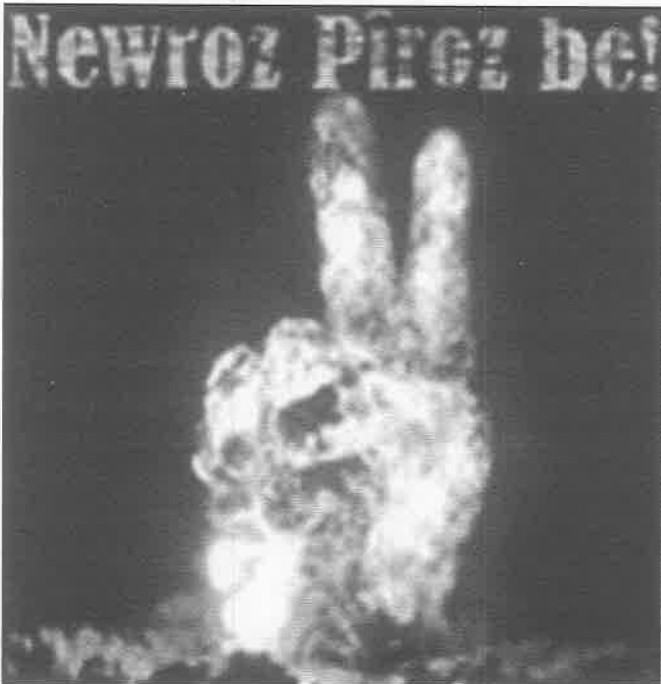
istihbaratından çok; Kuzey Irak'ta bağımsız Kürt devletinin ilanı ve Kerkük referandumu konusunda tavizler koparmıştır.

Tabi bu durum, Kürt coğrafyasına son teknoloji ürünü yüzlerce ton bomba yağdırılmasının taşıdığı insanlık dışı boyutu görmezden gelmeye sebep olmamalıdır. Hangi sebeple olursa olsun saldırı, canicedir; **Kürt değerlerini, coğrafyasını ve insanını hedef almıştır.**

Saldırıdan PKK'ye dönük çıkarılması gereken sonuç, emperyalizm ve bölgedeki işbirlikçi rejimler arasındaki dengelerin bir yerine sığmaya çalışarak, ne ulusal soru-

nun çözümünde ne de genel anlamda özgürlük meselesinde bir arpa boyu dahi yol alınamayacağıdır. Bir yerlere yaslanmak gerektiğinde dahi, gerçekte halklara düşman güçlerin sahte yakınlıkları değil, **devrimci güçlerin omuzları** tercih edilmelidir. **Bu gelişmeler sonrasında PKK, kaygan zeminde duran ve her an değiştirebilecek payandalardan umudunu kesip yüzünü devrimci güçlere dönebilirse; bu, son dönemin en önemli kazanımı olacaktır.**

31 ARALIK 2007
DEVİRİMCİ HAREKET

Özgürlük için söylenen türkü

Ben acıların örsünde esmerleşmiş bir halkım
Benden hafızasızlık bekleme
Çocuğumu kendi ellerimle
sonsuzluğa gönderdim
Benden yok saymamı bekleme
Karnı aç ama geleceği özgür
düşler kurdum ben
Kırintınla yetinmemi bekleme
Çocuğum yok ama ben varım
Teslim olmamı aklından bile geçirme

"GÜNEŞ HAREKATI" ADIYLA BAŞLATILAN OPERASYONUN ÖZÜ VE KAPSAMI NEDİR?

Sömürüye dayalı iktidarlar, tüm tarihsel kesitlerde ve var oldukları her biçimde, farklı oranlarda da olsa, manipülasyonlara, kitleleri yanıltıcı atraksiyonlara ihtiyaç duymuştur. Ne var ki bugün gelinen noktada bu hileli yönlendirmeler, teknolojinin imkan çoğaltan desteğiyle adeta bir sektöre dönüşmüş ve iktidarların hizmetine çok daha kapsamlı boyutlarda girmiştir. **Gerçekte egemenlerin istediği, parmak ayı gösterirken aya değil parmağa bakan bir gemlenmiş akıl halidir.** Bu nedenle, devrimcilerin iktidar odaklarından gelen her açıklamaya kuşku ile bakması ve atılan her adımın ardında, açıklanandan öte, **gizlenmiş gerçekler** araması sistemin tuzaklarına düşmeyi önleyen bir çeşit sigorta olarak görülmelidir.

Anımsanacak olursa, bir süre önce Kuzey Irak'a düzenlenen hava saldırısını değerlendirirken yapılan işin gösterilen amacı aşan bir boyut taşıdığına dikkat çekmiştik.

"Sınıra yakın kentlerdeki üslerden uçak kaldırıp, havada ikmal ihtiyacı duymadan daha önce de olduğu gibi tespit edilen hedeflerin bombalanması mümkündür. Bunun yerine, Türkiye'nin en batısından da (Balıkesir'den) havalanan uçaklara havada birkaç kez, İncirlik'ten kalkan tanker uçaklarıyla ikmal şovu yapılması ve hedeflerin, çok özel amaçlar için üretilmiş lazer güdümlü bombalar ve MK-84'lerle (yeraltı sığınaklarını dahi vurabilen ABD patentli bomba) vurulması, niyetin kimi baraka ve mağaraları çökertmekten öte olduğunu, hatta operasyonun bir çeşit tatbikat amacı taşıdığını gösteriyor. Bu tatbikat bölge ülkelerine (İran gibi) ABD-Türkiye ittifakının olanaklarını gösterme amacı da

taşımaktadır." (Devrimci Hareket, 31 Aralık)

Son olarak (21 Şubat'ta) başlatılan kara harekâtının da niteliklerini ve taşıdığı örtük niyetleri görsel veya yazılı burjuva medyaya bakarak anlayabilmek olası değildir. Meselenin gerek devlet gerekse PKK kaynaklarınca gösterildiği gibi *"PKK'ye dönük sınır ötesi operasyon"* sınırlılığında değerlendirilmesi, gelişmelerin arka plan dahil bir bütün halinde doğru okunmasını güçleştiriyor.

Türkiye'nin ABD ve Irak yetkilileriyle bir süredir girdiği **askeri ağırlıklı** diplomatik trafiğin, salt operasyon için olduğunu düşünmek, ne siyasal ne de askeri açıdan gerçekçi olmaz. Bu tür görüşmelerin, "misafirin ağırlanması"ndan ibaret yanının kamuoyuna yansımaları, diğer boyutlarının gizlenmesi, devletlerarası ilişkilerin en bildik yanındı. O halde eğer resmi ağızların adeta insanların aklına hakaret sayılan demeçlerini ciddiye almadan değerlendirme yapacaksak, aynı ağızların sürmanşete taşınmış yönlendirmelerini ciddiyetsiz varsayarak işe başlamalıyız.

Asgari düzeyde dahi coğrafya bilgisi olanlar, Zap Suyu yamaçlarında yol almanın olanak dışı olduğunu, Kandil coğrafyasına Türkiye coğrafyasından kara harekati yapmanın mümkün olmadığını bilir. Benzer şekilde 1914 yılında Sarı-

kamış'ta yaşanan deneyim nedeniyle, kar koşullarının neden hafife alınamayacağını, Osmanlı mirasçısı Türkiye ordusu iyi biliyor olmalıdır. Nitekim operasyon başladıktan sonra gerçekliğin bu boyutuna işaret edenler de oldu. Örneğin, Deutsche Welle'ye konuşan Kürdistan Demokratik Partisi dış ilişkiler sorumlusu **Safin Dizayi**, *"Kandil, İran-İrak-Türkiye üçgeninde çok geniş bir dağlık alan.. Türkiye'nin, burayı, değil 5 bin, 50 bin askerle bile kontrol etmesi mümkün değil"* dedi.

Bugüne dek Cudi'ye kara veya hava harekati yapıp o bölgedeki PKK varlığının **"direncini kırma"** şansı bulamayan ordunun, bir başka coğrafyada çok daha zorlu koşullarda böyle bir sonuç alması mümkün değilse; **Güneş Harekati adıyla başlatılan operasyonun özü ve kapsamı nedir?**

Evet ortada bir operasyon var. Türkiye'nin Irak'la sınır bölgesinde PKK'nin genellikle iskandan çok geçiş için kullandığı ve genişliği yer yer 30 kilometreye kadar çıkan dağlık bölgede bir operasyon söz konusu. Bilindiği gibi Türkiye, sınır güvenliğini zayıflatan bu coğrafyada sık sık top atışı, bombalama vb. saldırılar düzenlemekte, hatta sınırın yanlış çizildiğini gerçekte bu dağlık kesimin ardında kalan ve daha kolay denetlenebilen bölgeden geçmesi gerektiğini dil-

Kısacası hareketin çapı ve niteliği ile yansıtılan boyut arasında ciddi bir açığı mevcuttur. Büyük çoğunluğu asparagas olan haberler, bir yanıyla haksız savaşlarda iştirilmiş gazeteciliğin ve dolayısıyla psikolojik yönlendirmenin gereğini yerine getirirken diğer yanıyla, gerçek operasyonun akıllara çekilmesine hizmet etmektedir.

lendirmektedir.

İşte bu bilinen ve sıkça belirli oranlarda girilen bölgeye bir kez daha girme hazırlığı yapılırken bildiri yayımlayan PKK'nin, alışık olduğu böyle bir saldırı için gerekli hazırlık, yer değiştirme, vb düzenlemeleri yapmamış olması düşünülemez. Zaten kalıcı bir yerleşim için değil de genellikle geçiş için kullanılan ve saldırı öncesi büyük olasılıkla **sadece ihtiyaç duyulacak kadar** gerilimin bırakıldığı o bölgede, öldürüldüğü söylenen sayıda gerillanın olduğu dahi tartışmalıdır. Hatta, o renkli şovlara rağmen resmi olarak açıklanan asker ve korucu kaybı, **eylemin dili** anlamında bir turnusol olmakta, çok şey anlatmaktadır.

Kısacası hareketin çapı ve niteliği ile yansıtılan boyut arasında ciddi bir açığı mevcuttur. Büyük çoğunluğu asparagas olan haberler, bir yanı sıra haksız savaşlarda **iliştirilmiş gazeteciliğin** ve dolayısıyla psikolojik yönlendirmenin gereğini yerine getirirken diğer yanı sıra,

gerçek operasyonun akıllara çekilmesine hizmet etmektedir.

Afganistan'da savaştıracak asker bulmakta güçlük çeken, Irak'ta giderek daha çok bölgede direnişçilerin iradesine boyun eğen, İran'la gerilimi sıcak tutmakta çıkarı olan ve hiç olmasa Kuzey Irak'ta **işbirliği huzuru** yaşamak isteyen ABD, 5 Kasım'dan bugüne Türkiye ile ender rastlanacak boyutlarda bir görüşme trafiği başlatmıştır. Bu görüşmeler, Afganistan'da bulunan ama muharip olmayan Türk askerlerinin muharip statüsünde yeniden konumlandırılmasıyla mı, yeni birliklerin gönderilmesiyle mi sonuçlanacak; İran veya Irak konusunda Türkiye'den daha aktif rol mü istenecek; bunu bölgedeki emperyalist denklemler ve **süreçteki çelişmelerin niteliği** tayin edecektir. Ancak Türkiye'nin Kuzey Irak'taki Kürt özerk bölgesi konusundaki direncinin daha şimdiden kırıldığını ve Irak dahil bölgede **ABD taşeronluğunun** hemen her biçimi için

olasılıkların 5 Kasım öncesine oranla ciddi boyutlarda arttığını söyleyebiliriz.

Başlatılan operasyonun gölgesinde ülke içinde atılan adımlar da üzerinde önemle durmayı gerektirecek boyutlardadır. Birincisi, cephe gerisinde adeta kımlıdayan her yaprak hedefe konmuş; tersane işçilerine saldırıdan sokakta hemen herkesi potansiyel suçlu sayan denetime kadar **güvenlik terörü** çeşitlendirilerek yaygınlaştırılmıştır. İkincisi aynı süreçte Türban Yasası onaylanmış, ülkede en az 5 milyon insanın geçimini birbir ilgilendiren ve Türkiye'de tütün üretiminin sonunu getirecek adımlardan biri olan Tekel'in özelleştirilmesi gerçekleşmiş, **kapitülasyonlarla özdeş** gelişmelerin önünü açması beklenen Vakıflar Yasası Meclis'ten geçmiştir.

Belki operasyondan hemen sonra Türkiye ordusu kuşanıp bir yerlere saldırmayacak, ama Bush'tan Savunma Bakanı'na, Genelkurmay'dan Dışişlerine ABD'nin hemen her yetkili ağzının devrede olmasını gerektiren sorunun, **Türkiye'nin sınır ötesine sınırlı bir hareket düzenlemesini sağlamak** olmadığı daha ilk günden belliydi. Operasyon sırasında Tayyip Erdoğan'ın ABD'nin rolünü abartan açıklamaları ve teşekkürü, Türkiye'deki ABD karşıtlığını aşağı çekmeye ve muhtemel taşeronluk hizmetleri için psikolojik zemin oluşturmaya dönük bir atraksiyondan ibarettir.

Emeğe dönük saldırıların, hak gasplarının ve emperyalist talan imkanlarının hızlandığı, güvenlik terörü ile kitlelerin zapturapt altına alınmak istendiği bu koşullarda, gerçekleri açıklamak ve kitleleri doğru hedeflere yönlendirerek, egemen kutuplaşmalara yedeklenmelerini önlemek büyük önem taşımaktadır. Yarın çok geç olabilir.

29 ŞUBAT 2008
DEVRİMCİ HAREKET

Afganistan'da savaştıracak asker bulmakta güçlük çeken, Irak'ta giderek daha çok bölgede direnişçilerin iradesine boyun eğen, İran'la gerilimi sıcak tutmakta çıkarı olan ve hiç olmasa Kuzey Irak'ta işbirliği huzuru yaşamak isteyen ABD, 5 Kasım'dan bugüne Türkiye ile ender rastlanacak boyutlarda bir görüşme trafiği başlatmıştır. Bu görüşmeler, Afganistan'da bulunan ama muharip olmayan Türk askerlerinin muharip statüsünde yeniden konumlandırılmasıyla mı, yeni birliklerin gönderilmesiyle mi sonuçlanacak; İran veya Irak konusunda Türkiye'den daha aktif rol mü istenecek; bunu bölgedeki emperyalist denklemler ve süreçteki çelişmelerin niteliği tayin edecektir. Ancak Türkiye'nin Kuzey Irak'taki Kürt özerk bölgesi konusundaki direncinin daha şimdiden kırıldığını ve Irak dahil bölgede ABD taşeronluğunun hemen her biçimi için olasılıkların 5 Kasım öncesine oranla ciddi boyutlarda arttığını söyleyebiliriz.

8 MART

KAVGAYI DA SEVGİYİ DE DOĞRU YERDE MAYALAMANIN SEBEBİ OLSUN

Bir 8 Mart sürecine daha girdik. Kadının özgürleşme mücadelesini simgeleyen 8 Mart'ta, özellikle son yıllarda giderek artan biçimde Feminist ölçü ve değerlerin ağırlığı hissedilir oldu. Feminizm için gerçekte homojen bir tanımlama yapılamasa da, 8 Mart'ta ülkemizde rastlanan ortak duruş, anmaların **erkeklerden arınmış biçimde** yapılmasıdır. Feministler geçmişte de 8 Mart'ı böyle kutlar; ancak o kutlamalarda kendinden menkul bir kapsam içinde kalırlardı. Bugün ise, özellikle birkaç yıldır; geçmişte Feminizm'in yanından dahi geçmemiş devrimci yapıların da, gerçekte burjuva karakterli olan bu rüzgara kapıldığını görüyoruz.

8 Mart toplantılarına devrimci yapılar adına gelen temsilcinin cinsiyeti konusunda bir çeşit baskılanma oluşturan, sonra da bütünüyle Feminist tercihlerle belirlenmiş kutlamaları "kadın erkek ele ele" yapılan kutlamalara tercih eden, dolayısıyla niyeti ne olursa olsun genelde devrimci mücadeleyi özelleştirerek kadının özgürleşme mücadelesini zayıf düşüren devrimci yapıların sayısında giderek bir artış gözleniyor. Bu, Feminizmin zaferi olmaktan çok devrimci değerlerde yaşanan **erozyonun** ve solu bir bütün halinde etkisi altına alan **özgüven yitiminin** bir sonucudur.

Kadın sorunu, Marksizm'in ihmal ettiği veya çözüm önermediği bir sorun değildir. Aksine yaşanabilecek günü birlik sorunları da kapsayacak şekilde, kadının nihai kurtuluşu devrim programlarına yıllardır girmiş durumdadır. Bir taraftan demokratik devrim programları oluşturup diğer taraftan o prog-

ramın konusu olabilecek özgürlük taleplerinden birini diğerlerinin karşısına çıkarmanın, daha önce de belirttiğimiz gibi gerçekte sorunun muhataplarına şirin görünmekten öte bir anlamı yoktur ve gerçekte bütünlüklü bir demokratikleşmenin önünü tıkayıcı rol oynar. Yaşamın hemen her kesitinde kadına dönük bakışta feodal sınırlar içinde kalıp, 8 Mart'larda erkeği dışlamak ise, bütünlüklü bir yöntemden ne denli uzak olunduğunun bir başka göstergesidir.

Feministleri devrimcilere tercih eden yapıların çoğunluğu, siyasal pratiklerde genellikle DTP'yi eksen alarak duruş belirleyen yapılarıdır. Kürt sorunu, demokratik devrimin en temel bileşenlerinden biridir. Bu nedenle de ortak mücadele ve dayanışmayı gerekli kılar. Ancak bu, koşulsuz ve tek yanlı belirlenen bir ilişki biçiminde olmamalıdır. Bu arada konu bağlamında söylemek gerekirse, kadın sorununu ifade eden gösterilere erkeğin katılmamasını savunmak, Kürt sorununu ifade eden gösterilere Kürtler dışında kimsenin katılmamasını savunmakla eş anlamlıdır.

Hemen her konuda olduğu gibi kadın sorununda da mesele, ortaya çıktığı tekil bağlam içinde değerlendirilip, bir yöntem dahilinde çözümlü aranmazsa; nedeni de hedefi de şaşırarak büyük bir olasılıktır.

Ayrımcılığı aştığına, yaşamın bütünü içinde tanık olunan ve onunla el ele her türlü eşitsizliğe karşı aynı örgütsel zeminde mücadele edilen (sevgili dahil) tüm yoldaşlara "*bu sizin değil bizim sorunumuzdur*" deyip onları alanlara almamak, ne yazık ki bir ilerlemenin değil, ideolojik savrulmanın ve bir oranda da

pragmatizmin ürünüdür. Bu durum, **364 gün el ele yürünen yoldaş sevgilinin elini bir günlüğüne bırakmaktır.** Böylece, mücadelenin çok daha zorlu etaplarında güven duyulan ve yan yana olunan yoldaşlara, kadın sorununu doğru algılayıp doğru tavır koyma yeterliliği çok görülmüş oluyor.

Gerçekte hedefine sistemi değil erkeği koymuş olan mücadelenin ufku, "*Sizin evde bulaşıkları kim yıkıyor?*" diye başlayan sohbetlerin ufku kadardır. Yanlış anlaşılmasın, bulaşık işini değil, erkek ile kadın arasındaki paylaşımın bulaşığa kadar daraltılmasını hafife alıyoruz. **Halbuki kadınla erkek arasında, doğada başka hiçbir canlı türünde rastlanmayacak boyutlarda bir paylaşım ve yaşam zenginliği oluşturmak mümkündür.**

YAŞAMDA KALİTENİN ÖNCELİKLİ KOŞULU DEVRİMCİLEŞMEDİR

Bireysel yaşam yolu gibi örgütsel yaşam yolunda da tıkanmalar, yalnızlık ve bir çeşit çaresizlik hali gündeme gelebilir. Ancak örgütsel yaşamda çözüm üretme olasılığı da soruna rağmen ayakta durabilme potansiyeli de daha yüksektir. Yeter ki aklı da imkanları da gemleyen bir iradi engelin belirleyiciliği altında yürünüyor olmasın.

Sınıflar mücadelesi, bireysel kavgalardan farklı olarak, kimi durumlarda soğuk bir sessizlik halinde yürür. Öyle ki yaprağın kıpırdamadığı, hiçbir ilerlemenin kaydedilmediği bu tür hallerde, mücadelenin olduğu dahi tartışma konusu olabiliyor. Gerçekte ise, **sınıflar varsa, mücadelesi de var-**

Devrimciler, örgütsel yaşam içinde kapitalizme karşı bir çeşit korunma halindedir. İşte bu korunak zayıf olduğu, inceldiği oranda insanın içine kapitalizm, akışkan halde hızla sızmaya başlar. Büyük ve toplumsal hedeflerin yerini, küçük ve şahsi hedefler alır. Büyük davanın büyük insanları için bu bir küçülme halidir.

dir. Mücadelenin çok alt sınırlarda seyrettiği dönemler, aynı zamanda hazırlık için, güç biriktirme için değerlendirilmesi gereken dönemlerdir. Aksi takdirde, sessizlik sonrasında patlayan fırtınalarda sürüklenmek kaçınılmaz hale gelir.

Aslında bir çeşit eylemsizlik haline geçmek veya sübjektif koşulların hazır olmaması (örgütsel yetersizlik) sebebiyle tepkilerini frenlemek, ezenlere değil ezilenlere özgü bir durumdur. Sistem sahipleri aynı zamanda devlet denen o büyük örgütün sahibi oldukları için, en sakın dönemlerde bile rahat durmazlar. Aksine, emekten yana güçlerin ileri fırlamadığı, sesini yükseltmediği dönemlerde, egemen güçler gözlerini vaktinde şu veya bu biçimde kazanılmış olan haklara diker. Veya sömürüyü derinleştirmenin yeni biçimlerini devreye sokar. Bu nedenle, mücadelenin sınırlı oran ve biçimlerde seyrettiği dönemleri, bir çeşit mola olarak algılamamızın, vakti boş geçirip hazırlık yapmamanın bedeli çok daha ağır olur. **Zaten örgütlülüğün zayıf, çalışmaların durgun olması, mücadeleye dair moral değerleri de zayıf düşürür.**

Gerçekte, "koşulların uygunluğu" görece bir kavramdır. Eğer amaç devrim yapmaksam, o uzun yolun gereklerini yerine doğru biçimde getirebilmek için an'ın esiri olunmamalıdır. Bu nedenle devrimciler, an'ın verileriyle değil, devrimci değerlerin potansiyel gücüyle hareket etmeli, yanıltıcı duruşların etkisini devrimci öngörü ile kırmalıdır. Bu yaklaşım, özellikle zorlu duraklarda **davaya**

bağlılık ve değerlerde ısrar ölçütüdür.

Yenilgi hallerinde egemen rüzgara kapılmamak, kayıp verildiğinde yıkılmamak, yol ayrımlarında duygusal davranmamak bir çeşit **devrimcileşme** sınavıdır. Ne yazık ki ülkemizde bu sınav yaklaşık 25 yıldır umut verici sonuçlar ortaya koymuyor. Gerek kişilerde gerekse yapılarda politikleşme (devrimcileşme) düzeyi düştüğü oranda öznellik ağır basmaya, toplumsal ve örgütsel kaygıların yerini **kişisel kaygılar** almaya başlar. Bu dönemde örgütsel ilişkilerin kolay çözülmesi, nitelikli ilişkilerin seyrek olması, örgütsel dalgalanmalarda kişisel ilişkilerin tercih edilmesi bu nedenledir.

Geçmişte "*başı dik*" *durmaktan*, "*Başı dik yüzünde bir gülümseme/ Attı son adımı darağacına*" örneğinde olduğu gibi değerlere ölümlüne bağlılık anlaşılırdı. Devrimciler, işkencehanede de idam sehpasında da başı dik dururdu. Bugün başı dik veya yeni moda deyimiyle "ayakları üzerinde durmak"tan kastedilen, yeterince para kazanabilmektir. Bunu, "emeğiyle geçinmek" olarak okumak dahi yanlış olur. Çünkü söz konusu yaklaşımda, paranın nasıl kazanıldığı değil, miktarı önemlidir.

Devrimciler, örgütsel yaşam içinde kapitalizme karşı bir çeşit korunma halindedir. İşte bu korunak zayıf olduğu, inceldiği oranda insanın içine kapitalizm, akışkan halde hızla sızmaya başlar. Büyük ve toplumsal hedeflerin yerini, küçük ve şahsi hedefler alır. Büyük davanın büyük insanları için bu bir küçülme halidir.

1980 sonrasında çözülme ve geçiş süreci uzun bir zaman alırken, bugün çok daha kısa sürelerde gerçekleşebiliyor. Heyecanlar da ilişkiler de saman alevi misali parlama halinden sönme haline hızla geçebiliyor. Kalıcı, tutarlı, günübirlik hesaplara kurban edilmemiş ilişkiler, romanlarda ve geçmişte kalmışçasına uzak olasılıklı sohbetlere konu oluyor. Aynı zamanda bununla doğru orantılı bir mutsuzluk, yalnızlaşma ve örgütsüzlük hali yaygınlaşıyor. Adeta hemen herkese bulaşma potansiyeli taşıyarak hızla yayılan bir hastalığa toplumsal vize verilmiş durumda.

Aşklar da iddialar da içi boş büyüyor. Bu nedenle dökülmesi de kolay oluyor. Geçmişte tutkallı yoldaşlığın oluşturduğu aşklar, tarafları mücadeleye daha güçlü biçimde bağlarken, bugün mücadele ve örgütlü yaşam aşka engelmis gibi, **kişisel yakınlaşmalar örgütsel uzaklaşmalara sebep olabiliyor.** Gerçekte ise, aşkta da yaşamın diğer kesitlerinde de kalitenin öncelikli koşulu devrimcileşmedir. Devrimcileşme oranında hayatın bütününe güzelliğin kokusu yayılacağı için; yaşam sadece TV ekranı karşısında, alkol yoğun ortamlarda veya kimi eğlence anlarında tüketilen değil, bir bütün halinde mutluluk üreten nitelikte olacaktır. Bu niteliğe ulaşılması halinde kişi, yaşamındaki dalgalanmaları da güçlü karşılar, kayıplar karşısında sarsılmadan yoluna devam edebilir.

Dimitrov'un, sevgili Lejuba'sını yitirdikten sonra yazdıkları, konumuz açısından oldukça anlamlı ve öğreticidir. Sözü Dimitrov'a bırakıyoruz. "*Lejuba, çeyrek yüzyıl boyunca, sosyalizm ve sosyalizmin büyük zaferine sarsılmaz bir inançla bağlı olarak proletarya devriminin dikenli yolunda bir kaya gibi sağlam ve dimdik yürüdü benimle birlikte.*"(abç)

**4 MART 2008
DEVRİMCİ HAREKET**

TÜKENMENİN KURMAYLARI TÜKENİYOR VEYA BİR YAZININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Akan suyun pislik tutması, durgun suyun ise çürümesi gibi durgunluk dönemleri hastalık üretir. Sınıflar mücadelesinin kızgın pratiğinde, kavga dönemlerinde yaşam şansı bulamayan eğilimler, zaafılar için yenilgiyi takip eden durgunluk dönemleri uygun bir zemin/toprak oluşturur. Söz konusu eğilimler bu toprakta hızla gelişip yaygınlaşır. Bu dönemin devrimcilerinde dahi motivasyon ve inanç zayıflığı gözlenir. Sanki an ile gelecek arasındaki mesafe uzamış, devrime dair hayaller yıkılmış ve devrim bir bilinmeze ertelenmiştir. O güne dek doğru bilinen ve büyük bir motivasyonla sürdürülen mücadele çizgisine, yöntem ve araçlara kuşkunun, tereddüdün gölgesi düşer. Kişi, devrimci kimliğini korusa da kararlılık ve kendine güven grafiğinde ciddi bir düşme gözlenir. Yenilgi ikliminin etkisini sürdürdüğü günümüz koşullarında, dünden bugüne uzanan ve kavga içinde doğruluğu sınanmış önermelerin yenilenme iddiasıyla eğilip bükülmek istenmesi, kısaca özetlediğimiz bu ruhsal bağlam içinde değerlendirilmelidir.

Kendi deyimiyle uzunca bir süredir Birgün gazetesindeki yazılarını aksatan **Oğuzhan Müftüoğlu**, 9, 10 ve 11 Şubat'ta uzunca bir yazı yazdı. Müftüoğlu'nun bu yazıyı, yine kendi deyimiyle gazete yönetiminin kendisini gazeteden attığı söylentilerinin ortaya çıktığı ve ÖDP'nin, içinden türeyen ikinci ÖDP(SDP) ile beraber dağılıp yok olma aşamasına geldiği bir tarihsel kesitte yazmış olması, içeriği-

ne önemli oranda etki etmiş (öznel boyut katmış) olsa da, öz itibarıyla ÖDP'yi hazırlayan süreçten bugüne ortaya koyduğu fikri duruşun dışına çıktığı söylenemez.

Öncelikle Devrimci Yolcu kimliğe dair kısa bir anımsatma yapmayı yararlı görüyoruz.

Devrimci Yolculuk bir kimliktir. Oturmuş, hayatın her alanında gerekleri bilinen bir duruştur. Bu nedenle Devrimci Yolcuların nerede, nasıl davranacağı, hangi gelişme karşısında nasıl tavır alacağı bilinirdi. Sovyet, Çin veya Arnavutluk gibi Kâbeleri olmadığı gibi ülke içinde bir başkasına öykünmek, **konjonktürel güçlere yedeklenmek** Devrimci Yolcu kimlikle bağdaşmazdı. Devrimci Yolcular gelişmeleri kendileri okur, kendileri değerlendirir ve kendileri uygulardı. Yanlış da yapsa, bunu kendi bağımsız/özgün duruşu içinde yeniden değerlendirip aşmanın yolunu bulurdu. Bu nedenle, '90 sonrasında tercih edilen yönelim, aynı zamanda Devrimci Yolculuktan uzaklaşma, o kültürle kopuş yaşama ve bir çeşit başkalaşma yoluydu. Bu kopuş, sistemin devrimci geleneklerle/birikimle '80 sonrasıın kuşakları arasında yaratmak istediği kuşak kopmasına, içerden bir destek olmuştur.

Bugün eğer birileri Devrimci Yol geleneğinden geldiğini söyleyip ideolojik olarak Troçkizm'e, Anarşizm'e, Feminizm'e veya küreselleşmenin temenni ettiği sola yakın duruyor; söz konusu çevrelerin ideolojik argümanları, **düşünsel dünyasının temel eksenlerini** oluşturuyorsa; bunun ağırlıklı nedeni '80

sonrasında başlayan ve '90 sonrasında çeşitli versiyonlarına tanık olduğumuz tasfiyeciliktir.

Biliniz ki testi kırıldıktan sonra testinin korunmasına dair yapılacak değerlendirmeler, kırılmadan önce yapılanın yanında büyük oranda anlamsız kalır. Kaldı ki karşımızda testinin kırılması gibi iradi olmayıp kaza sayılabilecek bir durum yok. Aksine süreç başından beri iradi biçimde geliştirilmiş, uygulayıcı aktörlerin, sonu bilinen yolda soru sormayan ve gidişata direnmeyen kesimlerden seçilmesine gayret edilmiştir. Hatta Devrimci Yol birikimlerinin zamana yayılarak, aşındıra aşındıra tüketilmesi konusunda bir ustalıktan/başarıdan söz edebiliriz. Bu nedenle ortada ne beklenmeyen bir durum ne de bir kaza vardır. Müftüoğlu'nun memnuniyetsizliği, sola kaybettirilen yıllar veya tasfiye edilen değerlerle değil, kendisinin **kenara düşmüşlüğü** ile ilintilidir.

Yazıya dair yapılacak bir polemğin pek gerekli veya yararlı olacağı kanaatinde değiliz. Ancak solda tükenmenin örgütlü ifadesi olan ÖDP, vb yapıların **bizzat kurmaylarını nasıl tükettiğine** ve ortaya çıkan **düşünsel yetmezliğe** dikkat çekmek açısından yazıya kısaca bir göz atmayı gerekli gördük.

Daha önce de çeşitli vesilelerle belirttiğimiz gibi devrim perspektifi, gelecek ufku, öz güven ve örgütlü hareket bilinci yitirildiği oranda ortaya **sınıfsallıktan uzak, devrime inançsız ve sisteme öykünen** bir duruş çıkar. Özellikle sınıfsal perspektifin yitirilmesi kişiyi algıda sistemin tuzaklarına kolay-

Devrimci Yolculuk bir kimliktir. Oturmuş, hayatın her alanında gerekleri bilinen bir duruştur. Bu nedenle Devrimci Yolcuların nerede, nasıl davranacağı, hangi gelişme karşısında nasıl tavır alacağı bilinirdi. Sovyet, Çin veya Arnavutluk gibi Kâbeleri olmadığı gibi ülke içinde bir başkasına öykünmek, konjonktürel güçlere yedeklenmek Devrimci Yolcu kimlikle bağdaşmazdı. Devrimci Yolcular gelişmeleri kendileri okur, kendileri değerlendirir ve kendileri uygular. Yanlış da yapsa, bunu kendi bağımsız/özgün duruşu içinde yeniden değerlendirip aşmanın yolunu bulurdu. Bu nedenle, '90 sonrasında tercih edilen yönelim, aynı zamanda Devrimci Yolculuktan uzaklaşma, o kültürle kopuş yaşama ve bir çeşit başkalaşma yoluydu. Bu kopuş, sistemin devrimci geleneklerle/birikimle '80 sonrasında kuşakları arasında yaratmak istediği kuşak kopmasına, içerden bir destek olmuştur.

lıkla düşen bir ideolojik zayıflık haline sürükler.

'70'li yılların ikinci yarısında genelde halka özelde sola önderlik eden ve geliştirdiği temel teorik tezlerle geri dönüş halinde olan sosyalizm deneyimlerinin dahi önünü açacak denli isabetli bir fikri duruş sergileyen Devrimci Yol'un bu başarısı, nasıl sınıflar mücadelesinden damıtılmış bir sonuç ise, bugün rastlanan değerlendirme ve algı problemleri sınıfsallıktan uzaklaşmanın sonucudur.

Yazı, gerek içerik gerekse dil bilgisi açısından bir bütün halinde sorunlu olduğu için, içinden bir-iki paragraf alıp incelemek bütündeki vahameti anlamak için yeterli olacaktır. Yazının birinci paragrafını aktarıyoruz.

"Türkiye'nin küresel kapitalizmin yeni düzeniyle bütünleşme sürecine karşı devletin geleneksel bürokratik mekanizmaları içinden gelen direnişin yarattığı bir yüksek gerilim içinde yapılan ve bir

bakıma bu iki cephe arasındaki bir hesaplaşma olarak gerçekleşen seçimler Türkiye siyasetinin yönünde herhangi bir değişiklik yaratmadı: Sermaye cephesi küresel düzene entegrasyon doğrultusunda AKP çevresinde kurduğu merkezini (solun bir kesiminin hatırı sayılır desteğiyle) biraz daha tahkim ederek ve kitleleri peşinden sürükleyerek yoluna devam ediyor." (9 Şubat)

Hatırlanacağı gibi Devrimci Hareket, cumhuriyet mitinglerini değerlendirirken egemen yönlendirmenin aksine ortada bir sermaye çatışması olduğunu söylemiş ve bu konuda solda rastlanan yanlış değerlendirme ve kavramsallaştırmalara dikkat çekmişti. Müftüoğlu bu yanlışta daha birinci paragrafta düşmüş görünüyor. Ordunun veya Yargıtay, Danıştay gibi kurumların öne çıkan rolüne rağmen, küresel sermayenin bir bütün halinde mülkiyet değişimine varan talan ve saldırıları karşısındaki görünür direnci

salt "devletin geleneksel bürokratik mekanizmaları" ile açıklamak yanlıştır. Paragrafın devamındaki "sermaye cephesi" vurgusundan da anlaşılacağı gibi çatışmanın bir tarafı sermaye diğer tarafı bürokratik mekanizmalar olarak görülmüş. Ayrıca yazının devamında rastlanan "liberal siyasal İslamcı AKP", "dinci liberal akımlara karşı tepki" biçimindeki vurgular, AKP'nin de ona karşı gelişen tepkilerin de yanlış okunduğunun göstergesidir. AKP'nin salt dinci bir parti olarak değerlendirilmesi nasıl yanlışsa, ona karşı tepkilerin dinci liberal akımlara karşı tepki olarak özetlenmesi de yanlıştır. Bu ibareler, gerçeği değil, gerçeğin sistem tarafından (sınıfsal olmayan biçimde) tanımlanmasını yansıtıyor. Bu bağlamda türbanı, Müftüoğlu'nun yaptığı gibi "taassup dalgası"yla açıklamak, konunun Radikal 2'yi aşmayan bir perspektifle ele alındığının ve gerçekte yaşananın bir sermaye çatışması olduğu gerçeğinin iskanlandığının göstergesidir.

"Ayrıca bugün bu mesele karşısındaki 'türban kamusal hizmet almakta serbest olsun, kamu görevlilerine yasak olsun' şeklindeki özgürlükçü sol politikanın da artık yetersiz kaldığını kabul etmek gerekiyor." (abç) diyor Müftüoğlu. Kendini nasıl tanımlarsa tanımlasın bu politikanın sahipleri özgürlükçü veya sol olamaz. Bu sol tanım bulanıklığı, alıntıladığımız birinci paragraf dahil yazıda bir bütün halinde gözleniyor. Gerçekte bu tanım bulanıklığını aşmak kolaydır. Yeter ki kişinin kendi duruşu net olsun. Sol deyince akla öncelikle CHP küskünleri, SHP, ÖDP, vb geliyorsa; çözüm, DİSK'in organize ettiği tartışmalardan, ÖDP ve SDP'deki iç çatışmalardan veya pragmatizmle malul şekilsiz (gerçekte programsız) çatı partisi önerilerinden bekleniyorsa; tanımın "kemalistlik, liberallik, devletçilik, milliyetçilik" kavramlarına uzanması da bulanması da normaldir.

O. Müftüoğlu, solun açmaza alınacağı konulardan birinin de **türban** konusuyla birlikte AKP tarafından gündeme getirilen **anayasa değişikliği** olduğunu söylüyor.

“Böyle bir değişikliğe karşı çıkan sol 12 Eylül anayasasını savunmak durumunda kalmış olacak, tersinde ise AKP'nin neoliberal politikalarının anayasal düzene dönüştürülmesine destek olacak. Türbanda yaşanan da buydu. 'Türban' Türkiye'de siyasal İslam'ın gelişme sürecindeki en önemli motiflerden biri olarak ortaya çıktı. Bir yandan özellikle Anadolu'da kadınların başörtülü kıyafet geleneğine yakınlığıyla diğer yandan özgürlükçülük adına liberal sol çevrelerden sağladığı destekle kendilerine önemli bir meşruiyet sağlamışlardır.”

Aslında ne türban ne anayasa değişikliği ne de bir başka konuda solun böyle bir açmaza düşmesi için bir neden yok, yeter ki sorunun bizzat kaynağı tarafından ortaya konan **yönlendirilmiş ikilemlerin** baskılanmasına girmeden devrimci bir perspektifle alternatif geliştirilebilir. Bugün soldaki sorunlardan biri, sorunların tartışılmasında burjuva fikri dünyanın etki alanından çıkmamak ise, bir diğeri her konuda alternatif bir fikri duruş sergileyenleri yok saymaktır. Örneğin **Sosyalist Demokrasi**'de yazan **Anıt Baba**, solun türban konusunda tutuk kaldığını söyleyip *“Öyle ise en iyisi tartışmayı duymazlıktan gelmek diye düşünen sosyalistler elbette çıkacaktır.”* diyerek eleştirinin sivri ucunu sosyalistlere yöneltirken, aynı yazıda kendisi egemen yönlendirmenin dışına çıkamıyor. Ne diyelim, *“Atımın anlı sakar, lakabını ele takar.”*

HAFIZASIZLIK GEÇMİŞİYLE BARIŞIK OLMAYANLARIN UMUDUDUR

O. Müftüoğlu, *“çokça söylendiği gibi, 'geçmiş' hiçbir zaman sadece*

geçmiş değildir. Bu yüzden bazen 'benmerkezci' bir tını yaratmakla birlikte, zaman zaman 'geri dönüşler' yaparak hafıza tazelemeye çalışmak, fikri takib ihtiyacına dair bir gereklilik olarak görülmeli.” dese de geçmişle barışmış olmuyor. Aksine 91'den bu güne geliştirdiği, ÖDP'yi önüne bir amaç olarak koyan çabalarında **geçmiş anımsamaya karşı** hep tahammülsüz olmuştur.

Sürecin ilk günlerinde kendisine *“amacınız bir yasal parti oluşturmaktır”* diyenlere kızan ve böyle bir yönelimi reddeden, zeminin hazır olduğuna kanaat getirdiğinde ise *“bu parti ya kurulacak ya kurulacak”* sertliği içinde olan O. Müftüoğlu bugün *“Elbette herkesin her konuda aynı düşünmesi gibi bir zorunluluk yoktur. (Evelallah bütün tarihimiz boyunca böyle bir lüksümüz hiç olmadı!) Ancak farklılıklar ancak birlikte yürümeye engel teşkil etmediği oranda devrimci bir hareket açısından bir zenginlik kaynağı olarak kabul edilebilir.”*(Dil bilgisi hataları Müftüoğlu'na ait) diyorsa, artık daha

kapsayıcı ve hoşgörülü olduğundan değil, **kendini düşürdüğü yalnızlaşma halinin** baskılanmasındandır; diğer bir ifadeyle 15 yıldır etiklerinin bir bumerang gibi gelip kendisini vurmasındandır.

Müftüoğlu, yaşanan ve gerçekte bir dönemin birikimini iradi biçimde tasfiye etmenin (geri boşaltmanın) aracı olan *“Tartışma süreci”*ni, *“12 Eylül sonrasında devrimci hareketler tarafından ciddi bir direniş mücadelesi örgütlenmeye çalışılmışsa da dönem sol açısından genel olarak bir yenilgi olarak ortaya çıkmıştı. Yüzyılın sonunda sosyalist kampta ortaya çıkan gelişmelerle birlikte kapitalist kampta küreselleşme doğrultusundaki yönelimler devrimci hareketlerle birlikte bütün sol açısından ciddi bir dönüm noktası oluşturdu. Karşılaşılan sorunların derinliği ve kapsamı nedeniyle o dönemde sol hareketler içinde çeşitli düzeylerde 'tartışma süreçleri' yaşanmıştı.”* biçiminde açıklıyor. Gerçekte ise, sürece tanık olan ve hafıza sorunu yaşamayan herkes bilmektedir ki o süreç solun sorunlarına çözüm aramak

Aslında ne türban ne anayasa değişikliği ne de bir başka konuda solun böyle bir açmaza düşmesi için bir neden yok, yeter ki sorunun bizzat kaynağı tarafından ortaya konan yönlendirilmiş ikilemlerin baskılanmasına girmeden devrimci bir perspektifle alternatif geliştirilebilir. Bugün soldaki sorunlardan biri, sorunların tartışılmasında burjuva fikri dünyanın etki alanından çıkmamak ise, bir diğeri her konuda alternatif bir fikri duruş sergileyenleri yok saymaktır. Örneğin Sosyalist Demokrasi'de yazan Anıt Baba, solun türban konusunda tutuk kaldığını söyleyip “Öyle ise en iyisi tartışmayı duymazlıktan gelmek diye düşünen sosyalistler elbette çıkacaktır.” diyerek eleştirinin sivri ucunu sosyalistlere yöneltirken, aynı yazıda kendisi egemen yönlendirmenin dışına çıkamıyor. Ne diyelim, “Atımın anlı sakar, lakabını ele takar.”

için değil, bir geleneği noktalamak için başlatıldı. Nitekim bugün geri dönüp bakıldığında görülebildiği gibi o süreçte teorik hiçbir açılım gerçekleştirilememiş, göstermelik de olsa kurulan komisyonlar, araştırma amacıyla önlerine koydukları konularda bırakalım yol almayı, geçmişte üretileni toparlayıp ortaya koymayı dahi başaramamıştır.

ÖDP ve dolayısıyla O. Müftüoğlu ile ilgili olarak yaşanmışlıkların öğrettikleri ve artık manipüle edilemeyecek denli açığa çıkan gerçekler içinde belki de üzerinde en çok durulması gereken boyut, sebep olunan tahribattır. Bugün, “*Şimdi hiç kimsenin memnun olmadığı ve en küçük bir umut ışığı bırakmayan bugünkü durumdan kurtulmak için öncelikle solun kendi kendisiyle yeniden yüzleşerek yolunu seçebilmesine imkan tanıyacak bir ortama ve sadeliğe ihtiyacımız var.*” (O. Müftüoğlu) demek kimseyi mevcut umutsuzluktaki sorumluluğundan kurtarmıyor. Kaldı ki devrimciler hiçbir koşulda ve hiçbir nedenle “*en küçük bir umut ışığının olması*” durumuna düşmez.

Bugün solun belki de tarihinde

görülmemiş boyutta zor koşullardan geçtiği doğrudur. Ancak bunu aşmanın yolu ne ‘90 sonarsında yapıldığı gibi mevcut tüm birikimlere kastetmek, ne de sınıfsal zemini bırakıp konjonktürel güçlere yedeklenmektir. Yukarıda andığımız yazıda **Anıt Baba**, bir taraftan sosyalistleri eleştirirken diğer taraftan türbana dair DTP’nin meclisteki tutumunu “Evet türban yasağının tek başına getirilmesi durumunda kaldırılması için Mecliste veya dışarıda bu tür bir girişime destek olunabilir.” diyerek gözetmeyi ihmal etmiyor.

DTP gerek sınıfsal olmayan durumu gerekse sapla samanı karıştırmaya varan pragmatizmi sebebiyle AKP’nin türban atraksiyonuna yedeklenebilir. Ama bir yapı Sosyalist Demokrasi ismiyle varlık gösteriyorsa, ne Kürt sorununda ne türban ne de kadın sorununda sınıfsal bakışın dışına kayma lüksü yoktur. Özetlersek; yaklaşık çeyrek asırdır Kürt sorunu konusunda kendine ait bağımsız bir duruş oluşturamayıp var olanı alkışlamayı/yedeklenmeyi politika olarak seçmek; kadın sorununda gerek dergi-

sine gerekse saflarına giderek artan biçimde mor rengi sokmak; SDP ve önceli yapıların ortak karakteri olmuştur.

Bugün feminizm solun büyük bir kesiminde çeşitli versiyonlarıyla varlık gösteriyorsa, bunun birincil nedeni sınıfsal duruşun yitirilmesidir. Örneğin **İlknur Birol**, 1 Şubat’ta sendika.org’ta yazdığı türban yazısına “**TÜRBAN BİR ERKEK TARTIŞMASIDIR**” başlığı atmış ve kendi deyimiyle “kadınca” soru sormuştur. Buradaki eksen kaymasını görmek için tüm okurlara Devrimci Hareket’in 9 Şubat’ta yaptığı “**AKP’NİN TÜRBAN MANEVRASI VE SÜRECE DAİR ANALİZLER**” başlıklı değerlendirmeyi okumalarını öneririz.

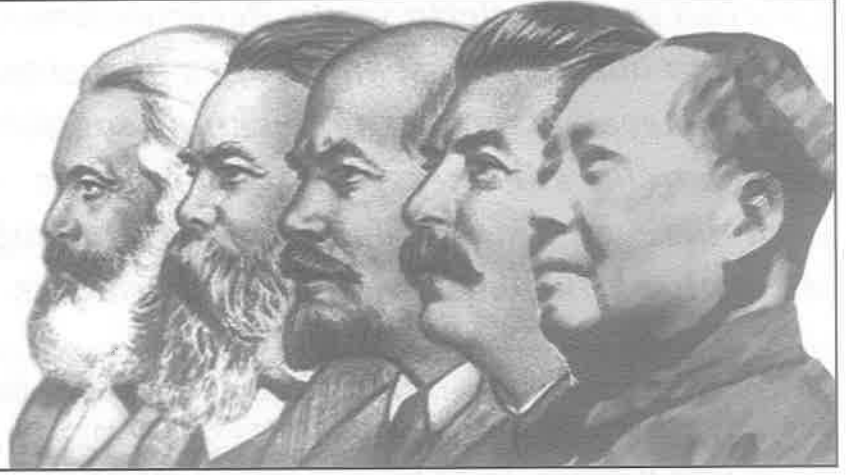
Son yıllarda solun bir açmaz içinde olduğunu, **sanki her şeyin sonu gelmiş** bir edayla ortaya koymak adeta moda haline geldi. Gerçekte ise ortada bir sorun varken, sorunun olduğunu söylemek, var olanı/bilineni tekrar etmekten öte bir anlam ifade etmez. Önemli olan, solun içinde bulunduğu sorunu hiçliğe veya içinde bulunulan öznelliğe gerekçe etmeden çözüm üretebilmek ve umutsuzluk yayar konuma düşmemektir.

Kısacası devrimciler bugünkü koşullar karşısında zorlansa da ne **Anıt Baba**’nın dediği gibi gerçekliğe kulak tıkıyor, ne Müftüoğlu’nun dediği gibi en küçük bir umut ışığından yoksun, ne de **İlknur Birol**’un yönlendirdiği gibi sorunların kaynağı için sistem yerine erkeği işaret ediyor. Daha önce de söylediğimiz gibi umut hiçbir zaman insanlar hazıra konsun diye kapılarında beklemedi. **Umudu damıtmak ve daha nitelikli karşılıklar almak bugün de mümkün**, ama önce kendini dünyanın ekseninde gören ve kendi dışındaki üretimlere kulak tıkayan öznelilik halinden kurtulmak gerekiyor.

27 ŞUBAT 2008
DEVİRİMCİ HAREKET

Bilinir ki testi kırıldıktan sonra testinin korunmasına dair yapılacak değerlendirmeler, kırılmadan önce yapılanın yanında büyük oranda anlamsız kalır. Kaldı ki karşımızda testinin kırılması gibi iradi olmayıp kaza sayılabilecek bir durum yok. Aksine süreç başından beri iradi biçimde geliştirilmiş, uygulayıcı aktörlerin, sonu bilinen yolda soru sormayan ve gidişata direnmeyen kesimlerden seçilmesine gayret edilmiştir. Hatta Devrimci Yol birikimlerinin zamana yayılarak, aşındıra aşındıra tüketilmesi konusunda bir ustalıktan/başarıdan söz edebiliriz. Bu nedenle ortada ne beklenmeyen bir durum ne de bir kaza vardır. Müftüoğlu’nun memnuniyetsizliği, sola kaybettirilen yıllar veya tasfiye edilen değerlerle değil, kendisinin kenara düşmüşlüğü ile ilintilidir.

DOĞRU YERDEN ÖĞRENELİM

FAŞİZM İSTEDİĞİ KADAR VAHŞİ OLSUN ARNAVUT HALKININ İRADESİNE DİŞ GEÇİREMEMİŞTİR

Orhan Keskin

Ezilenlerin, kan ve gözyaşının olmadığı bir yaşam özlemi binlerce yıl tazeliğini korumuş, pek çok deneyim süzülerek Marksizm'in doğuşunu hazırlamış, Paris komünüyle de hayallerinin gerçekleşmesinin artık çok yakın olduğu gerçeği tüm insanlığın beynine kazınmıştı. Artık bilinçle yürek birleştiğinde yeni bir dünyanın mümkün olduğu görülebiliyordu.

Yüzeysel incelemelerin yanlış değerlendirmelere yol açma olasılığı yüksektir. Doğru bir perspektifle incelenmeyen hiçbir nesne hakkında sağlıklı sonuçlar elde edilemeyeceği gibi devrim ve yenilgilere yol açan sebepler de kavranmadığında tek yanlı, eksik çıkarımlara kapı aralanır.

Cevap anahtarına bakarak soru çözmeye çalışmak öğrenciyi belki psikolojik olarak rahatlatır ancak cevabını önceden bilmediği sorularla karşılaştığında bocalamasına

yol açar. Bugün geçmiş deneyimlerin sonuçlarına bakarak birilerini "galip" ya da "mağlup" ilan etmek, yüzeyselliğin, kolaycılığın göstergesidir. Sovyetler Birliği'nin yıkılmasına sevinmek, bunu kendi "haklılığının" biricik göstergesi saymak ne kadar yanlışsa bugünün Çin'ine ya da Arnavutluk'una bakıp yaşanan güzellikleri yok saymak da o kadar yanlıştır.

Kurmuş olduğumuz arkadaşlıkların sona ermesiyle paylaşılan güzel anları, duyguları değil de yalnızca ayrılışımızı hatırlayıp bunun üzerinden değerlendirme yapıyorsak biz aslında dost olmamışız demektir. Yaşananları bir süreç olarak değil sonuç olarak değerlendirenler tekrara düşmekten kurtulamazlar. "Sovyetler yıkıldı öyleyse yanlıştır" demek Çarlık despotizmini yıkıp halklar hapisanesi olan ülkenin halklar mozağıne çevrilmesini de II. Dünya

savaşında milyonlarca cana kıyan faşizmin elinden insanlığı kurtarmasını da anlamamak demektir.

Rekabet burjuvazinin; eşitlik, özgürlük ezilenlerin silahıdır. Ülkemiz dayanışmanın, siper yoldaşlığının, birbiri için ölümü göze almanın pek çok örneğine sahip olduğu gibi yapay kamplaşmalarla birbirinin gözünü oyduğu pek çok olaya da tanıklık etmiştir. Birbirini "baş düşman" ilan edip boğazlamak gerçek düşmanın ıskalandığını, adeta faşizmin ekmeğine yağ sürüldüğünü göstermiyor mu? Çin-Sovyet kutuplaşmasında ve sonraki kutuplaşmalarda kim haklı sorusuna verilecek en iyi cevap dün olduğu gibi bugün de iki tarafın da haksız olduğunu söylemek olacaktır.

Sovyetler Birliği ve Çin gibi devrim tarihine pek çok değeri miras bırakmış ülke deneyimlerini incelediğimizde nasıl Stalinist, Maoist olmadıysak bu sayımızda Arnavut-

Yüzeysel incelemelerin yanlış değerlendirmelere yol açma olasılığı yüksektir. Doğru bir perspektifle incelenmeyen hiçbir nesne hakkında sağlıklı sonuçlar elde edilemeyeceği gibi devrim ve yenilgilere yol açan sebepler de kavranmadığında tek yanlı, eksik çıkarsamalara kapı aralanır.

luk deneyimini incelerken de "Hocacı" olmadığımız bilinmelidir. Biz dünya devrim deneyimlerini aynı denize akan ırmaklar olarak görüyoruz. O yüzden Stalin, Mao, Enver Hoca vb, tüm devrimciler devrim bahçesinin gülleridir. Hiç bir kokuyu birbiriyle yarıştırmayacağımız gibi her kokunun yarattığı güzellikleri hiç kimseden de kıskanmayacağız.

Arnavutluk, İtalyan faşizmi tarafından işgale uğradığında en yiğit evlatlarını yitirme pahasına direnişi yükseltmiş ve faşizmi yenilgiye uğratmıştır. İtalyanların yerini alan Alman faşistlerinin işgali de aynı kararlılıkla karşılanmış, onlar da arkalarında ceset tepeleri bırakarak kaçmak zorunda kalmışlardır.

Arnavutluk nüfus ve yüzölçümü bakımından Avrupa'nın en küçük devletlerinden biri olmasına rağmen dünya komünist hareketi içinde yaşanan tartışmalarda etkin bir özne haline gelmiştir.

Arnavutluk devrimi küçük bir coğrafyada az bir nüfusla ayakta kalılabileceğinin en tipik göstergelerinden biridir. Devrimcilikte inancın, iradenin, moral ivmesinin inişte, reformizmin her renginin revaçta olduğu, halkın gücüne değil emperyalistler arası çelişkilere bel bağlandığı günümüzde, geçmişten ışık tutması bakımından önemi bir kat daha artıyor. Dünün İtalyan ve Alman faşizmiyle bugünün emperyalistleri arasında özde bir fark olmadığı gibi; bugünün savaş araçlarındaki gelişmişliğe karşın halkların mücadele araçlarında ki çeşitlenmenin de doğru değerlendirildiğinde bir farkı olmadığı daha iyi anlaşılacaktır.

Arnavutluk tarım ekonomisinin hakim olduğu bir ülkeydi. 1938 yılında nüfusun %87 si tarımda, %13'ü sanayi ve diğer dallarda çalışıyordu. Ülkede ancak 15 bin civarında işçi vardı. Nüfusun %80'i ise okuma yazma bilmiyordu.

Arnavutluk, işçi sınıfının yok denecek kadar az olduğu bir ülkede dahi doğru mücadele araçları seçilebildiğinde devrimin yapılabileceğinin kanıtlarından biridir. Arnavutluk, işçi sayısı ile ilgili aritmetik hesapların yapıldığı (çoğu birbirini tutmayan) ülkemizde nereden başlanacağına dair en iyi cevabın verildiği, sosyalizmin koşullarının olgunlaşmasını beklemeden demokratik devrim gibi halkın büyük çoğunluğunun taleplerini gözetilen bir iradenin başarı şansının çok yüksek olduğunun göstergelerinden biridir.

Arnavutluk devriminde ortak bir cepheye bir araya gelebilen tüm kesimler devrime kazanılmaya çalışılmış, devrim sonrasında Halk Cephesi yoluyla yöntemde ısrar e-

dilmiş, başarılı da olunmuştur.

Sınıflar çeşitliliğinin niceliği ve niteliğinin sosyalizme geçişin sadece süresini etkilediğini; savaşa en geniş kesimlerin katılımını hedefleyen bir perspektifle başladığında mücadelenin, kavganın sıcaklığında gerçekten halkın temsilcileri olanların (devrimciler) onlara önderlik edilebileceğinin ortaya çıkacağını gördük.

Ezbere kaçmadan, yaşananların kitaba değil, kitabın yaşananlara uyarlandığı bir bakış açısının Arnavutluk devriminden çıkarılabileceği pek çok sonuç vardır.

AKBABALARIN EKSİK OLMADIĞI BİR COĞRAFYADA ELDE SİLAHLA YAŞAMAK BİR ZORUNLULUKTUR

Arnavutluk 500 yıla yakın bir süre Osmanlı işgali yaşamış, Balkan Savaşları sonucunda (1912) bağımsızlığına kavuşmuştur. I. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında İtalyanlarca işgal edilmiş, ancak 1920 yılında işgal sona ermişti. 1922 yılında emperyalistlerce Ahmet Zogo Başbakanlığa getirilmiş, ancak 1924 yılında demokratlar tarafından devrilip Fan Noli başkanlığında burjuva demokratlar iktidara gelmişti. Bir yıl sonra Ahmet Zogo emperyalistlerin desteğiyle

Rekabet burjuvazinin; eşitlik, özgürlük ezilenlerin silahıdır. Ülkemiz dayanışmanın, siper yoldaşlığının, birbiri için ölümü göze almanın pek çok örneğine sahip olduğu gibi yapay kamplaşmalarla birbirinin gözünü oyduğu pek çok olaya da tanıklık etmiştir. Birbirini "baş düşman" ilan edip boğazlamak gerçek düşmanın ıskalandığını, adeta faşizmin ekmeğine yağ sürüldüğünü göstermiyor mu? Çin-Sovyet kutuplaşmasında ve sonraki kutuplaşmalarda kim haklı sorusuna verilecek en iyi cevap dün olduğu gibi bugün de iki tarafın da haksız olduğunu söylemek olacaktır.

tekrar iktidara getirildi. 1927 yılında İtalya ile ticaret anlaşması imzayıp 1928 yılında ise kendini kral ilan etti.

Burjuvazinin ve işçi sınıfının çok cılız olduğu ülkelerde burjuvazi iktidarını korumak için faşizme başvurur. Her türlü demokratik hak rafa kaldırıldığı gibi en ufak haykırış bile boğulur. Muhafifler öldürülür, hapse atılır ya da yurtdışına kaçmak zorunda bırakılır.

Yurtdışında yaşayan Arnavutluk komünistleri, Enternasyonal'in desteğiyle bir araya geldiler. Bu dönemde öne çıkan Ali Kelmendi, hem yurtdışı grubunun toparlanmasına hem de yurt içinde Korça Komünist Grubu'nun (1929) kurulmasına önderlik etmişti. 1934-35 yıllarında Tiran, İşkodra, Fier, Vlora, Elbasan ve Cirokostra'da yeni komünist örgütler kuruldu. Toparlanma tüm toplum kesimini hareketlendirmiş, muhalefet güçlerini bir araya getirmeye başlamıştı. Zogo aleyhtarı hareket gün geçtikçe toparlanmış, içinde komünistlerin de bulunduğu Milli Kurtuluş Komitesi kurulmuştu. 1935 yılında faaliyetlerini yoğunlaştıran komite daha hazırlıklarını tamamlayamadan ayaklanmaya zorlanmış ve yenilgiye uğramıştır.

1936 yılında İspanya'da iktidarda bulunan Halk Cephesini devirmek için arkasına Alman ve İtalyan faşizmini de alan General Franco iç savaşı başlatmıştı. Enternasyonal'in çağrısıyla tüm ülkelerin komünistleri yardıma koşmuş, Arnavutluk Komünistleri de bu çağrıya kayıtsız kalmayıp başta Mehmet Şehu, Asım Voksi gibi Merkez Komite üyelerinin de bulunduğu pek çok devrimciyi cepheye göndermişti.

1936, dünyada olduğu gibi Arnavutlukta da çalkantılı geçmiş, komünist hareketin örgütçüsü Ali Kermen de Fransa'da sürgünde ölmüş, aynı dönemde Viyana'da bulunan Enver Hoca ise Arnavutluğa

Sovyetler Birliği ve Çin gibi devrim tarihine pek çok değeri miras bırakmış ülke deneyimlerini incelediğimizde nasıl Stalinist, Maoist olmadıysak bu sayımızda Arnavutluk deneyimini incelerken de "Hocacı" olmadığımız bilinmelidir. Biz dünya devrim deneyimlerini aynı denize akan ırmaklar olarak görüyoruz. O yüzden Stalin, Mao, Enver Hoca vb, tüm devrimciler devrim bahçesinin gülleridir. Hiç bir kokuyu birbirleriyle yarıştırmayacağımız gibi her kokunun yarattığı güzellikleri hiç kimseden de kıskanmayacağız.

giriş yapmıştı. Adeta bayrak teslimi gerçekleşmiş, bir dönem kapanırken yepyeni bir dönem başlamıştı.

Enver Hoca ülkeye döndüğünde bir yanda yoksulluk diğer yanda başarısız bir ayaklanma sonrası dağınık, paramparça komünist hareket onu bekliyordu. İlk iş bu görüntüyü değiştirecek adımlar atmaktı. Toparlanmak için var olanı bir araya getirmek, yeni başarılar kazanmak gerekiyordu.

1938 yılında, içinde komünistlerin belirleyici olduğu Demokratik Blok, belediye seçimlerine katılmış, büyük başarılar elde etmişti. Korça'da oyların %86'sını almış, ayrıca Dures, Cirokostra ve Pekin'de de seçimleri kazanmıştı. Seçimlerin ardından yoksul mahallelere belediye hizmetlerini götürmeye öncelik verilmiş, yaşamlarını kolaylaştıracak adımlar atılmış, halkla kalıcı ilişkiler yakalanmıştı. Elde edilen başarılar pek çok yerde Demokratik Blok'un sempatiyle karşılanmasına yol açmıştı.

FAŞİZMİN KUKLAYA DAHİ TAHAMMÜLÜ YOKTUR

7 Nisan 1939 da İtalyan birlikleri Arnavutluğu işgal etmiş Ahmet Zogo kaçmıştı. İşgal karşısında önderliksiz, örgütsüz kalan halk bir süre bocalasa da tepkisini vermekte gecikmedi. 1941 yılında

tüm komünist gruplar aralarındaki sürtüşmeleri bir kenara bırakarak Arnavutluk Komünist Partisini (AKP) kurdu. Geçici Merkez Komite'de Enver Hoca genel sekreterliğe, Mehmet Şehu partizanların, Kemal Stafa ise Gençlik örgütünün başına getirildi. Halkı tek bir yumruk gibi faşizmin karşısına dikecek çalışmalar böylece başlamış oldu. **"Faşizme ölüm! Halka hürriyet"** sloganı milli kurtuluş savaşının temel şiarı olarak yükseldi. Bütün şehirlerde gerilla birlikleri kurulup, kırdaki partizan savaşı örgütlendi.

Bu gelişmeler üzerine İtalyan faşizmi açık işgalini maskeleyerek için işbirlikçi bir hükümet kurup başına da Mustafa Kruya'yı getirdi.

1942 de Arnavutluk Komünist Partisi nin yayın organı olan Halkın Sesi'nin ilk sayısı çıktı. Şehirlerde gerilla eylemleri arttığı gibi kırdaki binlerce kişiyi kapsayan Partizan birlikleri oluştu.

1942 yılında İtalyanlar eliyle Balli Kompetar (Milli Cephe) adıyla yeni bir örgüt kurularak başına Mithat Fraşeri getirildi. Balli Kompetar, gerici aydınlar, büyük toprak sahipleri, tüccarlar, din adamları, zengin köylüler ve Troçkist grupların bileşiminden oluşuyordu. Örgüt, faşist işgale karşı halkın yükselen öfkelerini İtalyanlara değil Arnavutluk Komünist Partisine yöneltmek için elinden geleni yaptı. Balli Kompetar'ın zayıflı-

Arnavutluk devrimi küçük bir coğrafyada az bir nüfusla ayakta kalılabileceğinin en tipik göstergelerinden biridir. Devrimcilikte inancın, iradenin, moral ivmesinin inişte, reformizmin her renginin revaçta olduğu, halkın gücüne değil emperyalistler arası çelişkilere bel bağlandığı günümüzde, geçmişten ışık tutması bakımından önemi bir kat daha artıyor. Dünyün İtalyan ve Alman faşizmiyle bugünün emperyalistleri arasında özde bir fark olmadığı gibi; bugünün savaş araçlarındaki gelişmişliğe karşın halkların mücadele araçlarında ki çeşitlenmenin de doğru değerlendirildiğinde bir farkı olmadığı daha iyi anlaşılacaktır.

ği, görünüşte işgale karşı olmasına rağmen İtalyanlara tek bir kurşun dahi sıklamamasından kaynaklanıyordu. İşgale uğramış ülkelerin kendi burjuvazisinin ihanetine uğraması bir tesadüf değildir. Sömürüden beslenen egemenler için paranın dini, dili, milliyeti yoktur. Kar en çok nereden sağlanıyorsa o yöne dönerler. Arnavutluk'ta da egemenler işgal karşısına geçip sermayelerini riske sokmak yerine işgalcilerle anlaşıp, daha da zenginleşmenin yollarını aradılar.

ÖRGÜTLÜ HALK YENİLMEZ

1943 Yılında Milli Kurtuluş Ordusu Genelkurmayı kuruldu ve partizanların sayısı hızla 10 bini aştı. Sadece ağustos-eylül arasında İtalyan birliklerinin 1500 ölü vermiş olması, savaşı sürdürmenin imkansızlaştığının göstergesiydi. İtalyan faşizmi 8 Eylül 1943'te savaştan çekildiğini açıkladı. 15 bin kadar subay ve er Milli Kurtuluş Ordusuna teslim oldu ve bunların 1500 kadarı partizan birlikleri yanında işgali devralmış olan Alman faşizmine karşı omuz omuza savaştı. İşgal karşısında direnen bir halkın haklılığı ispata gerek bırakmaz. Faşizm tarafından zorla savaşa sü-

rülen yoksul halk çocukları er ya da geç asıl düşmanını kavramıştı.

Alman faşizmi Arnavutluğu 70 bin kişilik bir kuvvetle işgal etti. Milli Kurtuluş Cephesi'nin halk içindeki desteğinin günden güne artması ve partizan kuvvetlerinin sayısının 20 bini aşması işgalcileri şaşkına çevirmişti. İngilizlerin müdahalesiyle Abbas Kupi Milli Kurtuluş Cephesi'nden ayrılıp "Legalite" adıyla ayrı bir örgüt kurdu. İngilizler Arnavutluk'a hiçbir zaman ilgisiz kalmadı. Kuruluşundan itibaren İngiliz oyununu devamlı sahnelemeye çalıştılar. Kendini Kral ilan eden Ahmet Zogo İtalyanlardan daha çok İngilizlerin adamıydı. İşgalden sonra soluğu Londra'da alması, kalan tüm ilişkilerini İngiliz istihbaratının emrine vermesi tesadüf değildir. Bir dönem Milli Kurtuluş Cephesi içinde İngilizler adına çalışmalar yapan

ve teşhir olunca ayrılıp "Legalite" örgütünü kuran Abbas Kupi'de Ahmet Zogo'nun temsilcisiydi. Milli Kurtuluş Cephesi'ni denetimine alamayan İngilizler onu parçalayarak zararsız hale getirmeye çalışıyorlardı.

Görünüşte birbiriyle savaş halinde olan emperyalistler Milli Kurtuluş Cephesi'nin ezilmesi için güçlerini birleştirdiler. İtalya'nın teslim olmasından sonra Alman Faşizminin de yenileceği artık sır değildi. Savaşın sonlarına doğru İngiltere ve ABD'nin savaşa dahil olması Sovyetler'in ilerleyişini ve kapitalist sistemin çöküşünü durdurmak amacı taşıyordu. Halklar gözünde iyice teşhir olmuş olan Faşizmin yerini adeta kurtarıcı edasıyla doldurmaya çalışıyorlardı. Almanların, Sovyet cephesinde kanlı çarpışmalar sürdürürken Yunanistan, İtalya, Fransa gibi ülkelerde cılız direniş göstermelerini açıklamamanın başka bir izahı olamaz. Arnavutluk'ta da oynanmak istenen oyun aynıydı. Bir taraftan halkla etle tırnak gibi kaynaşmış Milli Kurtuluş Cephesi güçten düşürülecek diğer taraftan İngilizler kurtarıcı olarak ortaya çıkacaklardı. 1943-44 kış aylarında Alman Faşistleri, Balli, Kompetar ve Legalite'nin tüm imkanları birleştirilerek 45 bin kişilik askeri hareket başlatıldı.

Orta ve Kuzay'de Elbasan, Dibra, Kuruya, Mati ve Tiran'da Partizanlar büyük kayıplar verdiler. Harekatın ikinci aşamasında güneye yönelip Partizan birliklerinin esas kuvvetlerine saldırdılar. Opar, Tenda, Küpit, Permet, Cirokastra,

İşgale uğramış ülkelerin kendi burjuvazisinin ihanetine uğraması bir tesadüf değildir. Sömürüden beslenen egemenler için paranın dini, dili, milliyeti yoktur. Kar en çok nereden sağlanıyorsa o yöne dönerler. Arnavutluk'ta da egemenler işgal karşısına geçip sermayelerini riske sokmak yerine işgalcilerle anlaşıp, daha da zenginleşmenin yollarını aradılar.

Vilora vb. bölgelerde ağır koşullar altında yaşanan çarpışmalarda partizanlar düşmana ağır kayıplar verdirirdi. Milli Kurtuluş Cephesi, binlerce insanın ölümü, hapsedilmesi pahasına stratejik savunma aşamasından, stratejik denge aşamasına gelmişti.

24 Mayıs 1944'de Milli Kurtuluş Cephesi'nin Kongresi Permet'de toplandı. Ülkenin işgalden kurtulması için önemli kararlar alındı. Kuşatmanın kırılıp geri püskürtülmesi halkta moralleri yükseltmiş Partizanlara destek had safhaya varmıştı. Kısa bir süre içinde Partizan kuvvetlerinin sayısı 35 bini buldu.

Alman Faşistleri ve işbirlikçiler geri püskürtülmüş olmalarına rağmen silah ve teçhizat bakımından hala çok güçlüydü. İşgali sürdürme isteklerinin arkasında yatan bir başka neden de Yunanistan'dan çekilen güçlerine koridor bırakmaktı. **Arnavutluk'u kaybetmek demek Balkanları kaybetmek demektir.** 28 Mayıs 1944'de bu kez tüm imkanlarını seferber ederek 50 bini aşkın bir kuvvetle harekate giriştiler.

Önceki harekatta Milli Kurtuluş Cephesine darbeler indirmişler ancak yıkamamışlardı. Bu kez başlatılan saldırı işgalin kaderini belirleyecekti. Birinci aşamada (28 Mayıs - 10 Haziran) Korça, Elbasan, Berat ve Permet bölgelerini kapsayan çarpışmalarda Partizanlar düşman taarruzlarını geri püskürtmeyi başardı. İkinci aşamada (10-30 Haziran) Vlora, Cirokostra bölgesinde yaşanan çarpışmalarda da düşman geri püskürtüldü. 40 gün süren çarpışmalar sonucu düşman hem fiziken hem de moralmen bozguna uğramış, istediğini elde edememişti. Milli Kurtuluş Cephesi artık Stratejik Denge aşamasından Stratejik Saldırı aşamasına geçmişti.

24 Ekim'de ülkenin güneyi tamamen düşmandan temizlendi. Milli Kurtuluş Cephesi, Yugoslav Partizan'larına yardım edebilecek

duruma geldi ve Kosova'da Alman Faşistlerinin yenilgiye uğratılmasında belirleyici oldu.

24 Ekim 1944'de Tiran Partizan'larca kuşatıldı. 17 Kasım'da ise işgalden kurtarıldı.

29 Kasım tarihinde İşkodra da düşmandan temizlenerek Arnavutluk tamamen kurtulmuş oldu.

Aralık ayında ise Partizanlar Yugoslavya içlerinde Karadağ, Sancak ve Bosna'nın kurtuluşuna büyük katkı sağladılar. Partizanlar kardeşleşmenin en güzel örneklerini veriyorlardı. İnsanlar kütüphaneler dolusu bilgiye eşdeğer deneyimleri Faşizmin halklar hapisanesinde öğrenmişti. Onlara Faşizmi, sömürüyü, kapitalizmi vb. anlatmaya gerek kalmamış yaşayarak öğrenmişlerdi. Faşizm'in işgaline uğrayan her yerde burjuvazi yer yer konforunu kaybetse de yoksullar ekmeğini, canını kaybetmiş fakat onurunu korumuştur. Nasıl ki Faşizm istisnasız halklara düşmansa; ezilen halklar da ortak düşmana karşı sıkılmış bir yumruk gibi birleşmişti.

1939-44 yılları arası süren işgal pek çok acıya, kayba yol açtı. Arnavut halkı ölümü göze alarak çıktığı yolda binlerce evladını kaybetme pahasına özgürlüğünden, onurundan hiçbir şey kaybetmedi.

"Alman Faşistleri'ne karşı verilen savaşta 26.594 düşman öldürüldü. 20.800'ü esir alındı ve diğer onbinlercesi yaralandı... Arnavutluğun 28 bin çocuğu öldü, 12.600 kişi yaralanırken diğer 10 bin kişi esir kamplarında hapsedildi." (Enver Hoca, Devrim Ve Diplomasi)

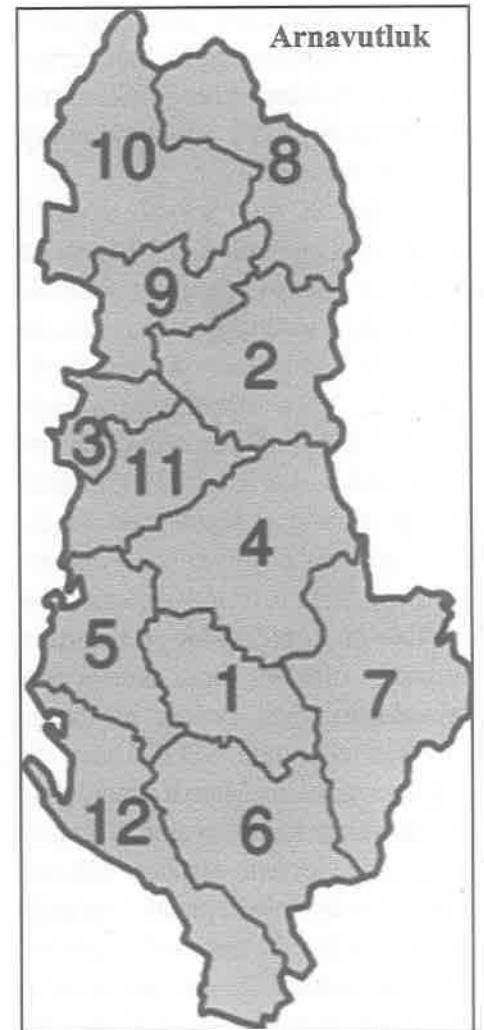
İtalyan Faşizmi'nin çok daha uzun süren işgal dönemi de dahil edildiğinde kayıplar iki, üç katına çıkmıştı.

Arnavutluk gibi o dönem 1 milyon nüfuslu bir ülke için katlanılması çok zor sıkıntılar geride bırakılmış yarınlar mutlu, umutlu, hayata gülümseyen gözlerle bakma zamanı çoktan gelmişti. Arnavut inadı bir kez daha düşmanların oyu-

nunu bozmuş, insanlığın onur sayfasına adını yazdırmıştı.

Eyalet İller Başkent

1. Berat Berat, Kuçovë, Skrapar Berat
2. Dibër Bulqizë, Dibër, Mat Peshkopi
3. Durrës Durrës, Krujë Durrës
4. Elbasan Elbasan, Gramsh, Librazhd, Peqin Elbasan
5. Fier Fier, Lushnjë, Mallakastër Fier
6. Gjirokastrë Gjirokastrë, Përmet, Tepelenë Gjirokastrë
7. Korçë Devoll, Kolonjë, Korçë, Pogradec Korçë
8. Kukës Has, Kukës, Tropojë Kukës
9. Lezhë Kurbin, Lezhë, Mirditë Lezhë
10. Shkodër Malësi e Madhe, Pukë, Shkodër Shkodër
11. Tirana Kavajë, Tiran Tiran
12. Vlorë Delvinë, Sarandë, Vlorë Vlorë

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

SSGSS'YE KARŞI YÜRÜTÜLEN MÜCADELE VE EKSİKLERİMİZ

Emperyalizmin tüm dünyayı yeniden düzenleme çabaları çok boyutlu ve programlı bir şekilde sürdürülmektedir. Gerek işgal biçiminde gerekse ekonomik saldırılarda izlediği yol, öncelikle bilinçleri bulandırılarak ortamı saldırıya uygun hale getirmektir. Peşinden direnç noktalarını zayıflatan hamleler gündeme alınıp uygulamaya geçiliyor.

Türkiye'de de "sosyal devlet" in tavsiye girişimlerinin öncesinde etkili bir medya gücü ile toplumsal destek oluşturulup arkasından da muhalefet parçalanarak zayıflatılmaktadır. Anımsanacak olursa özelleştirmeler öncesi yürütülen yönlendirmelerle halkın büyük bölümünün desteği alınmıştı. Sonrasında sendikal örgütlerin birliği çeşitli yöntemlerle engellenmiş (sınıf dayanışması zayıflatılmış) böylelikle de soruna muhatap olanlar kendi kulvarında yalnızlaştırılmıştı. Benzer bir program son dönemde SSGSS için de uygulanmaktadır. Medya aracılığı ile yürütülen kampanyalarda sosyal güvenliğin devletin sırtında yük olduğu, bunun ileride patlak vereceği ve bu nedenle de "reform" yapılmasının kaçınılmazlığı sık sık işlendi. Sağlık alanında yapılan özelleştirme-

lerle paralel olarak düşünülen GSS ise, **daha nitelikli ve beklemeden sağlığa kavuşma** yalanlarıyla bezendi. Oysa bu uygulamalarla **koruyucu sağlık hizmetleri** kaldırılarak, hastalıkların çoğalması ve sağlık sektöründeki hastane ve ilaç firmalarına müşteri çoğaltması hedeflenmektedir. Daha pahalı ve ulaşılması daha güç hale getirilen sağlık artık ticari bir alan olarak yaşamımızdaki yerini alacağı benziyor.

Diğer taraftan, sosyal güvenlik kurumları acaba gerçekten de devletin sırtında bir kambur mu? Hemen belirtelim ki devletin bütçeden sosyal güvenliğe aktardığı pay % 13'tür. Ve bu %13 pay toplam 35 milyon insan için yapılmaktadır. Bütçeden transfer edilen %13'lük payın parasal karşılığı ise 26 milyar YTL'dir. Buna karşılık kayıt dışı çalışanlardan kaçırılan prim ve vergi açığı ise bunun tam iki katıdır. 2007 verilerine göre 21 milyon çalışanın yaklaşık yarısı (9,7 milyon civarında) sosyal güvenlikten yoksundur. Bunların içerisinde tarım kesimindekileri çıkartınca 3-3.5 milyon ücretli çalışan olduğu görülüyor. Ücretli çalışanlar kayıt altına alınmış olsa 50 milyar YTL'den fazla sosyal güvenliğe gelir

sağlanacaktır. Ayrıca özel sektörde uygulanan başka bir yolsuzluk da 8 milyon işçinin asgari ücretten gösterilmesi ile prim ödemeleri düşürüldüğü gibi işverenin vergi yükü de %50 oranında azaltılıyor. İşverenin uyguladığı bu yolsuzluk nedeniyle geçen yılın rakamlarıyla 60 milyar YTL kayba uğranılmıştır. Yani tümüyle kayıt dışı olanların üzerinden kaçırılan prim ve vergi ile asgari ücretli gibi gösterilen 8 milyon işçi üzerinden kaçırılan maddi değer 50+60=110 milyar YTL yi bulmaktadır. Burada devlet bütçesinden aktarılan 26 milyar YTL kambur olarak sunulurken tümüyle işverenin kaçırdığı 110 milyar YTL görmezden gelinmektedir. Ek olarak 2007 bütçesinden rantiyeye faiz olarak %23 pay ayrılmıştır. Görüldüğü gibi bütçeden 35 milyon insan için ayrılan 26 milyar YTL'nin birkaç katı sermaye kesimine peşkeş çekilmektedir.

Koskoca bir yalan olan "sosyal güvenlik kurumunun artık bu yükü taşıyamayacağı" iddiası maalesef emek güçleri tarafından etkili bir şekilde halka anlatılamamıştır.

Aynı yasayla geçirilen GSS ise en az sosyal güvenlik yasası kadar yıkıcı sonuçlar doğuracaktır.

Bugüne kadar emekçilerin kıt kanaat ulaştıkları temel sağlık hizmetleri sermayeye peşkeş çekilmektedir. Çalışanlar artık paket sağlık hizmetlerini aşan hastalık ve tedavilerde ek olarak para ödemek durumunda kalacaklardır. Yasaya göre, muayene ve tedaviler için şimdilik 2 YTL, protez, ortez ve ilaç bedelleri için %10-20 oranlarında değişen bedeller ödenecektir. Özel hastanelerden yararlanmak için sağlık hizmeti bedelinin %20'si çalışandan alınacaktır. Sağlık alanında başlangıç olarak belirlenen oranların gelecekte %100'e yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Görüldüğü gibi sağlık hizmeti zor ulaşılan ve sermayeye rant kapısı olarak sunulan bir sektör haline getirilmektedir.

İşçi ve emekçilere dönük saldırının büyüklüğü, ne yazık ki direnişe yansımada. Şimdiye kadar ortaya konan tepkiler etkisiz ve hükümete geri adım attırmaktan uzak bir görüntü çizdi. Aslında tepkinin zayıflığı örgütlülük düzeyinin niteliği ile de yakından ilişkilidir. Sendika önderlikleri bu yasanın çıkacağına dair teslimiyetçi ruh hallerini hiç gizlemediler. "Bu yasa çıkartılırken taraf olarak fikrimiz alınmadı." türünden serzenişlerin ardından büyük oranda anlaşmanın sağlanmasıyla sürecin üzeri örtülmeye çalışıldı. (Türk-İş kongresinden AKP'li bir yönetimin çıkması rastlantı değildi.)

14 Mart'ta iki saatlik iş bırakmayı yeterli gören sarı sendikalar, devlete yardımda ellerinden geleni yapmışlar ve direnme eğilimi taşıyan sendikaları da suçlamaktan kaçınmamışlardır. Ancak burada belirtmemiz gereken bir konu bulunuyor: Çalışma Bakanı, Emek Platformu bileşenleriyle ayrı ayrı görüşürken KESK, TTB ve DİSK'in bu görüşmeleri kabul etmesi tam bir basiretsizlik örneği olarak değerlendirilmelidir. Bütün bunlara rağmen 6 Nisan Kadıköy Mitingi'ne katılan Türk-İş'e bağlı yedi sendika, hesapları mücadeleden yana bozdu. **Türk-İş'ten ayrılarak**

yeni konfederasyon kurma tartışmaları, Türk-İş'i ilerleyen süreçte mücadeleden yana tavır almaya zorlayabilir.

Diğer sendikalara göre daha politik bir duruşa sahip olan KESK, DİSK ve TTB gibi yapılar ise kendilerini TÜRK-İŞ ile kıyaslayarak radikal bir görünüm kazanmaya çalışmaktadırlar. Türk-İş'ten daha iyi olmak, emekçilerin mücadele potansiyellerini açığa çıkarma beklentisini karşılayan bir yaklaşım değildir. Sözü edilen sendika ve meslek odaları, sol bir geleneğe sahip olmasına rağmen, yasanın meclise gelmesini bekleyen tutumlarıyla aslında yasa-yı geri çektirmeye kendilerinin de inanmadığı şeklinde değerlendirilebilir. İki yılı aşkın bir süredir tartışılan bu konuda, bir mücadele programının oluşturulmaması sendikal önderliğin niteliğini ele veren bir durumdur. Yapılan her eylemin sonrasında hangi direnişin örgütleneceği belirlenememiş, hangi eylemin hazırlayıcı hangisinin asli eylem olduğuna karar verilememiştir. Emekçiler alanlara çıkmayı başarmış ancak eylem sonrasında ne yapılacağına dair somut bir duyuru yapılmamıştır. Önceden belirlenen bölge mitinglerinin ise yayı geri çektirici bir yanı olduğunu düşünmüyoruz. Sokağı hedefleyip yaşamı hergün kitleyen, militan bir kitle mücadelesi örgütlenebilmelidir. Bu eylem pratiğinden de anlaşıldığı gibi sendika genel merkezleri, "sendikal önderlik" olmadığını, deyim yerindeyse yalnızca **yönetim kurulu** olduklarını göstermişlerdir. Çünkü sendikal önderlik, kitlelerin mücadele eğilimlerini açığa çıkartıp harekete geçirebilen bir niteliği ifade eder.

SSGSS'ye karşı yürütülen mücadelenin en büyük eksikliği ise gençlik oldu. Bu tip saldırı yasaları daha çok geleceği vurduğu için gençliğin daha duyarlı ve militan bir karşı duruşu önüne koyarak sokağa taşınması gerekirdi. Ancak Türkiye'de gençlik örgütlenmesinin zayıflığı, büyük bir boşluk yaratmıştır. A-

nımsanacak olursa Fransa'da gençliğin sokak eylemleri ülkeyi felç etmeyi başarmış ve kazanımları korumuştur. Yine bizimle aynı dönem ve aynı içerikte bir saldırıyla karşılaşan Yunanistan emekçilerinin en büyük destekçisi gençlik olmuştur. Devrimci Gençliğin örgütlenerek direnişin aktif bir bileşeni olma zorunluluğu kendini bir kez daha hissettirmiştir. Devrimci Gençlik örgütlenmesinin, ülkenin çatışmalı bir sürece girdiği de göz önüne alınırsa acil bir siyasal görev olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

SSGSS, toplumun tümünü hedefleyen bir saldırganlık içermesi sebebiyle halkın neredeyse tamamına yakını ekonomik kayba uğratmaktadır. Yalnızca çalışma yaşamı değil, hayat bir bütün olarak daha sıkıntılı hale getirilmektedir. Mevcut saldırıya karşı bütün halk kesimlerinin kendine yer bulabileceği daha geniş bir muhalefet cephesinin yokluğu da üzerinde durulması gereken bir eksikliklerdir. Ortaklaşan sorunlarla beraber, çözümlerin de ortaklaşacağı ve giderek siyasal bir yönelime girebileceğini görerek, buna uygun örgütsel hazırlıkları yapmak hem sendikaların hem de siyasal yapıların görevidir.

Bu süreçten çıkartılması gereken politik sonuçlardan biri de çalışanların sorunlarının özü itibarıyla aynı alanlarda çakıştığı gerçeğidir. Bu nedenle çalışma yaşamında ortak çalışanlar yarasını gündemleştirmek, emekçilerin gücünü arttıracakları gibi sınıf dayanışmasını da güçlendirecektir. SSGSS'ye karşı yürütülmüş olan mücadelenin, yasanın çıkmasıyla bittiği şeklinde yorumlanmamalıdır. Bu saldırıdan mağdur olanların tepkileri önümüzdeki dönemde örgütlenerek, yasanın iptali ve emekçilerden yana değiştirilmesi talebine dönüşürülerek sürdürülmelidir. Yasanın meclisten geçmiş olması yenilgi olarak okunmamalı, yeni ve zorlu bir mücadelenin başlangıcı olarak görülmelidir.

EĞİTİM SEN'DE GENEL KURUL SÜRECİ VE MÜCADELENİN İHTİYAÇLARI

Tüm dünyadaki dengelerin Emperyalizm lehine hızla değiştiği şu günlerde, Türkiye'de de küresel sermaye lehine atılan adımların hızlandığına tanık oluyoruz. Ülkedeki çalışma yaşamı başta olmak üzere, ekonomi ve siyaset Emperyalist odaklar ve bunlarla bütünleşme başarısı gösteren tekelci burjuvazinin ihtiyaçları çerçevesinde yeni yönelimlere giriyor. Bir taraftan küresel sermayenin dayatmaları sonucu emekçilerin yüz yıllık kazanımları bir çırpıda ortadan kaldırılıyor, diğer taraftan bu duruma tepki göstermesi gereken yığınların sahte ikilemlerle sisteme yedeklenmesi amaçlanıyor.

Böylesi bir dönemde KESK genel kurul sürecine girdi. Kimi sendikalar Genel Merkez kongrelerini tamamlamak üzere. Eğitim Sen ise şube kongrelerini tamamladı. Ortaya çıkan görüntü, sendikal mücadelenin sorunlarını aşmaktan ve yeni bir çıkış programını üretmekten çok uzaktır. Yeni bir program üretebilmenin asgari koşulu, yaşanan sürecin eleştirel değerlendirilmesinden geçmektedir. Oysa Genel Merkez yönetiminde bulunan ve güç kaybının sorumluluğunu taşıyan anlayışların hesap verme şöyle dursun yeni atraksiyonlarla yönetimlere yine konumlandıklarına tanık olmaktayız. Genel Merkez Yönetiminde bulunan dört grup, 187 bin üyeden 117 bin üyeye düşüşün açıklamasından kaçarken emekçiler de sendikadan

hızla uzaklaşmaktadır. Tabandaki erimenin ve militan bir çıkışın çareleri, devrimci tutumla mümkündür. Bu durumun programını yapabilmek için öncelikle doğru tanımlamalara ihtiyaç vardır.

Sendikal mücadelenin tıkanıklığını iki başlıkta toplamak mümkündür. Yapısal sorunlar ve dönemsel sorunlar. Dönemsel olan, devrimci mücadelenin genel seyri ile ilgili olduğu için bu yazının kapsamını zorlayıcı bir yanı vardır. Ancak, yapısal bozuklukları aşmak, sendika içi ilişkileri yeni bir hayatın habercisi olarak şekillendirmek, bürokratik eğilimlerin de reformizmin de panzehiri olacaktır. Örgütlenme modelini, seçim sistemini ve karar alma organlarını sistemin tüm hastalıklarından arınmanın ve tabanın etkin kılınmasının yolu olarak düşünmek gerekir. Burjuva bir yöntem olan sandık demokrasisi, sendikal mücadelenin önündeki en büyük engellerden birini oluşturmaktadır. Bu durum yalnızca az ya da çok demokratik oluşuyla sınırlı değildir. Üç yılda bir kurulan sandıklar, üç dakikalık demokrasisi gösterisine dönüşürken aynı zamanda tabanı edilgen kılıp karar süreçlerinin dışına itmektedir. Burjuva yöntemin genelde halkta yarattığı 'sorunların çözümünü partilerden bekleme' alışkanlığı giderek sendikalarda da kendini göstermiştir. İş yerlerinde sık sık 'sendika benim için ne yapıyor'

sorularına muhatap olunmaktadır. Demokratik ve özlük haklarının kazanımını kendi öz gücüyle mücadelede değil, televizyonlarda izlediği genel başkanlardan bekler hale gelmiştir. Bu durum dinamik bir yapılanmayı değil, hantal bürokratik bir yapıyı işaret etmektedir. Seçim sisteminin yetki devrini esas alan bu yanı, karar alma organlarını da şekillendirmekte ve merkezi yanı ağır basan eğilimi beslemektedir. Bütün kararlar yönetimlerce alınıp tabana ilan edilir hale gelmiştir. Oysa demokratik merkezîyetçilikten anlaşılması gereken; kararların tabanda alınıp yukarıdan aşağıya uygulanmasıdır. Bunun için delegelik geçer akçe olmaktan çıkartılmalı, iş yeri temsilcileri karar yetkisiyle donatılmalıdır.

Yukarıda çerçevesini çizmeye çalıştığımız sorunların genel kurullarda tartışılarak çareler üretmek mümkün iken bu fırsat değerlendirilememiş tam tersi bir durum yaşanmıştır. Yine delegasyon üzerinden pazarlıklar yapılmış, programsız ve ilkesiz seçim birliklerine gidilmiştir. Eğitim Sen şube genel kurlarında oy kullanmaya gelmeyen delege sayıları ile yaşanan sürecin niteliği hakkında önemli ipuçları vermektedir. Bir şubede seçim iş birliğine giden iki grubun başka bir şubede rakip listelerde yer almasını ise üst kurul delegeliğinin programlı ve ilkeli duruşu unutturduğu biçiminde a-

çıklayıp geçmek sanırsanız yeterli olacaktır. Sendikalarda yaşatılan tüm yozlaşmaların devamında ortaya çıkan tehlikeli bir sonuç da bürokrasinin artık kanıksanmasıdır. Eğitim Sen Genel Merkezi'nde iki dönem üst üste görev yapan yöneticilerin, iş yerlerine dönmek yerine KESK'te konumlanma çabaları durumun hafife alınmayacak kadar ciddi olduğunu göstermektedir. Kendilerini 'uzman yönetici' olarak görmeye başlayanların bu durumları sendikaların yapısal bozukluğuyla ilgili olduğu kadar, bu kişilikleri üreten siyasal yapılardaki duruş bozukluğuyla da ilgilidir. Eğitim Sen'de iki dönem üst üste yöneticilik yapanları, önümüzdeki dönem KESK MYK adayı olarak görmek, bürokratik eğilimlerin artık mücadele konusu edilecek bir tehlike olduğu anlamına gelecektir.

Eğitim Sen ve diğer sendikalarındaki genel kurullar, devrimci kamu emekçileri açısından başarılı sonuçlar doğurmamıştır. Burada kazanmayı delege sayısı ile ölçmediğimiz gibi kaybetmeyi de son olarak görmüyoruz. Bizim açımızdan asıl başarısızlık 'devrimci bir sendikal programı' gündeme taşıyamamaktır.

Bütün bunlara rağmen, bizim için her son yeni bir başlangıcı ifade eder. Genel kurullar sonrası yeni bir döneme girilmiştir. Bundan sonra mücadelemiz iki boyutlu olacaktır. Bir taraftan saldırı yasalarına karşı emekçilerin birleşik gücünü sokağa taşımaktır. Yani fiili ve meşru mücadele anlayışını yeniden etkin kılmaktır. Diğer taraftan ise iş yerlerine yönelip taban çalışmasına hız vermektir. İkincisi geleceği kucaklama mücadelesi olarak emek ve sabır gerektiren bir çalışmadır. Ancak, iş yeri temsilciler kurulunda çoğunluğu yakalamak fiilen karar organı haline gelmek anlamına da gelecektir. Bu gün Eğitim Sen şubelerinde iş yeri temsilciler kurulları, toplam delege sayısının ancak % 10'u ka-

dar temsilci ile toplanabildiği düşünülürse ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır. Devrimci öğretmenler ikili görevi yerine getirebildiği oranda her günü genel kurul haline dönüştürmeyi başaracaktır. Böylelikle üç yılda bir süreç değerlendirmesi değil her gün denetleme ve dönüştürme şansını yaratacaktır. İş yerlerini temel alan çalışma tarzımız hem taban hareketliliğini yaratacak hem de emekçileri edilgenlikten kurtarıp mücadelede yaratıcılığın önündeki engelleri kaldırmaya hizmet ede-

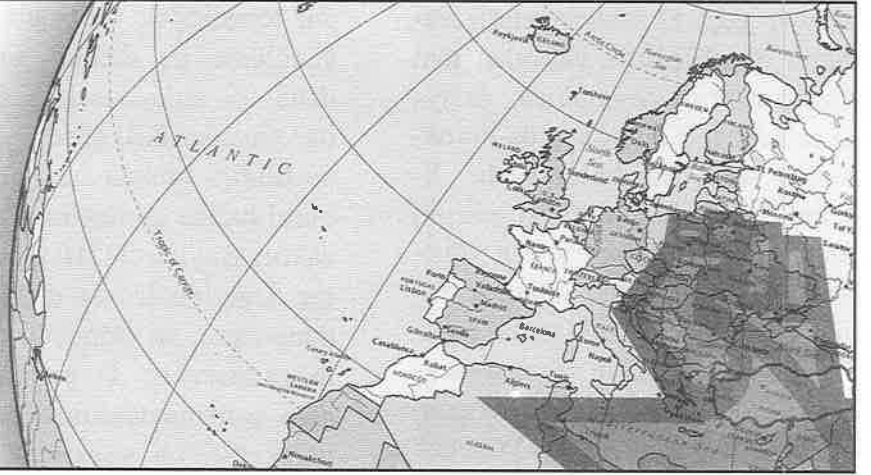
cektir. Yöneten- yönetilen ikilemini en aza indirmenin yolu da buradan geçmektedir.

"Mücadele; içinde bulunulan ortamdan kurtulmaya çabalarırken, aynı zamanda yeni ortamın çarelerine de sevdalı olmaktır."Günlük mücadelenin ihtiyaçları giderilirken, gelecek tasarımları tarif edilebildiği oranda, mücadelenin seyri belirlenerek sürece önderlik etme şansı yakalanacaktır.

DEVİRİMCİ ÖĞRETMEN

Bütün bunlara rağmen, bizim için her son yeni bir başlangıcı ifade eder. Genel kurullar sonrası yeni bir döneme girilmiştir. Bundan sonra mücadelemiz iki boyutlu olacaktır. Bir taraftan saldırı yasalarına karşı emekçilerin birleşik gücünü sokağa taşımaktır. Yani fiili ve meşru mücadele anlayışını yeniden etkin kılmaktır. Diğer taraftan ise iş yerlerine yönelip taban çalışmasına hız vermektir. İkincisi geleceği kucaklama mücadelesi olarak emek ve sabır gerektiren bir çalışmadır. Ancak, iş yeri temsilciler kurulunda çoğunluğu yakalamak fiilen karar organı haline gelmek anlamına da gelecektir. Bu gün Eğitim Sen şubelerinde iş yeri temsilciler kurulları, toplam delege sayısının ancak % 10'u kadar temsilci ile toplanabildiği düşünülürse ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır. Devrimci öğretmenler ikili görevi yerine getirebildiği oranda her günü genel kurul haline dönüştürmeyi başaracaktır. Böylelikle üç yılda bir süreç değerlendirmesi değil her gün denetleme ve dönüştürme şansını yaratacaktır. İş yerlerini temel alan çalışma tarzımız hem taban hareketliliğini yaratacak hem de emekçileri edilgenlikten kurtarıp mücadelede yaratıcılığın önündeki engelleri kaldırmaya hizmet edecektir. Yöneten- yönetilen ikilemini en aza indirmenin yolu da buradan geçmektedir.

DEVRİMCİ HAREKET YURTDIŞI

SOSYAL GÜVEN(SİZ)LİK SİSTEMİ

Dünya ölçeğinde iş yaşamını küresel sermayenin ihtiyaçları çerçevesinde düzenleyen yasaların öne çıkarılması, örgütlülüğü önlemek üzere taşeronlaştırmanın ve geçici sözleşmelerle işçi çalıştırmanın yaygınlaştırılması sebebiyle, hemen her ülkede **saldırı ve direniş kareleri** benzerlikler arz ediyor.

Salt gazete haberleri dahi izlendiğinde, sosyal güvenlik alanındaki saldırının eş zamanlı olarak farklı ülkelerde gerçekleştiği, dolayısıyla da bunun ülke içi kimi konjonktürel gerekçelerle değil, küresel sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda gündeme geldiği görülür.

Türkiye’de yoldaşlarımız bu konuda yeterince yazıp söylüyor. Soruna bir de buradan toplu bir bakış

geliştirmek istedik.

Yunanistan’da emekçiler, grevle ve 100 binlerin katılımının sağlandığı kitlesel gösterilerle saldırılara dur derken, aynı zamanda örgütlü hareketin gücünü ortaya koydu. Yunanistan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (GSEE) ile Yunanistan Kamu Çalışanları Konfederasyonu (ADEDY)’nun gerçekleştirdiği genel grev ülke genelinde yaşamı felç etti. Gazetelerin çıkmadığı, duruşmaların yapılamadığı, hastanelerde sadece acil servisin hizmet verdiği, eczanelerin dahi kepenk kapattığı Yunanistan’da eylemler, **örgütlü emeğin gücünü** gösteren umut verici bir pratik oldu.

Benzer bir gelişme de Fransa’da yaşanıyor. Fransa’nın en güçlü sendikası CGT ve FSU, emekli olabilmek

için çalışma yılını 41’e çıkarmayı öngören hükümetin reform projesine karşı ortak cephe kararı aldı.

Yukarıdaki gelişmelerin basına yansıdığı tarihte bir direniş haberi de Kolombiya’dan geldi. 3500 çalışan içinden sadece 1000 işçinin kadrolu olduğu, 2500 işçinin **geçici sözleşmelerle** çalıştırıldığı ve temel çalışma haklarından yoksun bırakıldığı Cerra Matosa’da, BHP Billiton isimli çokuluslu şirketin acentesi tarafından işletilen bir nikel madeninde, şirketle yapılan görüşmelerin tıkanması sonucu 10 Mart’ta greve başlandı.

Gelelim Türkiye’ye;

Dünyada yalanla yönlendirmenin bir sektöre dönüştüğü, büyütülüp çeşitlendirilerek devletler üzerinden yürütülür hale geldiği günümüz koşullarında, Türkiye oligarşisi de bu imkanı azami oranda kullanmaya çalışıyor. Bunun en yaygın biçimlerinden biri hak kazanımlarını ve dolayısıyla mevcut sosyal imkanları gaspetmeyi amaçlayan saldırı ve düzenlemele-ri **reform** olarak yansıtmaktır. Son olarak, IMF’nin talepleri doğrultusunda gündeme getirilen “5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” da reform olarak sunuldu; hatta “herke-

Bakan’la sendika başkanları arasında tam da mücadelenin boyutlandığı bir aşamada yapılan görüşme Türk-İş önderliğinin işbirliği ile sonuçlanmış olması veya görüşme hamlesinin bir bütün halinde basiretsizlik içermesi, umutsuzluk sebebi olmamalıdır. Bu kavga geçici veya tek rauntluk değildir. Kayıplar da olsa, geri de düşülse, emekçilerin doğru önderliği bulup kazanıncaya dek mücadelede ısrar dışında bir seçeneği yoktur.

sin sosyal güvenlik sistemi içine alınmakta olduğu” yalanıyla beraber; gerçekte **sosyal bir deprem habercisi** olan yasa, sanki halktan yana bir düzenleme, bir müjde olarak gösterilmek istendi. Sistemin bu tür atraksiyonları, söz konusu düzenlemeye yönelebilecek tepkileri geciktirmekte ve hem önderlikten hem de örgütlülükten büyük oranda yoksun olan emekçilerin belirli bir süre için de olsa gerçekliği görmelerini geciktirmektedir.

Genellikle devrimci-demokrat yapılar tarafından dillendirilen gerçekler, örgütsüzlüğün zayıf olduğu dönemlerde, ancak o gerçeklerle yüzleşildiği oranda toplumun geniş kesimlerince fark/idrak edilir; böylece hem tepki geciktirilmiş hem de parçalanarak kişisel serzeniş, yakıma düzeyinde tutulmuş olur. İşte söz konusu yasanın tüm sağlık hizmetlerini metalaştıran, hastayı müşteri durumuna düşüren, prim ödemelerinin miktar ve kapsamını arttıran, emekliliği olanaksız hale getiren ve mevcut emeklilerin dahi haklarını büyük oranda tırpanlayan bu yasanın yıkıcı sonuçları bugün sadece uç vermiş durumdadır. Süreç içinde kendini çok daha yakıcı biçimde hissettirecektir. Ve örgütlü bir dirençle karşılaşmadığı sürece egemenlerin tercihi bu türden saldırı hamlelerini arttırmak yönünde olacaktır.

İnsanların daha bugünden hastanelerde rehin kalır, ilaçlarını yazdıramaz veya yazdırdığı halde alamaz duruma düşmesi, adım adım yürürlüğe girecek problemlerle beraber ortaya çıkacak kısıtlamaların/yıkıntının büyüklüğüne dair bir ipucudur.

Yasayla beraber yürürlüğe girecek gasplardan biri de **prim kesintileri** ile ilgilidir. Yüzde 40'lara yaklaşması beklenen kesintiler, emeklilerin sınırlı orandaki maaşlarına göz dikerek düzenlendi. Daha önceki uygulamaya göre, emekli maaşı alanlar kendine küçük bir işyeri açarak ek kazanç sağladıklarında, maaşının sadece

yüzde 10'u kesilmekteydi. Yeni uygulamada, Sosyal Güvenlik Destek Primi adı altında bu kesinti yüzde 33.5'e yükseltiliyor. Benzer bir uygulama, maaşıyla geçinemeyip herhangi bir şirkete ortak olan emekliler için de getirilmektedir.

Emekçilere yönelik söz konusu saldırılar bugün AKP eliyle yapılıyor olsa da bunun AKP'nin politik tercihi olarak görülmesi ve mücadelenin AKP karşıtlığı ile sınırlanması yanlış olur. Bu, kimi kesimlerce, yıpranan her hükümet sonrasında özel olarak geliştirilen bir muhalefet tarzıdır ve gerçekte AKP'nin yerine düzenin bir başka partisini getirerek sistemi güvenceye almayı ve sermayenin çıkarlarını daha az yıpranmış bir parti ile gözeterek yola aynı biçimde devam etmeyi amaçlamaktadır. Bugün kimi iyi niyetli kesimlerin AKP'yi hedefine koyan “laik” cephede yer alması, “Cumhuriyet yürüyüşleri”nin destekçisi olması ve son tahlilde “laik-antilaik” ikilemi içinde öfkesini yumuşatarak sistemin yenilenmesine alet edilmesi bir bilinç ve dolayısıyla örgütlülük sorunudur. Bugün devrimcilerin boş bıraktığı alanlar, Genelkurmay'a dahi yedeklenebilecek denli çarpılmış ama yine de kendini sol çağrı-

şım yapan kimi kavramlarla ifade eden yapılarca doldurulmak istenmektedir. Bu nedenle gelişmeleri doğru okuyarak, **safını yanlıgsız biçimde belirlemek** hiç bu denli önemli olmamıştı. Ve yine bu nedenle, devrimcilere yönelik yıpratma faaliyetlerine kulak tıkanmalı, kayıtsız şartsız yanlarında olunmalıdır. **Geleceği kazanmanın başka yolu yoktur.**

Sistemin diğer saldırıları karşısında olduğu gibi sosyal güvenlik alanındaki saldırıda da başarının öncelikli koşulu, kendini yalnız ve güçsüz, sistemi ise yenilmez bir güç olarak gören anlayışın tersine, öz güvenle hareket etmektir. Özgüven giderek yalnız olunmadığının ayırıcına varmayı beraberinde getirecektir.

Bakan'la sendika başkanları arasında tam da mücadelenin boyutlandığı bir aşamada yapılan görüşme Türk-İş önderliğinin işbirliği ile sonuçlanmış olması veya görüşme hamlesinin bir bütün halinde basiretsizlik içermesi, umutsuzluk sebebi olmamalıdır. Bu kavga geçici veya tek rauntluk değildir. Kayıplar da olsa, geri de düşülse, emekçilerin doğru önderliği bulup kazanıncaya dek mücadelede ısrar dışında bir seçeneği yoktur.

DİRENMEK YAŞAMAKTIR!..

Emperyalist-Kapitalist sistem insanlığa ait bütün değerlere kastederek dünyayı hızla barbarlığa doğru sürüklüyor. İnsanca bir yaşam sürdürme umudunu yerle bir etmek istiyor. Tankları, toplarıyla işgal etmenin yanı sıra, inancı tükenmiş, ruhu yitmiş, sistem sınırlarını zorlamaya takati kalmamış yürekler yaratarak da geleceklerini sağlama almaya çalışıyorlar. Sistem çepeçevre kuşattığı insanları “hayata yenik düşürerek” bir yandan kendisini yeniden üretiyor, diğer yandan da direniş potansiyelini boğuyor.

Bu zulüm imparatorluğunun bize dayattığına rıza göstermenin insani bir tükeniş demek olduğu gün gibi açıktır. Yaşamayı nefes almak ve tüketmekten ibaret görmeyenler için varolmanın tek yolu direnmektir. Bugün tam anlamıyla ifade edecek olursak; Direnmek yaşamın kendisidir.

2008 direnişin ve dolayısıyla umudun büyüdüğü bir yıl olsun dileği ve inancıyla selamlıyoruz sizleri.

31 Aralık 2007

TURKEY INFORMATION CENTER

ERKAN UZUNEMİNAĞAOĞLU, “DEVİRİMCİ KİMDİR?” SORUSUNA VERİLMİŞ NET BİR YANITTIR!(*)

Devrim yapmak; tüm haksızlıkları, çirkinliği, baskı ve zoru yok etmek ve insanı, mümkün tüm özelliklerin olanakları ile tanıştırmak; devrimcilerin amacı, aynı zamanda da görevidir. Diğer bir ifadeyle; güzellik devrimci için bir amaçtır. Güzel olmamak, çirkinlikle barışık olmak, devrimcilikte yaşanıyorsa; **bu, devrimciliğin devrimci olmayan yanıdır.** Aslında tek başına insanca özellikler bile, kapitalizmin sömürü, baskı, eşitsizlik vb. özelliklerine tepki göstermeye, karşı çıkmaya yeterlidir. İnsandışılaşma, kapitalizmin yapısal bir özelliğidir. Buna karşı çıkanlar **insandır.** Bu insanlardan, tepki ile yetinmeyen ve kapitalizme karşı devrim yapmak üzere mücadele edenler ise devrimcidir. Devrim için savaşmayanlar, devrimci/sosyalist değildir. Devrimcilerin, olağanüstü gibi görünen pek çok özellikleri vardır. Zaten “olağan” olan, öylesine bir edilegenlikle tanımlanmıştır ki, devrimcilerin her an ve çok çeşitli biçimlerde bu normun dışına çıkması, “kahraman”laşması mümkündür. Nitekim devrimciliğin kendisi başlı başına, kahramanlık tanımı için yeterli bir nedendir.

Erkan Uzuneminağaoğlu’ da insandır, devrimcidir, yoldaştır ve tabii ki kahramandır.

Sınıflar mücadelesini doğru kavramış olanlar, siyasal görevlerini, keyfi ölçülere veya tazyik altında bükülmüş olan değerlerin izin ver-

diği “kaçak güreşme” motiflerine göre değil, kavganın ihtiyaçlarına göre saptarlar. ERKAN yoldaş da, 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlüğü karşısında silahını kuşanıp, yoldaşlarıyla beraber dağları yeni meskenleri olarak belirlerken, olması gerekeni yapıyordu. Devrimci sorumluluk ve gereklilikleri, en sekmez biçimde sınava sokan olgu, devrimci pratiktir. ERKAN, böyle bir sınavı da kendisine yakışan biçimde vermiştir.

“Nöbetçiler ateş açar açmaz,

**Katran koyuluğunda
bir uzun hava gibi
içime işliyor yokluğun
Ardından
bir ana gibi
oğul oğul iç çekmek de mümkün
Ama
benim istediğim bu değil
Yoldaşım benim!...
Tutun ellerime
Toprağa aldırma
Seni yıldızlara çekeceğim...**

Erkan ve yanındaki üç arkadaşı buldukları evden dışarı fırladılar. Köyün yanındaki tepeye doğru çekilirlerken askerlerle karşılaştılar; çatışma köyün içinde başladı. Gruptaki iki kişi koruma ateşi altında tepeye vardılar. Sonra Erkan da onların yanına ulaştı. Geride bir tek Taner kalmıştı. Tepedekilerin yoğun koruma ateşi altında

o da tepeye yöneldi; ama yolun yarısında vuruldu. Bunun üzerine Erkan, geri dönüp Taner’in yanına geldi, sürükleyerek götürmek istedi, olmadı. İki de askerlerin açtığı ateş sonucu oracıkta öldüler.”(Olayın bir tanığından)

Devrimci Yol’umuzun tarihine böyle bir pratik yazdıranlar, aynı zamanda onları nasıl anmamız gerektiğinin de verilerini sunmuştur. Savaşarak düşenler, savaşarak anılmalıdır. Özgürlük ve Dayanışma’nın ölçütünü ayak-

ları altına serilen halının üzerinde oynamak olarak değerlendirenler böyle bir gerçeğe yabancıdırlar. Onlar, günü kurtarmakla işgal ederler.

Devrimciler için sınıfsız toplum amacı, örgüt bilinci, devrim hedefi gibi konular hayati önemdedir. Bu hususta sağlanacak ilerleme tek tek örgütlenmedeki her bireyin heyecanı kadar bağlılığını da arttıracaktır. Bedel ödemenin göze alınması, bir koşullanma olmaktan çıkar, bilinçli bir gereklilik halini alır. Kişi, ölmesi gerektiğini değil, gerekirse ölebileceğini kavrar. Bunlar, aynı şeyler değildir. Kavganın amacı ve örgüt, devrim gibi olgular çok iyi özümsemeli; kişi kendi güvenliği ile örgüt güvenliğinin taşıdığı iç içeliği ve devrimin kendi yaşamındaki somutluğunu hissetmelidir.

Bir gerilla için “Ben nasıl olsa öldürüleceğim.” ön kabulü bir za-

yıflık ve mağlubiyeti çağırma sebebi. Gerilla, devrimci bir savaştır. Dünyanın pek çok kesiminde görüldüğü gibi bağımsızlık mücadelesini zaferden zafere taşımış ve on yıllarca süren bir savaşta ayakta durmuş savaşçıların olduğu bilinmektedir. Her devrimci, her savaşçı, her mücadeleci ölmek için değil, daha çok var olmak ve daha fazla mücadele etmek için gayret sarfeder. Ölüm bir amaç değil, olasılıktır. Kavganın bütünü açısından gerekli hale geldiği durumlarda da, o bir amaç değildir; gerekliliktir. Kişi, örgütle ve örgütün amaçlarıyla ne denli bütünleşirse bu türden ikilemlerin sebep olabileceği tereddüt o denli dağılır.

Bir savaşçının iyi nişan alması, silahını temiz tutması, iyi gizlenmesi nasıl kendisinin kadar örgütün de güvenliğini arttırıyorsa; örgütün bütün halindeki başarısı da tek tek bireylerin başarısı ve güvencesi demektir. Her durumda somut olarak tanımlanamayabilen bu ilişki yer yer kişinin sağlığı ile örgütün sağlığını çelişik gibi gösterir. Bu, sorunun kendine has yanıtıcı görüntülerinden sadece biridir. Buradaki genel-özel diyalektiği, karşılığını bulabildiği oranda ruhsal ve fiziki bütünleşme, daha net göstergelerle ifadesini bulur.

DEVRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR!

**ERKAN
UZUNEMİNAĞAOĞLU
ŞAHSINDA TÜM DEVRİM
ŞEHİTLERİNİ SAYGIYLA
ANIYORUZ!..**

(*) 1999 tarihinde yayınladığımız ve Emperyalizme ve Faşizme Karşı DEVRİMCİ HAREKET Dergisi'nin 11. sayısında yer alan bu değerlendirmeyi taşıdığı güncel önem sebebiyle yeniden yayınlıyoruz.

**17 ARALIK 2007
DEVRİMCİ HAREKET**

DEVRİMCİ YAŞAM BİR TEKRAR OLMADIĞI GİBİ DÜNÜ BUGÜNDEN KOPARAN BİR YADSIMA HALİ DE DEĞİLDİR

Anmalarda başarının birinci koşulu, anma öznesine hak ettiği değeri vermek ve aradan geçen yılların zaman aşımı etkisi yapmasına izin vermeyecek bir somutlukta dünü bugüne taşımaktır. Son yıllarda anmaların giderek gereksiz görülmesi veya yasak savar bir edayla geçiştirilmesi, hafızasız bir toplum yaratma çabasını güçlendiren bir işlev görmüştür.

Gerçekte devrimci değerlerin anılmasının, burjuva düzenin sıkıcı ve içi boş ritüelleriyle bir ilgisi yoktur. Bu iki olgu arasında benzerlikler kurup anmalara soğuk bakmak, değerlerde sınıf farkını ve mücadelede devamlılığın önemini kavramamaktır.

Mahir ve yoldaşlarını anarken genelde THKP-C'nin özelde Kızıldere'nin tarihsel bağlam içerisinde kavranmasını sağlamak, tekrarı önlerken, alınacak derslerin yeniden üretime içerilmesini beraberinde getirecektir.

Devrim, ezilenlerin mücadelesinde düşünsel toplamın eylemsel toplama uyumunun zaferi ise, bu yolda atılan her yumruğun ve söylenen her sözün anlamı vardır. Ama yine de ideolojik güven, politik isabet ve deneyimlerini damıtarak yerelleştirebilme kabiliyeti başarı için şarttır.

THKP-C, Çin'den Vietnam'a uzanan halk savaşının zaferini, 1968'de doruk noktasına ulaşan antiemperyalizmle de birleştirerek, Türkiye devriminin yolunu çizdi. Yaklaşık 36 yıl önce ortaya konan temel teorik tezlerin, değişen dünya ve ülke koşullarına rağmen bugün hala büyük oranda geçerliliğini koruması, değerlendirmelerde isabetin göstergesidir.

Örgütsel zeminde beliren sınıfsal uzlaşma eğilimlerine ve Marksizm'den sapmalara duygusallıktan uzak net tavır konması, güç hesaplarının kafa sayısı değil nitelik üzerinden yapılması, ortaya ideolojik olarak duruşu net bir yapı çıkardı.

Mahirler, geleceği gününbirlik hesaplara feda eden pragmatizmden uzak dururken, ilkelerini hiçbir nedenle çiğnetmemiş, bugün örneklerine sıkça rastladığımız, konjonktürel güçlere yedeklenme biçimindeki omurgasız duruşlardan özenle kaçınmıştır.

Tutsak düştüklerinde, sorgu süreçleri dahil her aşamada değerlerini eğip bükmeden kararlı biçimde duran ve ilk fırsatta özgürlüğünü kendi tırnaklarıyla geri alan Mahirler, tökezleme sonrasında yenilgi ikliminin hakim olmasına fırsat vermemiştir.

Yoldaşlık tanımını, dar örgütsel sınırların içine sıkıştırmamış, devrimci yapılar arasındaki ilişkiyi her türlü bedelin ödenebildiği bir sahiplenme seviyesine taşımıştır.

Denizlerin idamı gündeme geldiğinde mevcut tüm imkanların bu olasılığı önlemeye seferber edilmesi, sonuç ne olursa olsun, Türkiye Devrimci Hareketi adına bir kazanım olmuştur.

Evet, Mahirler tüm çabalarına rağmen Denizlerin idamını önleyemedi. Önce Kızıldere'de ON'lar, sonra da 6 Mayıs'ta idam sehpasında Denizler katledildi. Ama onlar, "Ölüm, nereden ve nasıl gelirse gelsin, silahlarımız elden ele geçecekse, savaş sloganlarımız kulaktan kulağa yayılacaksa ve başkaları savaş ve zafer naralarıyla ve de makineli tüfek sesleriyle cenazelerimize ağıt yakacaksa, hoş geldi, safa geldi." diyen bir gelenekten geliyordu. Bu nedenle, ne 6 Mayıs ne de Kızıldere son olmamış, devralınan değerler, mücadelenin her basamağında yol gösterici bir işlev yüklenmiştir.

Onlardan çok şey öğrendik ve öğrenmeye devam ediyoruz. Devrimci yaşam bir tekrar olmadığı gibi dünü bugünden koparan bir yadsıma hali de değildir.

3 Mart'tan 8 Mart'a, 12 Mart'tan 16 Mart'a, Newroz'dan 30 Mart'a ayın hemen her gününün devrimci değerler ve anılar adına bir anma ve yaşatma grafiğinde yerini bulması, devrimciliğin zamanla sınırlı olmadığı ve bir yaşam biçimi olarak algılanması gerektiğinin göstergelerinden biridir.

KIZILDERE DEVRİMCİ YOL'DUR

DEVRİMCİ YOL KAVGADA SÜREKLİLİĞİN ADIDIR

**30 MART 2008
DEVRİMCİ HAREKET**

BİRLEŞİK CEPHENİN ANLAMI

Faşizme ve gericiliğe karşı mücadele emekçi halk ile birlikte tüm katmanları kucaklamalı ve sarmalıdır.

Ülkemizde gerek ekonomik, gerekse siyasi krizler süreklilik arz etmektedir. Bizim gibi geri kalmış, ekonomisi kendi iç dinamiği ile gelişmemiş ülkelerde, kapitalizm büyük oranda çarpık bir gelişim seyri izlemiştir. Ve az gelişmişlik nedeniyle burjuva demokrasi kültürü oturmamış, Hukuk Devlet yapısı yeterince oluşmamış, insan hak ve özgürlükleri bilinci yerleşmemiştir. Bu nedenle buna benzer bütün alanlarda az gelişmişliğin sıkıntısı ile karşı karşıya kalabilmekteyiz. Az gelişmişlik sebebiyle ülkemizde yığınla sorun bulunmaktadır. 85 yılda 60 hükümetin kurulması/değişmesi ve ortalama hükümet süresinin bir buçuk yıl olması bunun en açık ifadelerinden biridir. Zaman içerisinde sık sık hükümetin değişmesi bu ülkedeki istikrarsızlığın bir göstergesidir.

Dışa bağımlılıktan dolayı emperyalistlerin nasıl ve hangi çeşit oyunlar oynadıklarını çok iyi tespit etmek gerekir. Buna göre sosyalistim, devrimciyim, sosyal demokratım, aydınım, antifaşistim diyen herkes kendine düşen görevi gücünün yettiğince yerine getirmektedir. Herkesin yapacak bir şeyleri elbetteki vardır. Yeter ki bu durumdan ötürü sorumluluk duyalım ve kendimize vazifeler çıkaralım. Bizlerin bir araya gelmesini engellemek için birileri dün olduğu gibi bugün de mutlaka birlikteliğimize çomak sokmaya çalışacaktır. Bizlerin bu tür oyunlara gelmemesi gerekir. Küçük veya zamansız hesaplarımızı bir tarafa bırakıp, ülkemizin hangi aşamalardan geçtiğini görmemiz, tartışıp doğru olanları yapmamız gerekir diye düşünüyo-

ruz. Mücadelemizde hangi mücadele biçiminin ön plana çıktığını düşünmek, bunu sorgulamak, buna göre aciliyetini tespit etmek gerekir. Ayrılıklarımızı bir yana bırakıp önceliklerimizi bir araya getirerek göreceğiz ki çok şeyler yapmayı başaracağız. Bu yapabildiğimiz şeyler bize hem moral verecek hem de çok daha güzel şeylerin yapılacağını göstererek, örnek olacaktır. Yeter ki samimi olalım ve taşın altına hep birlikte elimizi, yetmez yüreğimizi koyalım. Gün geçmez ki emekçilere, emeğe, yaşam alanlarımıza, halkı aydınlatan aydınlara, devrimcilere, yurtseverlere karşı bir saldırı olmasın. Sermaye ancak bu alanlara saldırmakla yaşamını idame ettiriyor. Hedef şaşırtıyor, oyun içinde oyun oynuyor. Bir gün sağlık yasasıyla, bir gün orman yasasıyla, bir gün türbanla, bir gün laiklikle, bir gün anayasayla, bir gün insanların şoven duygularıyla oynuyor. Milliyetçi, ırkçı sloganlarla toplumu/halkları birbirine düşürtücü oyunlar oynayarak emperyalist ve gerici sömürü düzeninin üstünü örtmeye çalışıyorlar. Ve aynı zamanda emek cephesinin bir arada olmayışından, bölük pörçük oluşundan çok güzel yararlanıyorlar.

Bu yazımızın kaleme alınması olan bitenin ancak bir kısmının izah ve tanımını yapmaya mümkündür. Dünyadaki gelişmelerden Türkiye'yi soyutlamak mümkün olamaz. Çünkü bizim ülkemiz de dünyadaki kapitalist ve emperyalist sermayelerle içli dışlıdır. Dünya bankasının, İMF nin her dediğine evet diyen bütün koşullarını kabul eden anlayışlar günümüze kadar sürer gelir. Hem ekonomik anlamda hemde siyasi anlamda ABD emperyalizminin her dediği ülkemizde elzem sayılır. Bu durum gösteriyor

ki emek sermaye çelişkinin çözüm noktası birbirini alt etmekle mümkündür. Bu durum bir devrim sorunudur. Bu bir temel çelişkidir, bu temel çelişki kapitalizmin var olduğu sürece dahası ezilenlerle ezenler olduğu sürece temel çelişki olarak devam edecektir ve kaçınılmazdır. Temel çelişki kendi karakterinden kaynaklanarak, kendi içinde çok yoğun çeşitlilik arz eder. Bu çeşitlilik sınıfsal mücadelelerde değişik biçimlerde, değişik şekillerde ortaya çıkar. Bu çeşitlilik çelişkinin karakterinden kaynaklanan bir durumdur. Bir tarafta temel çelişki durur ve süreklilik arz ederken, bir başka çelişki yani tali çelişkilerden biri, temel çelişkinin önüne geçer ve bu çelişki baş çelişki olur. Bununla mücadele etmek durumundasın. Bu çelişkiyi çözmeden, aşmadan, temel sınıf mücadelesi olan mücadele biçiminin koşulu oluşmadan, mücadele etmek zordur. Ülkemizde bu anlamda mücadele biçimlerine baktığımızda Artvin'de ve ülkemizde emperyalizmin ve uygulayıcısı AKP nin emeğe saldırısı ve yaşam alanlarına direk ve indirekt dolaylı müdahalelerini görüyoruz. Bu gelişmeler karşısında çağdaşım, demokratım, aydınım, yurtseverim, devrimciyim, sosyalistim, emekten yanayım diyen siyasi partiler ve hiç kimse ülkemizdeki bu gelişmelere kayıtsız kalmamalıdır. Faşizme, emperyalizme ve gericiliğe karşı Birleşik cepheyi oluşturmalı ve Birleşik mücadelede yer almalıdır. Bu durum bir baş çelişki tespiti olasılığını gösteriyor. Hiç kimse böyle bir tarihsel görevden kaçmamalı ve gelecek kuşaklara onurlu bir mücadele bırakmalıdır.

Devrimci selamlarımızla.

**DEVRİMCİ HAREKET
OKURLARI - ARTVİN**

ÖNDER BABAT YANLIŞI VE ÇÜRÜMEKTE OLANI REDDEDEREK DOĞRUYU BULMANIN ADIDIR

Aslında **Önder**, insanlarda tanınık olduğumuz geri düşüşlerden tembelliklere, sızlanmalardan sistemle uzlaşmalara, değerbilmezlikten kolay tüketme ve yer değiştirmeye kadar hemen her sorunlu durumda aklımıza gelen bir çözüm, bir yolgösterici yaşam deneyi, bir önder öznedir. Bu nedenle kişinin iç savaşını konu alan bu yazıyı O'na atfediyoruz.

Reddetmeyi öğrenmek zorundayız yoldaşlar; ama her şeyi değil. Her şeyi reddeden kendini de reddeder. Yadsımayla yetinir, alternatif üretmez. İtirazın çekimi sayesinde ilgi toplasa da varlığı geçici olur.

"Çarşı her şeye karşı" türünden Anarşizmle malul itirazlar, devrimcilerin yapıcılığıyla bağdaşmaz.

Devrim, yıkıcılığının yanında yapıcılığı barındırdığı oranda anlamlıdır. Hatta daha yıkmaya başlamadan, bugünden, reddedilenin yanında alternatifinin boy vermesini sağlamak, inandırıcılığı olduğu kadar, başarıyı da güçlendirir.

Bugün, sabır gerektiren, ancak yıllar sonra ürün verebilecek tohumlamalar yapmak, günübürlük yaşayıp günübürlük tüketen, biriktirme olgusuna yabancı kesimlere zor geliyor.

Yaklaşık 27 yıldır, başkaldırı ruhuyla plan yapan, sabreden yanımıza o kadar çok ateş ettiler ki ortaya **sabırsız bir gençlik** çıktı.

Aslında sadece gençlik değil, her yaşta insan, kolay vazgeçer, kolay yer değiştirir, yani hızla tüketir oldu. İkili ilişkiler adeta dikiş tutmuyor. Aşk, ağızlarından sadece alışkanlıkla çıkan içi boş bir sözcüğe döndü. Paylaşılarak üretmek ve birbirini ço-

ğaltmak üzere bir araya gelen "çift"lerin dostluğu dahi yitirerek yollarını ayırmaları için büyük nedenler gerekmiyor. Zaten çoğu kez ilişkinin sıkılmayla sonuçlanması, bir araya geliş nedenlerinin de sanıldığı gibi büyük olmadığına göstergesidir.

Ağızda, temelsiz (yürekten bağımsız olarak) büyütülmüş aşk sözcükleri nasıl kısa süre sonra yerini tam tersi sözcüklere ve parçalanmış ilişkilere bırakıyorsa; örgütsel yapılarda rastlanan **saman alevi ilişkilerde** de benzer şekilde ters köşelere kolaylıkla savrulmak söz konusu olabiliyor.

Kişi, dün yere-göğe sığdıramadığı bir olguyu/değeri bugün yere çalar hale gelmişse, öncelikle kendinden kuşku duymalıdır. Ne var ki **yöntemsizliğin ve bilimsel gereğe ihtiyacı duymama yaygınlığının aklı esir almış olması** sebebiyle uçtan uca savrular, hak ettikleri yadırgamayla karşılanmıyor.

Toplumun yakından izlediğimizde; kolay parlayan, birbirine kolaylıkla ve sudan nedenlerle zarar veren, öfke ve rekabet yüklü, **gerçekte sevgisiz** olduğunu görürüz. İşte devrimcilerin, bu toplumun içinden geldiğini ve nitelik değişiminin "devrimci okullar"da dahi uzun yıllar alabileceğini düşünürsek; devrimci çatılar altında yaşanan sorunların da, yalpalama ve kolay yer değiştirmelerin de nedenini görmekte güçlük çekmeyiz.

Gerçekte bilincin hemen her basamağına tortular halinde yerleşmiş olan alışkanlıklar, öğretilmişlikler toplamı olarak kişiye yön verir. Bunların, sistemin niteliği gereği **öğretilmiş gericilikler** olması, devrimciliğe yönelen kişiyi bir çeşit **iç savaşla**

karşı karşıya getirir. İşte kişi ancak bu iç savaşı kazandığı oranda gerçekten devrimcileşmiş olur. Ancak o aşamada, devrimciliğin salt güzellik üreten ufkuna erişilmiş ve geri dönüş ihtimali kalmamış olur. Bu nedenle, ülkemizdeki "geri dönüş" yoğunluğu, aynı zamanda **devrimcileşme yoğunluğu** olarak değerlendirilebilir.

Devrimcileşmek, diğer bir ifadeyle politikleşerek yaşamı her gün yeniden üretebilme potansiyeliyle donanmak, sistem karşısında başlı başına bir tehdittir. Bu nedenle özellikle gençliğin henüz "yaş"ken sağa veya daha çok da boşluğa doğru eğilmesi sistemin geleceği için bir güvence olarak görülmektedir. Bunun için ideolojik tuzaklardan manipülasyona kadar her yol denenmekte; geleceği karartmanın, gençliği teslim almaktan geçtiği bilinciyle hareket edilmektedir.

Bugün eğer **Coca-Cola şişesinden fırlamış gibi** yaşayan, internetsiz veya partisiz (eğlence partileri) kaldığında sıkılan, inançsız ve geleceksiz bir gençlik yetişiyorsa, bunda geleceğe kastedenlerin özel bir rolü vardır. Gençlik, devrimci yaşam biçimini tercih etmesin diye akla gelen her yol denenmektedir. Ama görünen o ki saman alevi gibi yaşayan, mutsuz ve projesiz bir gençliğin, onları bu hale getirenlere de bir yararı olmayacak. Yani adeta genç olmadan ihtiyarlayan, uyuşmayı yaşamaya tercih eden bir gençlik oluşturmakla sistem belki bir kuşağı öldürmüş oluyor, ama bu kendisi için de bir güvence değildir. Yine de düşleri ve geleceği olmayan, an'ı

tüketerek yaşayan bir gençlik; sorgulayan, reddeden ve başkaldıran gençliğe, yani örgütlü gençliğe tercih ediliyor.

Örgüt fobisi büyütüldüğü oranda ters yöndeki kaçışın kişiyi yalnızlaştırarak kolay teslim alınabilir hale getireceği bilindiği için, örgütlü yaşam, **birey olmanın antitezi** gibi gösterilmektedir. Bugün “birey olamadım” deyip kendini piyasanın liberal kollarına bırakanlardan bağımsızlık söylemiyle örgütlü yaşamdan uzaklaşan aydın ve sanatçılara, en koyu renkli örneklerden liberal sol duruşu çağın gereği sayanlara kadar çok geniş bir yelpazeden devrimci mevziler ideolojik mermilerle yoğun biçimde taranmaktadır.

Anımsanacak olursa, 1980 sonrasında piyasaya en yaygın biçimde sürülen ideolojik motiflerden biri de “birey olamadık” söylemiydi. O söylemin, takip eden yıllarda sınıfsal uzlaşmayı telkin eden liberal ideolojik saldırıya nasıl kan taşıdığı bugün daha net görülebiliyor. Söz konusu söylemin sahiplerinden birinin Sinan Çetin olduğunu bilmek, inanıyoruz ki bu netliği arttıracaktır. Bu liberal söylemin evrimi adım adım takip edildiğinde aynı süreçte gündeme gelen “sosyalizmin yenilgisi”, “yeniçağa uyum”, “21. yy. sosyalizmi”, vb kavramlar arasındaki ilişkiyi görebilmek daha kolay olacaktır.

Bugün eğer **birey olmanın** gerekleri tanımlanacak ve ben olgusu tartışılacaksa; bu, burjuva ölçeklerle değil, devrimci ölçeklerle yapılmalıdır. Bireyin gelişimine imkan veren kapitalizmin gericileşerek bireyi hiçleştirdiğini, sürünün bir parçası haline getirdiğini bilmeyen devrimci yoktur. Bu nedenle “birey olamadınız” edebiyatına aldırmadan, yürünen yolda ısrar edilmeli, sürecin eksikleri sistem içinden yöneltilen eleştirilerin baskılanması altında değil, devrimciliğin yeni en isabetli şekilde tanımlayan seçiciliği ile belirlenmelidir.

Devrimci bireyin eksikleri varsa, yine devrimciliğin yeni insan hedefi kapsamında saptanmalı, birey olma adına piyasa pespayeliğinin kişiyi paçavraya çeviren özelliklerinden uzak durulmalıdır.

Emperyalist-kapitalizm, sosyalizmin mevcut örneklerinin çözülmesini kendi doğruluğunu kanıtlamak için bir fırsat olarak değerlendirip kapsamlı bir ideolojik saldırıya geçmişken; devrimciler, özeleştirme veya yenilenme amacıyla da olsa, söz konusu ideolojik saldırıya güç katar duruma düşmekten özenle kaçınmalıdır.

Bugün devrimcilerin hiç olmadığı denli sınıfsal tavrı netliğine ihtiyacı vardır. Bu, günümüz Marksistlerinin omzunda olan, popülist söylemle ikame edilemeyecek ve başka kesimlere devredilemeyecek bir sorumluluktur.

ÖNDER YOLDAŞ YOLUMUZU AYDINLATIYOR!

Bir yoldaş nasıl yaşatılır, nasıl unutulmaz? Her ölüm yıldönümünde hatırlanarak mı? Kuşkusuz bu önemlidir, ancak yeterli değildir. Aslanan onun hayatını verdiği değerleri yeniden üretmek ve çoğaltmaktır. Varolunan her yerde mücadelenin ihtiyaçlarına yanıt olabilme iradesi gösterme, ileriye atılmadır durmaksızın. Bunlar olmaksızın yaşatma ve hatırlama iddiası içi boş bir sözden ibarettir. Ötesi o yoldaşın beklentilerini incitmektir. Yetersizliklerimize, ayağımızı çelmeleyen, ruhumuzu karartan sayısız engele rağmen devrimci yolda yürüme kararlılığını yitirmemektir yoldaşlara layık olmak.

Önder Babat şahsında tüm yoldaşlarımız bizim için yol göstericilerdir. Hele ki bencilliğin, ben merkeziliğin, mücadeleden kaçmanın, tasfiyeciliğin ortamı alabildiğine kapladığı bu süreçlerde.

Peki nedir Önder Babat olmak?

- * Koşullara teslim olmamak, her türlü olumsuzluk içinde yol açabilmek;
- * Kendini değerleriyle ve hareketiyle bütünleştirebilme gücüne sahip olmak;
- * Eksikliklerini görmek ve onların üzerine yılmadan gitmek;
- * Her zaman etrafına pozitif enerji yaymak, devrimciliğin insanı güzelleştirici ve çoğaltıcı yanının mükemmel bir taşıyıcısı olmak;
- * Elinden kitap düşürmemek; teoride ustalaşamazsam pratiğe yeterince cevap olamam diyebilmek;
- * Bitmek bilmez bir merak ve coşkuyla öğrenmek, anlamaya çalışmak;
- * Tembellik yapmamak, uflayıp puflamamak, yoldaşlarını yormamak;
- * Mazeret, gerekçe yaratma zayıflığına asla prim vermemek, güçlükleri, olumsuzlukları öne çıkarmamak, tersine olurlarını bulmak, çözmek için gecesini gündüzüne katmak;
- * Bir cümleyle **tepeden tırnağa hareket olabilmektir** Önder Babat olmak.

Bizler yurtdışında yaşayan yoldaşları olarak Önder'imize hayatını verdiği değerleri yaşatarak, çoğaltarak, mücadelenin ihtiyaç gösterdiği ileri adımları atarak, umudu büyüterek cevap olacağız. **O bize Önder oldu, biz ona layık yoldaşlar olacağız.**

Önder Babat Mücadelemizde Yaşıyor!..

Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Mücadelemiz!..

3 Mart 2008

TURKEY INFORMATION CENTER

KATLEDİLİŞİNİN 4. YILINDA ÖNDER BABAT'I ANDIK

Dostlar, yoldaşlar

Bundan tam 4 yıl önce bu sokakta, burada yoldaşımız ÖNDER BABAT, faşizm tarafından susturucu takılı bir silahla vurulmuştu. Tarihin her döneminde zorbalar düzenlerini devam ettirebilmek için katliamlar, infazlar yapmışlardır. Ne zaman bastırdıklarını, bitirdiklerini düşündülerse mücadele, yeniden ve yeniden devam etmiştir. Onu ve uğrunda ölmeyi göze aldığı değerleri yok edebileceğini düşünen zavallılar görüyorlar ki ÖNDER BABAT'lar öldükçe çoğalıyorlar ve işte yine buradalar.

Önder yoldaş; araştıran, sorgulayan, itiraz eden, sorunlar karşısında sızlanmayı değil çözümler üretmeyi yaşam tarzı edinmiş bir arkadaşımızdı. Ülkede ve dünyada yaşanan gelişmelere seyirci kalmayan, bulunduğu ortamlarda insanlarla tartışan ve bilgilerini paylaşan öğrenmeye açık, mütevazı bir yoldaşımızdı. Ona ve de-

ğerlerine layık yaşamak, birlikte mücadele ettiğimiz kavgayı büyütmek bizim görevimizdir.

Zorluğu daha da artan bir süreçten geçiyoruz. Hakimiyet gücünün sınırlarında olan ABD emperyalizmi sıkıntıya düştükçe kendisine bağlı güçlerin durumu da hayli zorlanmakta. Dünyanın kalbi olan ve zeminin kayganlığını hiç yitirmediği Ortadoğu'da emperyalistler ve bölge güçleri arasındaki çelişkiler de keskinleşiyor. Bugün Irak'a operasyon vizesi verenler, bunun karşılığını Afganistan'a asker göndermeyle, Irak'taki güçlerine yardım ve ihtiyaç karşılamayla fazlasıyla alacaklardır. İran ve diğer ülkelere Türkiye ile olan işbirliği üzerinden güç gösterisi yaparak hala asıl söz sahibi olduğunu göstermektedir.

Halk güçleri açısından bir kez daha görülmüştür ki süreç, durulan yerin netleştirilmesini ve devrimci mücadeleyi yükseltmeyi gerektiriyor. Emperyalistlerin

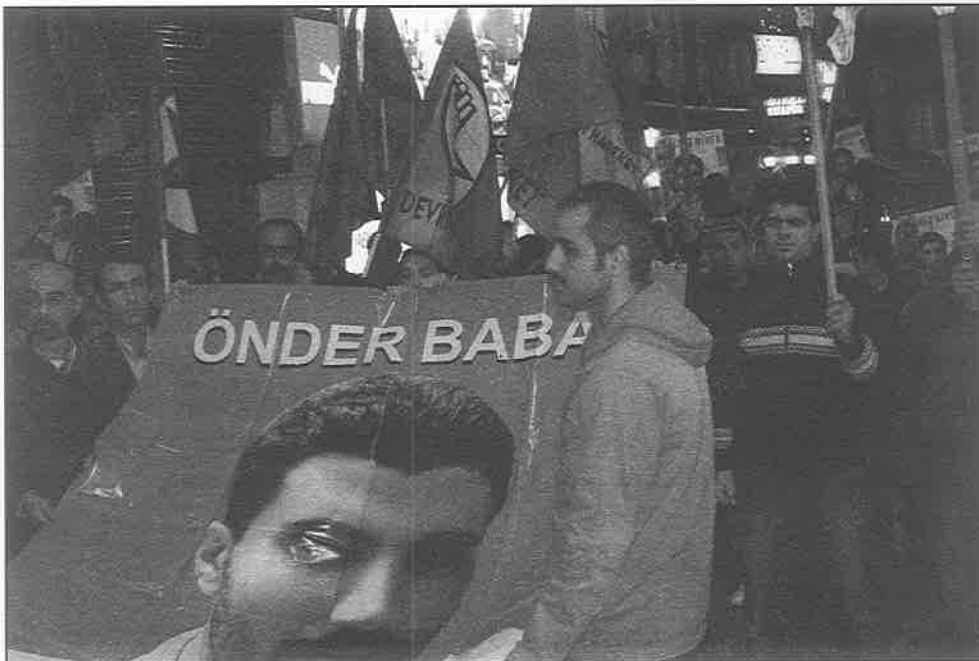
ve bölge devletlerinin çıkar çatışmaları arasından "denge hesaplarıyla" bir şeyler damıtmaya çalışmak mümkün değildir. Ve kim bu girdaba kendini kaptırırsa bilmeli ki, tarihte örnekleri olduğu gibi, sonu yine acı, kan ve kullanılmışlıkla gelen çöküntü olacaktır.

Ülke içinde yaşanan gelişmelere baktığımızda her şeyin satıldığını, tekellerin artan oranlarıyla hayatlarımızı daha da zorlaştırdığını, açlıkla, baskıyla teslim almaya çalıştığını görüyoruz. Toplumun bir bütün halinde hastaneleri tıka basa doldurduğu, okulların ticarethaneye dönüştürüldüğü, tersanelerde ölümlerin normalleştirildiği, dinciliğin ve şovenizmin uyuşturucu etkisinin sürekli diri tutulduğu bir ülkede devrimcilere, ilerici güçlere daha fazla sorumluluk düşüyor. Küçük dünyalarda küçük hesaplara kapılmadan mücadele bayrağını hayatın her alanında dalgalandırmalıyız. Değerlerimize sahip çıkmalı, onları yaşatarak korumalıyız. Önemli olan yaprağın dahi kımıldamadığı bir süreçte rüzgar olup fırtınalar yaratabilmektir. Bize dayatılan kimliksizleştirme, düzeniçileştirme politikalarına teslim olmayıp kavgada ısrarcı olmalıyız.

Yolumuz uzun ve zorlu biliyoruz. Ama bu yolun doğru ve yürünülebilir olduğunu da biliyoruz. Bedeli ne olursa olsun biz bu yolu yürüyecek ÖNDER BABAT'ın uğrunda yaşamını feda ettiği değerleri, özgürlük finaliyle taçlandıracağız.

3 Mart 2008

DEVRİMCİ HAREKET

İBRAHİM YAVUZ'U ANDIK

Önder Babat Kültür Merkezi'nin düzenlediği İbrahim Yavuz'u anma etkinliği coşkulu bir atmosferle gerçekleştirildi. 17 Şubat 2008 Pazar günü TMMOB Makine Mühendisleri Odası'nda yapılan anmada başta İbrahim Yavuz'un eşi Gülser Yavuz olmak üzere Tevfik Atam, İsmail Hakkı Ortaköylü, Ümit Ülgen, Suat Batur ve Bülent Aydın gibi İbrahim Yavuz'un pek çok mücadele arkadaşı duygu ve düşüncelerini aktardılar.

Önder Babat Kültür Merkezi tarafından hazırlanan, İbrahim Yavuz'u ve devrimci değerleri yansıtan bir sinevizyon gösteriminin yapıldığı etkinlikte sırasıyla Önder Babat Müzik Topluluğu, Serhad Raşa ve İlkay Akkaya da davetlilere kısa birer dinleti sundular.

Hüznün ve coşkunun beraber yaşandığı anma, genç devrimci kuşaklar için de öğretici bir nitelik taşıyordu.

DOSTLAR YOLDAŞLAR

Geçtiğimiz günlerde bir devrimciyi, bir kavga insanını, bir yoldaşı yitirdik. Onu ölümsüzlüğe uğurladıktan sonra, bugün burada böyle bir anma etkinliği düzenlemek isteşimizizin ağırlıklı nedeni, İBRAHİM YAVUZ'u bilmeyenlere anlatmak, bilenlerin de hafızasında yeniden canlandırmaktır.

Dün devrimci saflarda olup bugün kendini kapitalizm rüzgarına bir yaprak gibi bırakıp savrulanların sayısındaki yoğunluk; yaşanan örgütsüzlük, dağılma ve tükenme halleri; önce utangaç olarak başlayan sonra da hızla büyüyen kapitalizm seviciliğın sol diye bilinen çevrelerde gördüğü ilgi, İBRAHİM YAVUZ'ları bugün tekrar tekrar anlatmayı ihtiyaç haline getirdi.

Onu anlatmaya, doğru anlatmaya verdiğimiz önem nedeniyle buraya; onunla Devrimci Yol'da, tutsaklık koşullarında, Devrimci Öğretmen sürecinde, kısacası devrimci yaşamın her kesitinde yan yana durmuş mücadele arkadaşlarını çağırdık. Birazdan sözü onlara bırakacağız.

*İbrahim Yavuz anmasında okunan sunu metnidir

EGE'DEN, DOSTLARA MERHABA...

Yılgınlık ikliminin teslimiyet rüzgarı ile savrulmuş, kendine ve değerlerine yabancılaşmış bir insan olmayı reddeden, değerlerini yaşatarak korumayı tercih eden bir insanımızı daha mücadele saflarında kaybettik. Kuşkusuz, kaybı büyük olacaktır, ama kararlılıkla belirtelim ki yeri mutlaka doldurulacaktır. Bugün düzenlenmiş olan bu anmada bunun göstergelerinden biridir.

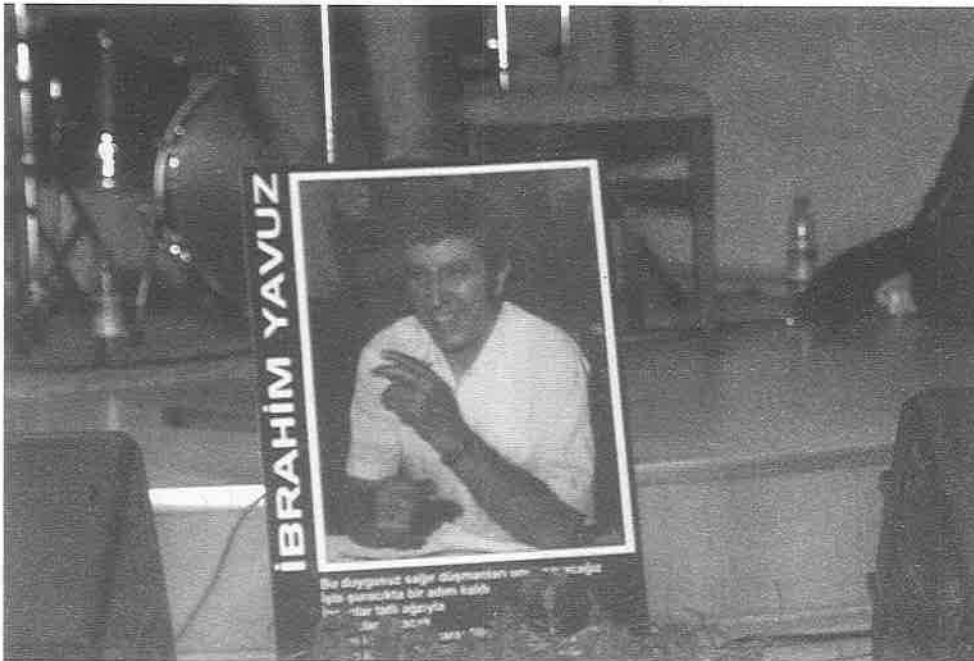
İbrahim Yavuz şahsında bir kez daha belirtmek istiyoruz... zor bir dönemden geçiyoruz. Bize düşen bu zorlukları bilmek ve yöntemler geliştirip aşmaktır.

Rüzgarın, bizden yana estiği dönemlerde solcu olmak, devrimci olmak kolaydır. Önemli olan yaprağın bile kımıldamadığı bir iklimde rüzgar olup fırtına estirebilmektir.

Geçmişin değerlerini gelecek projelerimizde buluşturup bugüne damıtan ailemizin üyeleri olan sizlere E-GE'nin yoldaş sıcaklığını iletiyoruz.

Bir kez daha uğruna ölümü bile göze aldığımız değerlerimizi yaratan şehitlerimizi selamlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

*Mine Bademci Kültür Merkezi tarafından gönderilen ve İbrahim Yavuz anmasında okunan metnidir.

İBRAHİM YAVUZ'U UNUTMAYACAĞIZ UNUTTURMAYACAĞIZ*

Dostlar,

İçimizde değerli bir dostumuzu anmak için bir araya gelmenin burukluğu olsa da yaşadığı her anı insanlığın mutluluğuna adanmış bir yoldaşımızdan söz etmek acımızı hafifletiyor.

İnsan, dünyaya geliyor; belli bir yaşam sürüyor. Sonra sevdiklerini ardında bırakarak sonsuzluğa kayıp gidiyor. Yaşadığı sürede çevresinde bıraktığı izlenimlerle ölümsüzleşiyor.

Zamansız yitirdiğimiz İbrahim Yavuz kardeşimiz de örnek davranışları, kararlı tutumu, emperyalizme ve faşizme karşı dik duruşu ile örnek bir devrimcinin nasıl olması gerektiğini bizzat kendi yaşamı ile göstererek aramızdan ayrıldı.

İbrahim Yavuz'u karlı bir günde yolcu ettik, yine karlı bir günde anıyoruz. Onun bembeyaz, onurlu yaşamına kardan güzel ne yakışabilir? O, sevgili eşinin, çocuklarının, yoldaşlarının yaşamından, bembeyaz karların saflığında ve temizliğinde, bize bir devrimcinin nasıl olması gerektiğini göstererek ve mücadelesini gençlere bırakarak geldi geçti.

Gençlerin onun mücadelesini kaldığı yerden alıp ilerilere götüreceğine kuşkumuz yoktur.

Nedir İbrahim Yavuz'u örnek kişi yapan duruşu? O, bir devrimcinin nasıl mücadele etmesi ve nasıl yaşaması gerektiğini göstermiştir.

O, emperyalist sistemin yeni bir aşamaya girdiği, dünyayı yeniden biçimlendirmeye çalıştığı bir dönemde, 'zaman değişti, bizde dönüştük!' diye yola çıkanların ardına takılmamıştır. Bir devrimcinin değişen, başkalaşan koşullarda da devrimciliğini yitirmeden yeni yol-

lar bulabileceğinin açıkça göstermiştir. İşte İbrahim Yavuz'ları yücelten budur.

İbrahim Yavuz, eski dostum, hem meslektaşım hem de mücadele arkadaşım. Ben kendisine 1977-1978 yıllarından beri tanırdım. Birlikte TÖB-DER mücadelesinin içinde yer almıştık. Sonra 12 Eylül geldi. Birer köşeye savrulduk. Büyük acılar çekildi. İbrahim Yavuz arkadaşımız bu vurgunda, çok sevdiği öğrencilerinden koparıldı. Ama o, umutsuzluğa düşmedi. Dişiyle, tırnağıyla yaşama tutundu. Mücadelesini onurluca sürdürdü. Nerede bir direniş görse ön saflarda yerini aldı. Nerde bir umut ışığı yakalasa o raya koştu. Halkını hiç yalnız bırakmadı, halkı da onu unutmayacak!..

İbrahim Yavuz'un 12 Eylül öncesi ve sonrası yürüttüğü devrimci mücadeleyi kavga arkadaşları anlattılar. Ben kısaca kamu emekçileri hareketine katkılarından söz edeceğim.

Bugün ülkemizde kamu sendikaları varsa eksik gedikte olsa örgütlü

bir kamu emekçileri hareketi varsa, bunda İbrahim Yavuz'un önemli ölçüde katkısı vardır.

İbrahim Yavuz 12 Eylül sonrasında öğretmenlikten koparılmıştı. Ancak o, hiçbir zaman mesleğine yabancılaşmadı. Yeteneklerini başka kazanç yolları için araç olarak kullanıp gününü gün etmedi. Yüreği hep arkadaşlarıyla birlikte attı.

12 Eylül'ün tozu dumanı biraz kalkar gibi olunca, biz eski TÖB-DER'liler, "neler yapabiliriz?" diye düşünmeye başladık. Giderek tüm kamu emekçilerini kapsayacak bir sendikalaşma hareketi başlatma kararı aldık. Bu amaçla önce bir 'eğitim derneği' kurduk. İbrahim Yavuz hemen öne çıktı. Derneğin kuruluşunda görev aldı. Çalışmaların dinamik gücü olan 'Devrimci Öğretmen' hareketine önderlik etti. Deneyimleri yol gösterdi. Adım adım sendikanın kuruluşu gerçekleşirken, her aşamada üstüne düşeni fazlasıyla yaptı.

O dönemde kimileri kısır tartışmalar içinde debelenirken İbrahim Yavuz, somut koşulların somut çö-

zümlemesini yaparak devrimci mücadeleyi sürdürüyordu.

Bugün, kamu emekçileri yetersizde olsa sendikalara sahipse, bunda İbrahim Yavuz'un azımsanamayacak katkısı olduğu unutulmamalıdır.

Hani, toplumda adsız kahramanlar vardır. Bunların belki adı çok duyulmaz ama bunlar her dönemde tarihin akışını değiştiren gerçek önderlerdir. İşte İbrahim Yavuz'da bunlardan biriydi.

Arkadaşlar,

Biz, taş taş üstüne konularak büyük özverilerle kurulan mevzilerimize sahip çıkmak zorundayız. Bu, aynı zamanda İbrahim Yavuz gibi adsız kahramanlara karşıda bir gönül borcudur.

Küçük siyasal hesaplar, kişisel anlamsız çıkarlar için, binbir çabayla kurulan mevzileri heba edemeyiz.

Bugün, eğitim alanında yetkinin sarı sendikalara kaptırılmasını da iyi düşünmek zorundayız. Eminim ki bu durum İbrahim Yavuz'u en az 12 Eylül yıkımı kadar etkilemiştir.

İbrahim Yavuz'ları düş kırıklığına uğratmaya kimsenin hakkı yoktur. Olamaz!..

İbrahim Yavuz gibi kişilerin bir özelliği de, çok sık görüşsek de onların varlığını her an duyumsamamızdır. Nerde bir direniş olsa, nerde bir halk hareketi olsa biliriz ki kırılmış saçları, vakur duruşları ile İbrahim Yavuz'lar ordadır. Bu, bize güç verir; direnme,-

mücadele azmi verir.

Ne yazık ki İbrahim Yavuz artık aramızda yok. Onunla miting meydanlarında omuz omuza olamayacağız. Demokratik mevzileri birlikte savunamayacağız. Ancak onun anısı her zaman yolumuzu aydınlatacaktır.

İbrahim Yavuz'ları unutmaya-
cağız, unutturmayacağız! Mahir Çayan'dan Önder Babat'a uzanan geleneğimiz içinde, bakışlarımızı her zaman üstümüzde duyumsayacağız.

Anısı, mücadelemize örnek olsun.

*İbrahim Yavuz'un mücadele arkadaşı Suat Batur'un, anmada okuduğu metindir.

İBRAHİM YAVUZ Anısına

**Gidenlerimizin ardından
Şiire durduk
Sessizliğe gömüldü kent
Yüreğimizin boğazı avazda
Yıldızlaşan yoldaşımız için
Sol yumruğumuz havada
Ölümsüzlüğe durduk**

**Ölümsüzlüğe durduk İbrahim
Özgürlüğe yani
Hani o yüzünün tüm haritasında
İnsanlığı anlatan gülüşün var ya
Onun gibi
Kabına sığmaz
Zincir tutmaz bir geleceğe durduk**

**Öyle çok yerde el ele
Öyle çok yerde göz göze durduk ki
Bizi ayıramazlar İbrahim
Bak hala halaydayız
Adımlarını adımlarımızdan
Soluğunu soluğumuzdan
Omzunu omuzbaşımızdan
Eksik etmeden
Şafağa duruyoruz.**

SOL EHLİLEŞME RÜZGARINA TESLİM Mİ OLUYOR?

Bahadır Deniz

Bugün solda en büyük sorun, **devrim** hedefinden açık veya örtük biçimde yaşanan uzaklaşmadır. Bunun, yorgunluktan inançsızlığa, değer erozyonundan önüne uzun vadeli hedefler koyamayacak denli güçten düşmeye kadar çeşitli nedenleri vardır. Politik yapıların yerini demokratik kitle örgütlerinin alması, geçmişte rastlanmayan düzeyde dernek, vakıf, vb oluşumlardaki artış, **toplumun sol yanının ne denli zayıf düştüğünün** göstergelerindedir.

Devrimcilerin devrim stratejileri oluşturup ona göre konumlandıkları dönemlerde de dernek, sendika, oda, baro, vb yerlerde çalışmalar olur; ama buradaki mücadele, temel mücadeleye tabi olacak şekilde organize edilir ve sonuçta toplanabilme kabiliyeti olan irili ufaklı pek çok adım, devrim yürüyüşünün bileşeni olarak işlev görürdü. O konumdan topluma bakıldığında da potansiyel kitleden doğrudan veya dolaylı ittifaklara kadar devrime sonradan da olsa katılım olasılığı önemsenir, **herkesin devrimci olması** biçiminde bir beklenti içinde olunmazdı. Bugünkü sorun, mezhep örgütlenmelerinden çıkar örgütlenmelerine veya bütünüyle kurucularının ihtiyacı olan öznel yapılara kadar geniş bir yelpaze içinde çoğalan oluşumların devrime mesafesinden çok, devrime önderlik edecek yapıların alternatifmiş gibi karşılanması ve sonuçta arabanın atın önüne geçmesidir.

Dikkatle incelendiğinde görülecektir ki bir yapı devrim perspektifini yitirdiği oranda, futbol

fanatizminin sol makyajlı örgütlenmelerine, günöbirlik amaçlar etrafında oluşmuş siyasallıktan uzak ortaklaşmalara, sivil toplumcu buluşmalara veya anarşizmin, feminizmin yeni versiyonlarına rağbet etmekte, onlara hak etmedikleri düzeyde önem biçmektedir. Bu, aynı zamanda umutsuzluğun ve yaşanmakta olan özgüven probleminin dışavurumudur. Sol değil, sola çağrışım yapacak kırıntılar veya kimi değer ve sembollerin istismarı sayılabilecek görüntüler, hakketmedikleri ilgiyi görürken aynı zamanda sol değerlerin sulandırılmasından ibaret duruşlara davetiye çıkarılmış; sol/devrimci kimliğin zahmetsiz ve bedelsiz taşınabileceği intibayı güçlendirilmiş oluyor.

Geçmişte bir mücadele aracının olması gereken biçiminin dışında yanlış/çarpık biçimi sayılabilecek bir yapı ortaya çıktığında eleştirilmesi ve ona gitmek, ona benzemek yerine onun devrimci saflara gelmesinin, devrimcilere benzemesinin sağlanması genel kabul gören bir duruş, bir ölçüydü. Bugün ise örneğin **Genç-Sen** diye, hemen her açıdan eleştirilmesi gereken bir yapı ortaya çıktığında, devrimci yapıların büyük çoğunluğu, eleştiriyi değil **var olanla organik bağlar kurma pragmatizmini** tercih etmiştir.

Devrimci değerlerde tasfiye ve erozyonun uzun yıllara yayılarak gerçekleşmiş olması, yumuşatılmış geçişlere fırsat verdi. Bu bağlamda örneğin, **Çarşı** örgütlenmesinin, **devrimcilikten futbol fanatikliğine** geçiş yapmak isteyenler için bir çeşit ayıp örtme işlevi gördüğünü

söyleyebiliriz. Benzer şekilde, rakı şişelerinin devrimci sofralarında boy göstermesine imkan tanıyan meşru gerekçeli toplu yemekler, "her gece demlenme"ye geçiş için bir basamak görevi görmüştür. "*Bu alemde iki büyük var: Beşiktaş ve 70'lik rakı*". diyen Çarşı; ne argoda, ne küfürde, ne mafyalaşama ve rant kavgalarında diğer fanatiklerden eksik kalmazken, devrimcilerden 1 Mayıs'a veya kimi konserlere katıldı diye abartılı övgü alınca, gerçekte **futboldan devrimciliğe değil devrimcilikten futbola doğru** ilgi dolayısıyla da lümpenleşme kamçılanmış oldu.

Gazetelerde çıkan "*Beşiktaş taraftar grubu Çarşı'nın tribün lideri Ferdi Aslan, kafasına sıkılan tek kurşunla öldürüldü. Cinayetin bedava bilet ile pankart kavgasından meydana geldiği öğrenildi...*" haberinden sonra geçtiğimiz günlerde de Çarşı'nın maçta "Şehitler ölmez vatan bölünmez" pankartı açtığını öğrendik.

Devrimci yapıların, sol görünümü olan ama gerçekte **Truva Atı** işlevi gören kesimlere rağbeti Çarşı ile veya Çarşı'nın Anarşist "A"sı ile sınırlı değil. Solda, özgürlük tanımının belirsizleştiği ve giderek gerçek özgürlüklerin yerini burjuva karakterli tanımların alma-ya başladığı veya amaç için gerekli araçları geliştirmek yerine her türlü araca karşı çıkıp temenni ile yetinenlerin sayısının çoğaldığı '90 sonrası dönemde, devrimcilerin artan ilgileri arasına Anarşizmin "özgürlük" ve "otorite karşıtlığı" gibi içi boş söylemleri girmiştir.

FEMİNİZM BİR YANIYLA DA ANARŞİZMDİR

Birkaç yıldır 8 Mart üzerinden yaşanan ve bu yıl daha kalın çizgiler kazanan saflaşma, solda **sınıfsal bakış açısından uzaklaşmanın** boyutunu gösteren bir başka gelişmedir. 3 yıl önce 8 Mart'ta Beyazıt'ta toplanan devrimci yapılar polis saldırısına uğramış ve biz onu haber yapmak yerine, Kadıköy'deki kutlamayı vermekle yetinen Özgür Radyo'yu eleştirmiş, kendi dışındakini yok sayma biçimindeki pragmatizmin tekrar etmeyeceğine inanmak istemiştik.

"Tartışmalı, inişli, çıkışlı bir sürece ihtiyaç duyulmadan hızla yaşanan saflaşma, devrimcileri de 'feminist yapıların tercih ve normları dışında' bir kutlamaya yöneltmiştir. Bu çerçevede oluşan platformda da ilk görüşmeden sonra, ortada böyle bir öneri, hazırlık, vb. olmadan EKB'nin tek başına Kadıköy için başvuru yapması, 'devrimci' olmak ortak paydasında saflaşan platformun zaafını e-le veren ilk belirti/gelişme olmuştur. Yapılan tartışmalar sonucunda EKB, bu tutumunda anlaşılabilir bir biçimde ısrarcı olmuş; bu durum, diğer devrimci yapıları, başka bir seçeneğe (Saraçhane-Beyazıt) zorlamıştır.

Dikkatimizi çeken ve devrimci-demokrat kamuoyu ile paylaşmak istediğimiz bir diğer gelişme de 6 Mart günü sabah saat 11:00'de (o saatlerde, Saraçhane'ye polis saldırısı bitmiş ve kitle dağıtılmıştı) Özgür Radyo'nun verdiği haberlerde, emekçi kadınların Kadıköy'e çağırılması, Saraçhane-Beyazıt mitinginden ise hiçbir biçimde bahsedilmemesiydi. Yani 10'u aşkın devrimci örgütlenmenin yapmakta olduğu miting, o saatlerde Özgür Radyo için bir haber niteliği taşımamıştır. Bunun neden ve yorumunu kamuoyuna bırakıyoruz." (Devrimci Hareket, 2005)

Aradan geçen 3 yılda sınıfsal-likten uzak duruşun çapının da bi-

leşenlerinin de arttığı görülüyor. 8 Mart toplantılarının daha ilk etabında ayrı tavır koyan EKD ilk fırsatta Kadıköy'de ayın 8'i için başvuru yapmış ve erkekten arınmış kutlama için alanı güvenceye almıştır. 8 Mart'ın Emekçi Kadınlar Günü olduğu ve kadın erkek el ele kutlanması gerektiği görüşünde ortaklaşanlar ise, Kadıköy'de ayın 9'u için başvurmak durumunda kalmıştır. Bu ayrışma ne denli ayrıntılı incelenirse gidisata dair o denli vahim sonuçlar ortaya çıkarmak mümkündür. Örneğin **Birgün Gazetesi** ve **sendika.org** bu yılki 8 Mart programını duyururken, 9'undan hiçbir biçimde söz etmemiş, CHP'nin dahi "Emekçi Kadınlar Günü" olarak andığı 8 Mart'ı, "Dünya Kadınlar Günü" olarak tanımlamıştır. "HERKES SUSSUN KADINLAR KONUŞSUN" sloganından mor renge kadar Feminist ağırlıklı duruş, kimilerinin iddia ettiği gibi Feministlerin devrimci saflara geldiğinin değil, devrimcilerin **Feministlerin ideolojik etki alanına girdiğinin** göstergesidir.

Son zamanlarda mor renk gibi dişiliği simgeleyen işarete de daha sık rastlar olduk. **Doğadaki bitki ve hayvanlar dahil eşeyli üreyen tüm canlılar için kullanılan dişî sembolünü, birbirine bakarak (birinin yaptığını diğeri tekrar ederek) afişlere ve dergi kapaklarına taşımak, en hafif deyimle, feminizme teslim olmaktır.** Bilindiği gibi Feministler erkek egemenliğini ve karşılaştıkları cinsel baskıyı/şiddeti erkeğin genlerinde olan niteliklerle açıklar. Öyle ki örneğin şiddetin erkeğin doğasında içkin olduğunu kanıtlamak için horoz dövüşlerini örnek verilir. Bu nedenle de onlar için bitki, hayvan ve kadını ortaklaştıran simgeler kullanmak bir çelişki sayılmaz. Tabii bizim sözümüz, onlara yedeklenen/öykünen devrimci yapılarıdır.

Gerçekte simgeler, yansıması ol-

dukları olgulardan koparıldıklarında ne denli içi boş bir öğeye dönüşürlerse, tanımlı ilişkilenebilir de de o denli doğrudan işlev görür. Benzer bir durum sloganlar için de geçerlidir. Bu bağlamda **mor renk** veya **dişiliği ifade eden simge** gibi, **Halkevleri kortejinden atılan** ve gerçekte Feminizmin baskılanması altında üretilmiş olan **"Yaşasın halkların kız kardeşliği"** sloganı, kadının kurtuluşuna değil, sorunun tekilleştirilerek tıkanmasına hizmet eden bir araçtır.

Amaç, reaksiyondan veya dikkat çekmekten ibaret olunca, **sulandırılmış** eylemlerle de ihtiyaç karşılanabiliyor. Aslında eylemlerin sulandırılarak içinin boşaltılması yeni değildir. Örneğin, Türk Kamu Sen'in, Anarşistlerin veya Feministlerin kortejleri her dönem sulu örneklerine sahne olmuştur. Bu noktada **yeni olan**; düdükle, tence-re tava ile veya abartılı boyalarla eylemleri sulandırmak değil, bu sulu eylemlere devrimcilerin rağbet etmeye başlamasıdır.

Bu konuda kaygı verici eğilimlerden biri de sorunun tartışılmasının akıl ve yöntem açısından asgari ölçüler içinde kalmasıdır. Hedefine sorunun çözümünü koymayan erkeğe dönük reaksiyoner duruşlar, genellikle devrimcilerin çözüm önerilerine kapalı sektör bir çerçeve çizmekte ve sorunu o çerçevenin dar sınırlarına hapsedmektedir.

Bizler istiyoruz ki kadın, kader demirini tersine büksün, tut-saklıktan özgürlük damıtsın. Bu, **"Siz hiç emekçi olmayan kadın gördünüz mü?"** demekle olmaz. Evet, gördük; mesela Tansu Çiller, Filiz Büyükanıt, Harunnisa Gül, Condo-leezza Rize emekçi olmayan, aynı zamanda da ataerkilliğin devamında rol oynayan kadınlardır.

Bizim amacımız, Feminist Gülfer Akkaya'nın iddia ettiği gibi "emekçi" derken kadının ücret karşılığı olmayan (mutfak, çocuk bakımı, vb) emeğinin üstünü örtmek değildir. Aksine, yukarıda da

belirttiğimiz gibi söz konusu fark, sınıf farkıdır. Ve ne yazık ki Feminist algıda, bu farkın ıskalanmasının aynı zamanda doğru yöntem ve araçlarla çözüme gitmenin ıskalanması anlamına geldiği kavranamıyor.

Engels, Anarşistleri eleştirirken, *“aradaki fark özdedir”* der. Onlar, sermayeyi devletin yarattığını, dolayısıyla devletin baş kötülük olduğunu, devletin ortadan kalkması halinde kapitalizmin kendiliğinden cehennem olup gideceğini söylerken, Marksistlerin, toplumsal devrim olmadan devletin kaldırılmasını saçma gördüğünün altını çizer. Anarşistler *“her türlü politikadan tamamen uzak durulmalıdır”* derken, Marksistler iktidarın alınması için politik mücadelenin şart olduğunu savunur. Anarşistler, yapılacak şeyin *“propaganda yapmak, devlete hakaretler yağdırmak”* olduğunu söyler. Reaksiyondan ibaret olan bu duruşun neden kolay yandaş bulduğunu Engels şöyle açıklar. *“Bütün bunlar kulağa son derece radikal geliyor ve o kadar basit ki, beş dakikada ezberlenebilir; Bakunin’in teorisinin İtalya ve İspanya’da da genç avukatlar, doktorlar ve öteki doktrinler arasında bu kadar çabuk yandaş bulmasının nedeni budur. Ama işçi yığınları kendi ülkelerinde halkı ilgilendiren şeylerin kendilerini de ilgilendirmediğine hiç bir zaman inandırılmayacaklardır; onlar doğal olarak siyasedirler ve her kim ki onları siyaseti bir yana bırakmaları gerektiğine inandırmaya çalışır, sonunda kendisi bir yana atılır.”*

Engels’in “Anarşistler” için söyledikleri tekrardan, kelimenin yerine “Feministler” konularak okunduğunda ortada şaşkıncu bir benzerliğin olduğu ve devrimcilerle aradaki farkın gerçekten özde olduğu görülecektir.

Solun önemli bir kesiminin, gerek 8 Mart, gerek Türban gerekse başka konularda düştüğü **ölçeksiz-**

lik ve yedeklenme halleri, aynı zamanda kendi gerçekliğini **görmeme ısrarı** olarak da okunabilir. Çünkü gerçekte 8 Mart’ı önceleyen hazırlık günleri de geçen senelerde yaşananlar da kimin neyi ne denli eksik veya yanlış kavradığına dair bir yığın öğretici gelişme içermektedir. Örneğin yukarıda da belirttiğimiz gibi işin başından itibaren ayrı davranan ve devrimci yapılar yerine Feminist yapılarla aynı alanda olmayı tercih eden EKD, 8 Mart’ın ardından yapılan değerlendirmelerde ayrışmadan veya Feministlerin içinde çalışma yapmanın önemini kavranamamasından dem vurabiliyor. Öncelikle belirtelim ki, niyet bu olsa dahi, **sonuçta “içinde çalışılan” ve ideolojik olarak etkilenen, Feministler değil onları kıymete bindiren devrimci yapılar olmaktadır.**

Son yıllarda yaşanan ortak pratiklere dikkat edildiğinde hangi kesimin diğeri üzerinde etkili olduğunu görmek güç olmayacaktır. Örneğin bu süreçte Feministler kızıl rengi değil devrimciler mor rengi benimsemiştir. Feministlerin ideolojik duruşunu yıllardır ifade eden sloganlar değişmemiş, ama söz konusu devrimci yapılar Feminist sloganları tercih etmeye başlamıştır. (Bu konuda özellikle Halkevleri kortejinden atılan sloganlar anımsanabilir) Eskiden erkekleri kortejlerine almayan ve hatta alandan kovmaya çalışan Feministlere, dün kadın erkek el ele yürüyen devrimci yapıların önemli bir kısmının katılması ve **alanı beraberce erkekten arındırmaları**, Feministlerin devrimcilere değil devrimcilerin Feministlere benzediğinin bir başka göstergesi olmuştur.

Evet, bir yapı gidip Feministlerin içinde çalışabilir, onlara günübirlik kazanımlar ve reaksiyondan ibaret eylemler yerine nihai kurtuluşun yolunu gösterebilir. Ama (kimse kendini kandırmasın) bugün Feministlerle aynı alanı paylaşan yapılarda bunun tam tersi bir i-

lişkilenme gözlenmektedir. Sınıfsal duruşta eksen kayması anlamına gelen bu eğilim, Türban sorunundan Kürt sorununa dek çeşitli konularda **ölçeksiz/kaba bir yedeklenmeyi** beraberinde getirmektedir.

TÜRBAN SOLDAKİ İDEOLOJİK ÖZGÜVEN YİTİMİNİ DIŞAVURAN BİR TURNUSOL OLDU

Devrimciler için kendi dışındaki güçleri saflara kazanmanın yolu, onlara benzemek, öykünmek veya yedeklenmek değildir. Bugün devrimcilerin lümpenlere, tek özelliği aykırılık olan kesimlere veya konjonktürel güçlere yedeklendiğine daha sık tanık olunması, devrim gibi uzun vadeli amaçların gününbirlik hesaplara feda edildiğinin göstergesidir.

Türban konusunda yaşananlar ise, yukarıda çeşitli yansımalarına değindiğimiz ölçek kaymasının en uç biçimini oluşturmuştur. İlk u-tangaç biçimde başlayan türbanın özgürlükle ilişkilendirilmesi, mecliste DTP’nin desteğinden sonra giderek daha açık ve daha uç biçimler almaya başladı. Son olarak Boğaziçi Üniversitesi’nde yapılan, erkeklerin başını örterek(kimilerinin de poşu takarak) katıldığı ve eylemcilerin kendilerini “Boğaziçili Tuhaf Teferruatlar” olarak isimlendirdiği türban eylemine çeşitli devrimci yapıların destek vermiş olması, akıl tutulmasının geçici olmadığını bir diğer göstergesi olmuştur. Eylemi haber yapan Atılım Gazetesi’nde çıkan bir diğer benzer haberi aktarıyoruz.

“‘Türban insan yemez’

ADANA (05.03.3008)- Dört Çukurova Üniversitesi öğrenci, dün R1 derslikleri önünde oturma eylemi yaptı, ‘Türban insan yemez’, ‘evrensel haklara saygı’ dedi.

‘Türban insan yemez’, ‘evrensel haklara saygı’ dövizlerinin açıldığı eyleme devrimci ve yurtsever öğrenciler alkışlarıyla destek verdi.”

Ülkemizde bugün, egemen güçlerle çıkar ilişkilenmesi içinde olan kesimler dışında herkesi ilgilendiren düzeyde tepeden tırnağa bir **demokratikleşme** ihtiyacı en yakıcı biçimde kendini hissettirmişken, türban talebinin peşinden sürüklenmek, gerçekte gericiliğin türevlerinden olan dışavurumlara yedeklenmek, eğer rotasızlığa varan bir pragmatizm değilse, demokrasi mücadelesine dair bir cehaletin dışavurumudur.

Türban, bugünkü konjonktürde gericiliğin türevlerinden biridir. Biz bunun açıkça ifade edilmesi halinde “Kemalistler”le benzerlik kurulabileceği kaygısını da anlamsız buluyoruz. Kendini doğru ifade eden ve türbanın simgelediği duruşa olduğu kadar “Kemalist” veya “cumhuriyetçi” diye anılan duruşa da mesafe koyabilen, konjonktürel güçlere yedeklenmeyi değil alternatif üreterek halka yol göstermeyi tercih eden bir devrimci yapı, bu türden kaygılara düşmemelidir.

Ostrovski, *“Trajedi, mücadele durduğu zaman başlar”* der. Aslında bugün solda yaygın biçimde rastladığımız ve yukarıda bir kısmını özetlediğimiz, çözümlenemeyen ve giderek şekilsizleşme hali de bir çeşit trajedidir ve gerçek sebebi, **mücadele etmek yerine mücadele ediyor gibi görünmektir.** Sözünü ettiğimiz yapıların duruş eksenleri ve çalışma tarzları yakından incelendiğinde, doğru çizgide ısrar edip **kalıcı ilişkiler** edinmek yerine, pragmatizmle malul bir duruşu tercih ettikleri ve saman alevi ilişkilerle günü kurtarmaya çalıştıkları görülecektir.

Eğer yaptığımız eleştirilerle devrimci yapıların mevcut gidişatı gözden geçirmelerine sebep olabilirsek, bu yazı önemli oranda başarıya ulaşmış olacaktır. Andığımız kimi pratikleri, dışına çıkıp objektif bir gözle izleyebilmek, inanıyoruz ki gerçekliğin görülebilmesinde önemli bir adım olacaktır. **Bir yer-**

lere vurarak veya düdük ve ıslık çalarak gürültü çıkarmak biçimindeki içeriksiz gösteriler, ya statlarda ya da sınıfsallıktan uzak gösterilerde olur. Bunun böyle olduğunu bilen ve geçmişlerinde gerek eylem gerekse müttefik tercihinde gereğini yerine getiren devrimci yapıların, içine düştüğü bu ölçek kaymasından sıyrılmaya ve bütünü zayıf düşüren gününbirlik hesaplar yerine, hedefine nihai kurtuluşu koyan devrim yürüyüşünde bir özne olarak yerlerini alacağına inanmak istiyoruz.

“İnanmak istiyoruz” diyoruz; çünkü gelişmeleri doğru kavrayıp sorunlara uygun çözümler üretebilmek potansiyelinin en güçlü olduğu sol yapıların önemli bir kesimi, bu niteliklerinin ayırıcılığına olduklarını gösteren bir öz güvenle hareket etmek yerine, adeta sınıf düşmanlarına derin bir nefes aldırarak denli bir **tutukluk ve edilgenlik** halindedir.

Birgün’de köşe yazarı olmanın heyecanını abartılı tanımlarla ifade eden **İnönü Alpat**’ın ilk köşe yazısından aktarıyoruz.

*“Kim kestirebilirdi demokratikleşme ve özgürlük vaadinin yerini bombaların, türbanın ve ırkçı hezeyanın alacağını bu kadar kısa sürede? Bir bakın son birkaç haftadır olan bitene: **Hükümet ile ordu yakınlaştı, Baykal-Bahçeli ile ordu uzaklaştı. Ordu türban atraksiyonuna sessiz kaldı. Sınır dışı operasyonu tartıştık bir süre, bir süre de türbanı. Neredeyse her bir tartışmada tarafların değiştiğini fark ettik. Bu değişikliğin sadece memleketin geneliyle başlayıp bitmediğini, sol saflarda, ÖDP semalarında da etkisini hissettirdiğine tanık olduk.***

Bir hafta dolmadan başka gel git olur mu? Elbette olur. Kimse de olana bitene şaşırılmaz.” (18 Mart 2008, abç)

Bu ifadeleri, İnönü Alpat’ın duruşunu veya Birgün’ün çizgisini biliyor olmamıza rağmen, yöntem-

sizliğin ve Marksist perspektiften uzaklaşmanın sebep olduğu sonuçlara örnek bağlamında aktarıyoruz. Dikkat edilirse, gelişmeler, **politik kavrayıştan uzak** bir insanın şaşkınlığı ile aktarılıyor. Gerçekte olaylar bütünüyle sermaye gücünün tercih ve çatışmaları temelinde gelişiyor. Ve kimse **ne duruşunu ne de tercihinin bir hafta içinde değiştirmiyor.** Bir süredir devam eden iki sermaye gücü arasındaki çatışmayı partilerin veya ordunun tercihleri ile açıklamaya kalkmak, yukarıdaki örnekte olduğu gibi insanın başının dönmesine sebep olur. Doğrudur, sınır ötesi harekatta ordu ile hükümet uyumlu göründü. Zaten taraflar 5 Kasım’da Oval Ofis’te ikna edilmişti. Bu süreçte hükümet, harekatı fırsat bilip imza için bekleyen türban yassını geçirdi. Ordunun her konuda hızla sözlü yanıt vermesini beklemek bir çeşit ezberdir. Çünkü sorun salt ordunun sorunu değildi ve genelkurmayın bir parti lideri gibi her gün açıklama yapması giderek yıpratıcı sonuç veriyordu. **Nitekim aynı kesimin bir başka etkili öznesi Yargıtay, türbana sessiz kalınmayacağını gösterdi.** Demek ki bir hafta içinde kimsenin ne duruşunun ne de yerinin değişmediğini görebilmek için, burjuva medyanın etki alanının dışına çıkabilmek gerekiyor.

Biz, sorunların sınıfsal arka planını okuyan ve duruşunu ona göre belirleyen, gününbirlik hesaplar yerine devrimin çıkarlarını gözetken bir duruşta ve **Marksizm’in temel teorik tezlerini ölçü alan Devrimci Yolcu bir perspektifte** ısrarcı olacağız. Gül ve ekmeğe isteyen gelecek de yarımları kazanma iradesi de zayıf düşmüş olabilir; ama umuttan yana haberler, algılayabilenler için çok şey anlatıyor. Zaferini erken ilan eden emperyalizm nasıl yanıldıysa, devrimden umudunu kesen ve sisteme rücu ederek orada küçük imkan ve sevinçler arayanlar da yanıldığını görmekte gecikmeyecektir.

Nisan SSGSS Mitingi
Kadıköy

8 Mart Emekçi Kadınlar Günü
Mitingi Kadıköy

Mart 2008 Önder Babat Anması

3 Mart 2008 Önder Babat Anması

30 Mart 2008 Kızıldere Anması

BÜYÜK BULUŞMA 3

- İlkay Akkaya
- Agire Jiyan
- Hilmi Yarayıcı
- Hakan Yeşilyurt
- Erdal Erzincan
- Mercan Erzincan
- Serhad Raşa
- Bizim Yaşar
- Cemal Karakuş
- Önder Babat
- Müzik Topluluğu
- Önder Babat
- Gençlik Korosu
- Önder Babat
- Çocuk Korosu
- Sinevizyon ve
- Teatral Gösteriler
- Sunucu: Gül Göker

İstanbul Gösteri Merkezi (Eski Myshowland)

4 Mayıs 2008 Pazar / 15:00 - 22:00

Bilet Fiyatı: 10 YTL

Önder Babat Kültür Merkezi İrtibat Tel: 0212 252 35 96

Önder Babat Kültürel Faaliyetler Yayıncılık Matbaa Reklam ve Organizasyon San. Tic. Ltd. Şti

Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No:4/2 Beyoğlu - İst 0212 252 35 96 Özel Sayı: 2

Baskı: Berdan Matbaası - Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok 215-216 Topkapı - İst

Fiyatı: 10 Ykr (KDV Dahil)

biletix